

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Megint tizenkettedik óra.

Budapest, május 20.

Tíz esztendő óta az a bizonyos tizenkettedik óra már legalább tizenkettedszer ütött. Ha a parlament normális munkájának s a parlamenti ellenőrzés tradícionális módjának megakasztói nem gondolják meg magukat: akkor a többség átveszi a kisebbség romboló fegyverét és ő is visszaél a házszabályokkal. A kisebbség sokszor élt velük vissza, a többségnek csak egyszer kell megtennie. De az aztán hatóságos visszaélés lesz.

Eddig a tizenkettedik óra mindig meghozta a szükséges józanságot s a technikai obstrukció tábora mindig megelőzte azt a pillanatot, mikor a többség a visszafelé fordított erőszakkal akart átgázolni az akadályokon. Mert eddig minden kisebbség átérezte azt a rettenetes felelősséget, hogy az ő hibájából vagy akár csak nem igazolható magatartásával erőszakos kézzel nyuljanak a házszabályokhoz. Míg az erőszak nem fejlődött tovább a fenyegetésnél, addig még nem volt komoly baj. De ha egyszer a kisebbség a tizenkettedik órában sem nyeri vissza józanságát s úgy köti meg magát, hogy belekényszeríti a többséget a fenyegetés beváltására: akkor a baj irreparábilis. Azt az erőszakot, melyre a kisebbség magatartása kényszerítette a többséget, precedensnek fogják elraktározni a nemzet ellenségei s ha a most tervezett erőszak talán hidegen hagyná a közvé-

leményt, az a jövőben lehetségessé tett erőszak már az egész nemzetet bosszulná meg magát.

Nem akarjuk most azt kutatni, merről szorítják most legerősebben az erőszakra a többséget. Szoríthatják az események, szoríthatja saját indulata és szoríthatja a kisebbség egy részének a megkísérelt békés megegyezés dacára is tanusított konoksága. De nem az a fontos, hogy ezek közül a lelki kényszerek közül melyik hat legerősebben a többség elhatározására, hanem az a fontos, hogy a többség elhatározása itt van s hogy ezt csak a kisebbség kijózanodása másíthatja meg. Mert az kétségtelen, hogy Ausztriának nem fog fájni az esetleges erőszak; hiszen annak fogja köszönhetni a jelenben a katonai javaslatokat s a jövőben talán még többet. A többség saját indulatának megváltozásában sem szabad reménykedni, mert végre is, a többség többség s ha tehetetlenségében nevétségnek érzi magát, nem természetellenes, hogy ebből a nevétségességből menekülni kíván. A többség tehát szintén nem fog megijedni az erőszaktól, melylyel csak nyerhet. Az egyetlen, aki veszthet: a kisebbség. Az egész kisebbség. Mert a kisebbség ellenőrző joga szűnik meg, ha a házszabályok hatályon kívül helyeztetnek. Ha pedig lehetetlenné válik az ellenőrzés, a nemzet is vesztes lesz.

Ebben a tizenkettedik órában tehát a Justh-pártnak kell mérlegelnie, hogy mi van kockán. A Justh-párt választó-

jogi téren bizonyos követelésekkel állott elő. Ezekkel szemben a Kluen-kormány rideg álláspontra helyezkedett, de a Lukács-kormány nem. Nemcsak kereste az érintkezést a Justh-párttal, hanem kétszer is jött elője konkrét tervvel. A Justh-párt jobbat követelt, Helyes. De tud-e jobbat kierőszakolni? Nem. Csak erőszakot tud kierőszakolni. Már pedig a kierőszakolt erőszakkal nem tesz szolgálatot se magának, se a választójog híveinek, se a nemzetnek. Szolgálatot csak azoknak tesz, akik még a Lukács László választójogi előzékenységét is sokallják. Ha tehát a Justh-párt a többségi erőszak kierőszakolásáig feszíti a hurt, akkor hozzásegíti Bécsnek minden nemzeti és minden szociális kompenzáció nélkül a véderőreformhoz. Mert akkor még azt a kis demokratikus választójogi eredményt is eldobja, melyhez végre a nép hozzájuthatna. Ezt akarja a Justh-párt? Nem sértjük meg azzal, hogy ilyet tegyünk fel róla.

Föl kell tennünk, hogy az erőszakért a kormány és a többség se lelkesedik. Csak azt mondja magának, hogy nem lehet tovább kitérnie előre. Nos, ha így van, csak a Justh-párt változtathatja meg a helyzetet. Csak ő szüntetheti meg azt a kényszert, melyre most a többség hivatkozhatik. A tizenkettedik órában tehát meg kell gondolnia a Justh-pártnak, hogy szabad-e kockáztatnia az elérhető valamit azért a semmiért, amely a nemzetnek jut s azért a mindenért, melyet a közös had-

Művészet.

Irtá: M. Dénes Zsófia.

Genovában volt, kávéházban ültünk és barátom, az orosz komponista, azt mondta:

— Ma este, ha akarja, becsémpésem egy érdekes próbára. Lucignani, tudja, az egykori nagy tenor tanítani fogja Mancinót.

— Mancinót? Hiszen Mancini kész művész. Korrepetitorra szüksége lehet, de mesterre? Tudja-e maga, kedves barátom, hogy Mancini Angliában és Amerikában négy esztendő óta esténként hat- és nyolc ezer frankért énekel?

Orosz barátom csendesen mosolygott.

— Igen, tudom. De azt is tudom, hogy az nem volt igazi művészet, csak afféle nagy tömegnek való erős, terjedelmes és csillogó hang. Hiszen Mancinót senki se küldte Genovába, hogy tanuljon. Ő maga érezte, hogy nem művészet, amivel megkeresi azt a rengeteg pénzt, hanem a természet adományozta nyers hang és a szerencse. Elég gazdag lett talmj művészetén, hogy az igazit megszerezze az önmaga kedvéért. Otthagytá a fényes szerződést és idejött olasz zenét megtanulni olasz tanártól, mert az az igazi szanckciója a hangnak, ha Verdi-zenét Olaszországban prosperálni tud. Most az Othello-t tanulja nyolczadik hónapja. Akarja hallani?

— Hogy akarcem-e?! Hol találkozunk?

Kilenczre ott voltunk a Carlo Felice-színház bejáratánál. Nem volt az üres színházban senki. Szürke porhuzatok borították a páholyok peremét és a bársony foteleket. Az operai széken csak hat hét mulva kezdődik meg. A zenekar dirigensi emelvényén öreg pianino, rajta két gyertya. A színpad fekete volt és üres, egy szolga épp most segítette le Mancinót és a mesterről kabátjait. A mester lejön a színpadról, barátságosan odaköszön az oroszoknak, akinek megengedte, hogy lecskéjére eljöjjön, a mester mellé odaül egyik tanítványa kottaforgatónak és Mancini a színpad elejére áll. Gyönyörű ember. Igazi nagy szál germán, ősz-Szigfrid ragyogó gyermekszemekkel. A mosolya fiatal és meleg és az arca hordozása olyan bizakodó és örömteljes, amilyen csak a vasárnapi gyermekeké, az élet dédelgetett kedvenceié lehet.

— Milyen Othello! — sóhajtom önkéntelenül. — Milyen brutálisan, férfiasan szép, Milyen szédületes tenori megjelenés. Ez az ember a csillagokat fogja elérni, ha úgy akarja.

— Várjon — biztat csendesen az orosz. — Meglássuk, mit tud.

Lucignani belevert a billentyűkbe, megtelt a ház Verdi forró érzéseivel és fenn a színpadon felesendült egy gyönyörű férfihang. Magas és mély volt, középen széles, mindenütt esengő és hízogó, erejében oly

erős, hogy megreszkettett. A hang szerette Desdemonát, féltette, tiporta, őrvongott érte. Ő maga, Mancini pedig járkált fenn a színpadon, hol a bal karját nyújtotta ki, hol a jobbat, hol a szívére szoritotta a kezét, hol a homlokára, elképzelt partnere szőlítgatásai szerint. Lucignani finomrajzu római feje úgy vált le a fekete háttérről a gyertyák fényében, mint az antik kamea. Feketére festett hajával és sűrű bajuszával nem volt életkora. A szemek barnán villogtak ki összeráncolt szemöldökei alól és az ajkát idegesen rágta. Nem nézte a kottát, csak fenn a színpadon Mancinót, nem szólt közbe egy szó sem. Egyszerre belecsapott két kézzel a felriadó billentyűkbe. Rettenetes olasz szitok hagyta el gorombán az ajkát. Fenn a német fiú sértődötten hallgatott el.

— Suszternek való — dühöngött Lucignani, nem tenornak. Mit keres itt rajtam, maga marha? Nincs egy csöpp érzés a hangjában, nincs egy csöpp zeneiség, nincs meg a zene szeretete, a Verdi lágyága és olyan nevétségesen hadonászik, mint egy paprikajancsi. Úlj ide, parancsolta ordítva a szerény tanítványt a maga helyére a zongora elé, majd én megmutatom annak a németnek, che cosa e Verdi.

Mancini sötétén nézett maga elé, magához intette a szolgát kabátjával, beléje bujt, botját, kalapját kezébe vette, látszott rajta, indulni akar. Habozott, aztán mégis maradt.

sereg kap. A normális tárgyalás lehetővé tételével legalább meggyőzhetjük a nemzetet, ha már nem tudjuk meggyőzni a többséget. De a technikázás folytatásával rászabadítjuk a többséget a házszabályokra, kikapartatjuk kezünkkel a véderőreformot és nem biztosítjuk a jogfosztottnak még azt a keveset sem, melyet a választójog terén mégis csak el lehetne érni. Tessék elhinni: ebben a pillanatban többet ér egy lat józanság egy mázsa hajthatatlanságnál.

Budapest, május 20.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendjére a véderőreform van kitűzve.

Uj igazságügyi államtitkár. A király dr. Tóty Gusztáv államtitkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost igazságügyi államtitkárrá nevezte ki. A kinevezésre vonatkozó legfelsőbb kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában fog megjelenni. Tóty államtitkár Rohonyi Gyula hatáskörét fogja az igazságügyminisztériumban betölteni, ennél fogva politikai államtitkár lesz.

Darányi Ignác választói között. Balatonfüredről jelentik: Darányi Ignác befejezve választókerületének tapolezai járásában tett látogatását, szombaton a balatonfüredi járásba érkezett Zánk, Antalfa és Dörgicse községek lakóinak hosszú kocsisorból álló kíséretében, akik határtalan lelkesedéssel fogadták képviselőjüket és az eléje küldött lovasbandériummal kísérték Tihanyba, ahol a bencés-rend apátja, a rend tagjai és a református lelkész az elnökön a választók nagy serege fogadta. Vasárnap Asszófő, Pécel és Szőlős községeket látogatta meg Darányi, majd Balatonfüredre ment, amelynek határában nagyszámú küldöttség ötven kocsikísérettel és bandériummal várakozott rá. Darányi választói kíséretében érkezett Balatonfüredre, ahol mindenekelőtt a hercegprímást látogatta meg, azután pedig részt vett a község által tiszteletére rendezett banketten. Az egész kerületben igen meleg szeretettel fogadták Darányit, úgy hogy választói körútja valóságos örömmünnepe a tapolezai kerületnek.

Bizalom a kormánynak. Pozsony vármegye mai közgyűlésén tárgyalásra került Lukács László miniszterelnöknek az új kormány kinevezéséről szóló hivatalos értesítése. A leirat tárgyalása során ifj. Katona Mórész dr. bizalmi indítványt tett a kormány iránt. A közgyűlés az indítványt nagy többséggel elfogadta és elhatározta, hogy ezirány-

ban feliratot intéz a képviselőházhoz. A közgyűlés végül elhatározta, hogy bucsuírást intéz gróf Khuen-Héderváry Károly volt miniszterelnökhez.

Tisza István házelnök.

— Nagy parlamenti harcok előtt. —

Hírek a politika világából.

Budapest, május 20.

Ma megkezdte a munkapárt az offenzívát a technikai obstrukcióval szemben. Még Návay Lajos házelnök lemondása publikálva sincs, s az elnökök máris geszti receptre kezelik, azaz helyesebben lábbal tiporják a házszabályokat. Holnap természetesen ennek folytatása lesz. Az ellenzék széleskörű házszabály-vitára készül, míg a többség a további terrort s erőszakot akarja alkalmazni. Elsősorban, Návay lemondásának bejelentése után, a bihari fekete gárda arra fog törekedni, hogy szerdára kitűzesse az elnökválasztást mert Ertseyék már égnék a vágytól, hogy Szilágyi Dezső és Apponyi Albert örökébe Perczel atyamesterét, gróf Tisza Istvánt ültethessék. A sors iróniája az, hogy a geszti urlovas éppen Lukács László miniszterelnöksége idején fog az elnöki székbe kerülni, hogy ott összetörhesse utolsó alkotmánybiztosítékunkat, a házszabályokat, amelyekre már oly régen vaski a foga. Tisza tehát végre eljut céljához. Megsuhogtathatja lovagló-vesszőjét a parlament fölött s a Nap-királyhoz hasonlóan ő is elsivöltheti majd: „L'etat c'est moi” — az állam én vagyok! Nagy, végzetes harcok küszöbén állunk s beláthatatlan a következményük. Az ellenzékre súlyos napok virradnak: meg kell védelmeznie az elvakult többséggel szemben az alkotmányt, a parlamentárizmust. Hiszszük, hogy ismét diadalmasan. Bár jobb szeretnők, ha az utolsó pillanatban felülkerekednék a munkapárton a józanság és a belátás és nem provokálná ezt a rettenetes küzdelmet, hanem mégis csak nyélbe ütné a békét, amely elől az ellenzék e kiélezett szituációban nem zárja el az utat. Az ország érdeke a tisztességes megegyezést sürgeti parancsolóan nem pedig a Tisza-féle geszti virtuskodást, amely amugy sem vezet majd célra.

Híreink itt következnek:

rölte arczáról és elfult hangon, bocsánatkérőleg mondta:

— Mester, magának igaza van. Nem érek én maga mellett semmit.

Lucignani arca változatlan maradt. Odafordult hozzánk és leszólt a színpadról:

— Amikor Ravennában a Raoul-t énekeltem, husz asszony elájult. Amikor Syracuseban először léptem fel a Rigolettóban, nem győztem kimenni a függöny elé, székem vittem ki és a sugólyuk elé ültem.

Tapsoltunk Lucignaninak, ő még csak el se mosolyodott. Ha diadalszekéren jöttek volna érte, azt is csak természetesen vette volna. Lement a lépcsőn, a zongora elé ült és intett Mancininak:

— Kezdjük újra.

Mancini pedig kezdte előlről esudálatos hangján, amin keresztül nem tudott Verdi átveredni, mozdulatai üresen és élettelenül kísérték szerepét, a szeméi pedig akkor is boldog és mosolygós fényben égtek, amikor gyilkos fenyegetésre lobbant haragja.

A gyertyák tövig égtek, Lucignani arca félelmetes volt. Mancini néha megállt és kérdőleg nézett rá. De a mester nem szólt egy szót se, csak a végén megvetőleg csapta be a zongorát.

Az orosz pedig rám nézett és sunyin mosolygott.

Návay házelnök lemondása.

Návay Lajos házelnök tegnap este Beöthy Pál alelnöknek átnyújtotta az irást, amelyben néhány mondattal tudtára adja lemondását s kéri, hogy ezt a képviselőházzal közölje. A Lukács miniszterelnökkel és az alelnökkel történt rövid megbeszélés után Návay fölhatalmazta őket arra, hogy leyelét a legmegfelelőbb időpontban használják föl. Ma a Házban úgy döntöttek a munkapárt vezetői, hogy Návay demisszióját holnap jelentik be, s egyben meg fogják tenni a szükséges intézkedéseket az elnökválasztásra.

A zárt ülés elrendelése után Lukács miniszterelnök fogadó-termébe kérette gróf Khuen-Héderváryt, gróf Tisza Istvánt és Beöthy Pál alelnököt, s velük megbeszélte a további eljárás módjait. A tanácskozás után Tisza maga, s hívei révén értésére adatta a munkapárt tagjainak, hogy ő vállalja az orkői kölsi obligót, ha a dolgok nem kerülnek azonnal düllőre, mivel erre meg van a fenyegető indíték. Együttal felszóllította arra is a munkapárt tagjait, hogy maradjanak a fővárosban s lehető nagy számmal jelenjenek meg a képviselőházban, mert már a legközelebb fontos események fognak bekövetkezni.

A tanácskozás után Lukács miniszterelnök a jobboldali folyosóra ment és megállott egy csoport előtt, amelyben Greskovits Vilmos, gróf Karátsonyi Jenő, Neugeboren Emil és Farkas Pál beszélgettek a városos helyzetéről. Lukács így szólt a társasághoz:

— Határozotunk! Holnap reggel az elnök lemondását publikálni fogjuk.

— Végleges elhatározás ez? — kérdezte az egyik képviselő.

— Végleges! — válaszolt a miniszterelnök. Vártunk még ma, hátha az utolsó napon megjön a belátásuk. Mert ilyen híreket hallottunk. Miután ez nem történt meg, holnap bejelentjük az elnök lemondását.

Farkas Pál megkérdezte:

— Lehet ezt publikálni is?

Lukács így válaszolt:

— Igen, sőt kérlek benneteket, publikáljátok ezt híveink között.

A miniszterelnök félegykor a jobboldali folyosón közölte a köréje sereglett munkapárti képviselőkkel, hogy holnap, az ülés megnyitása után bejelentik Návay Lajos lemondását, s ha csak lehet, rajta lesznek, hogy a szerdai ülésen már végbe is mehessen az elnökválasztás. A munkapártot, amely csaknem teljes számmal megjelent ma a Házban, a pártvezetőség úgy informálta, hogy a hét folyamán a véderő sorsa végleg el fog dőlni s a politikai helyzet teljes átalakuláson megy majd keresztül.

Politika a folyosón.

A képviselőház folyosója a politika központja most. Izgatott csoportok tárgyalják az eseményeket, az egyre változó kombinációkat s a jövő esélyeit. A legnagyobb érdeklődést ma a Návay Lajos házelnök lemondási híre keltette. Návay ugyan nem jelent meg a Házban de a bejelentés sem történt meg, a baloldalon már-már abban is kételkedni kezdtek, hogy csakugyan lemond-e Návay. Szász Károly azonban, aki a munkapárti folyosóról látgatóba jött az ellenzékhez, a zsebére ütött:

— Itt van a Návay lemondó levele, ha nagyon kíváncsiak vagytok rá, meg is mutathatom. — szólott, hanem aztán még se mutatta meg.

A jobboldalon a Gesztről visszaérkezett gróf Tisza Istvánt nagy csoport veszi körül. Éles hangon beszél. Szónoklatából erősen eszenegnek ki ezek a szavak:

— Tűrhetetlen! Véget kell vetni.

Az ellenzék zárt ülésre készül.

Lukács László miniszterelnök a kereszt-folyosón mondja:

— Helyes ha nem maradunk benn a tanácskozóteremben addig, míg a zárt ülés tart, Hadd lássa az ország a maga meztelenségében, hogy mi megy ott végbe! Hadd lássa, miként pazarolja az ellenzék az ország idejét semmittevással.

Az ellenzék fel van háborodva, hogy a

napirendelőtti felszólalásokat az elnökség nem engedélyezi s a zárt üléseket a többség sztrájkja meghiúsítja. *Justh Gyula* emiatt így fakadt ki a folyosón:

— Mégse járja, hogy nekem nem akarnak alkalmat adni, hogy megismertessem az országgal azokat a tárgyalásokat, amelyeket *Lukács* csal folytatott és az ország elé vigyem azokat az okokat, amelyek a további harcra készítettek. Sem napirend előtt nem engednek felszólalni, sem a zárt ülésen nem lehet felszólalni!

A zárt ülés közben a képviselőház folyosóján gróf *Andrássy Gyula* körül nagy társaság vitatkozott a helyzetről. *Andrássy* többek között ezeket mondta:

— *Nagyon reménytelennek látom a helyzetet: mert nem hiszem, hogy a választójog alapján kibontakozást lehessen létrehozni.* A választójog részleteiben nem lehet precízben meggyezni és ha most az elvekben meg is egyeznek, a részleteknél újabb differenciák lehetnek.

Kelemen Samu: *Justh Gyula* is, *Désy Zoltán* is kijelentették, hogy most már a választójog kérdésében a pártok jelszavakkal be nem érik és részletekben is fix megállapodásokat kívánnak.

Lengyel Zoltán *Nagyon szerencsétlen dolgot volt Justh Gyulától, hogy a véderőjavaslatot összeköttetésbe hozta egy még nem létező törvényjavaslattal.*

Gróf *Andrássy Gyula*: *Képtelenség az is, hogy Lukács zárt ajtók mögött tárgyal Justhtal és a részletekről nem tájékoztatja a pártot.*

Kelemen Samu: *Azt hiszem, hogy próbálni kell és sikerülni fog megteremteni a békét.*

Gróf *Andrássy Gyula*: *Hát te azt hiszed, hogy Tisza István és Justh Gyula, vagy mondjuk Andrássy Gyula és Justh Gyula meg tudnak egyezni egy közös választójogi tervezetben? Azt hiszem, ez nem lehetséges!*

Héderváry Lehel: *Ezért volna leghelyesebb egy pártközi konferencia. A pártoknak tizenöt vezetője vegyen részt benne. És ha, mondjuk, Tisza és Andrássy kivételével tizenhárom megegyeznek, akkor nem tartanád magadra nézve ezt kötelezőnek?*

Andrássy Gyula vállat vont: *de erre a kérdésre nem felelt.*

Nemess Zsigmond: *Nem kell megegyezés, mi harcot akarunk! Béke úgy se lenne, csak béke-plaket.*

Várady Zsigmond: *Magam is a harc mellett vagyok, azonban még a béke a levegőben van és neked is közre kellene működnöd, kegyelmes uram, abban, hogy a pártközi konferencia és azon a béke létrejöhessen.*

Nemess Zsigmond: *Előbb a véderőt kell megszavazni, azután jöhet a választójog.*

Kun Béla: *Lukács a választójoggal jött és azzal kereste a megállapodást.*

Gróf *Andrássy Gyula*: *Ha látnám, hogy volna kilátás a békére: akkor szívesen kísérleteznék, de most nem tartom célravezetőnek az akciót.*

Lengyel Zoltán: *Nem lesz béke, mert ha Lukács olyan választójoggal jön, ami nekem nem tetszik, én is obstruálok.*

Kelemen Samu: *Te már, Zoltán, nem obstruálsz!*

Gróf *Andrássy Gyula*: *Ha Lukács olyan választójogi javaslattal jön, amit a nemzetre veszélyesnek találok, én is megobstruálok.*

A pártközi konferencia mind erősebben domborodik ki. *Kossuth Ferencz* kijelentette, hogy hozzájárul. De már *Justh Gyula* niucs ezen a véleményen:

— *Nekem nem kell! Én csak azokkal értekezem, akik az általános választójogot meg akarják csinálni. Nincs értelme, hogy azokkal ülünk össze, akik az általános választói jogot nem akarják s végre sikerüljön, ami eddig nem sikerült, a mi izolálásunk!*

Kossuth Ferencz keresi fel most *Justh Gyulát*. Sokáig diskurálnak.

Justh Gyula ezután ezt mondotta:

— *Kossuth szeretné és akarná a pártközi konferenciát. Én határozottan ellene vagyok. A munkapártot erősen együtt tartják. Ki van ada a jelszó:*

— *Az ülés végéig együtt maradni!*

— *Talán készül valami!*

— *Igen, —* mondták a munkapárton — *olyasvalami készül, amire az ellenzék nem gondol.*

— *Mi pedig Tisza István házelnökségét megobstruáljuk! —* fenyegetőztek a baloldalon.

— *Nem Tisza csinálja meg a dolgot! —* válaszolták a jobboldaliak és hozzátették:

— *Olyasvalaki vet véget az obstrukciónak, akire ti nem is gondoltok.*

— *Nohát talán Jankovich? —* gunyolódtak a baloldalon.

A munkapártiak nem feleltek.

A pucses ott benn a teremben megtörtént. A jobboldal örömmámorosan vonul ki a folyosóra. A baloldaliak kiáltják:

— *November 18! November 18! Ennek rossz vége lesz! Ezt nem hagyhatjuk annyiban! Botrány! Erőszak!*

Bomlás a Justh-pártban:

A Ház folyosóján sok szó esett azokról a hírekről is, mintha a Justh-párt több tagja, állítólag *Barcsay Andor*, *Tüdös János*, *Hock János*, *Valencsik Ferencz*, báró *Mandorff Géza*, *Mádi-Kovács János* és *Kelemen Samu* bejelentették volna *Justh Gyulának*, hogy a további obstrukcióban nem vesznek részt, sőt állítólag azt is, hogy kilépnek a pártból. E hírekre vonatkozólag *Justh Gyula* mindjárt kijelentette, hogy semmiféle ilyen levelet nem kapott és hogy a hírekből egy szó sem igaz.

— *Különbön is. —* mondotta *Justh* — *még ha történnének is kilépések, amit teljesen kizártnak tartok, akkor is leszünk elegenden, akik tovább folytatjuk a küzdelmet!*

Kelemen Samu, báró *Mandorff Géza* és *Tüdös János* megjelentek a Házban és egyértelműen így nyilatkoztak:

— *Abban az esetben, hogyha a miniszterelnök olyan kibontakozási javaslattal lépett volna a Justh-párt elé, amelyet a párt egyik-másik tagja elfogadhatónak tart, lehetne arról szó, hogy differenciák merültek fel a pártban. De a miniszterelnök eddigi javaslatait a párt egyértelműen elfogadhatatlannak tartja és ilyen körülmények között tisztességes politikai és tisztességes pártember nem bonthatja meg a párt egységét.*

Ma este a következő nyilatkozatot kaptnk:

„A hétfőn reggel megjelent lapokban olvastuk, hogy hat Justh-párti képviselő a technikai obstrukció miatt a pártból kilépett. E közleményben alulírottak névszerint is meg vagyunk nevezve. Ez a hír téves és félreértésen alapszik. Semmi okunk sincs nyíltan vallott pártprogramunktól csak egy hajszálnyira is eltérni. Mi csupán a technikai fegyverekkel nem kívánunk élni a parlamenti küzdelemben. Egyéni indokaink és felfogásunk vezettek bennünket ezen nem is ujkeletű elhatározásunkhoz, amelyet pártvezetőségünknek is tudtára adtunk. Álláspontunk bővebb megokolásaitól ez alkalommal tartózkodunk. Egyébként programunk teljességével a függetlenségi és 48-as párt kötelekében szándékozunk maradni mindaddig, míg a kötelező obstrukciót párthatározattal ki nem mondják. — *Hock János*, dr. *Mádi-Kovács János*, dr. *Tüdös János*, *Barcsay Andor*“.

Ugy tudjuk, hogy hasonlóan gondolkodnak *Kelemen Samu*, báró *Mandorff Géza*, *Beck Lajos* és még egynéhányan a Justh-pártból.

Tiszáék terrorizálnak.

Nagyon érdekes és jellemző értesülés a következő:

Gróf *Tisza István* ma ismét érintkezett *Lukács Lászlóval* és kijelentette a miniszterelnöknek, hogy ha a munkapárt ismét megengedi a napirend előtti felszólalásokat, vagy pedig ismételni fogja a szombati zártülései komédiáit, *Beóthy László kereskedelemügyi miniszter* és *Beóthy Pál képviselőházi alelnök lemondanak állásukról*. Ez pedig nyílt proklamálása annak, hogy a Tisza-tábor nyíltan frontot csinál a kormány ellen.

Ezzel szemben híre járt, hogy a kabinet sem egységes. Gróf *Zichy János* igen súlyos aggodalmát fejezte ki gróf *Tisza István* házelnöksége iránt, s ebbeli aggodalmához csatlakoztak gróf *Serényi Béla*, *Székely Ferencz* és

Josipovich Géza miniszterek is. Ugyan e forrás szerint az aggodalmat kifejező álláspontjuk jegyzőkönyvbe való vételét is kérték volna a miniszterek a ma délben rögtönzött minisztertanácson.

Andrássy visszavonul?

Ma beavatottnak látszó helyről azt hírcselték, hogy gróf *Andrássy Gyula* a legközelebbi napokban lemond a mandátumáról. Levelet intéz a Ház elnökéhez, e levelében egyszerűen bejelenti, hogy képviselői megbízatását leteszi. Választóihoz nyílt levelet fog intézni és ebben részletesen meg fogja magyarázni, nevezetes és elhatározó lépésének motívumait. Gróf *Andrássy Gyula* lemond a mandátumáról, mert az adott körülmények között érdemleges politikai akciót nem fejthet ki. A kormányt nem támogathatja, mert a kormány cserbenhagyta őt a rezolúcióval, viszont a véderőjavaslatok ellen se foglal állást, mert a katonai reformoknak feltétlenül híve, habár a véderőjavaslatokat ebben a formájában nem fogadja el, de feltétlenül helyteleníti a radikális választójogért folyó technikai obstrukciót is. Ez a többszöriösen ferde helyzet kényszeríti *Andrássy*-t a visszavonulásra.

Ujabb béke-hírek.

Lukács László miniszterelnök ma személyesen felkereste a folyosón *Egry Bélát*, a pártönkivüli függetlenségi elnökét és közölte vele, hogy a kibontakozásról tanácskozni akar vele. *Egry Béla* délután félkettőkor kereste fel a miniszterelnököt. Ezt megelőzően *Polónyi Géza* beszélt *Lukács* miniszterelnökkel és közölte vele, hogy holnap átadja neki írásban kibontakozási tervzetét. A beszélgetés után egy újságíró megkérdezte *Polónyit*, hogy mi volt a tanácskozás tárgya?

— *Folytattam és befejeztem a tárgyalásaimat a miniszterelnökkel, —* felelte *Polónyi*. Tudomására adtam, hogy a kibontakozást célzó munkálomat befejeztem és hogy ezt holnap délelőtt átnyújtom neki.

— *Mi van benne? —* kérdezte tovább az újságíró.

— *Természetesnek fogja találni, hogy erről nem mondhatok el semmit. Egyelőre még a legnagyobb mértékben kötelez a diszkreczió, annyira, hogy munkálomat nem is postán küldöm, hanem személyesen adom át Lukács Lászlónak.*

— *Semmit sem árulhat el a tartalmáról a lényegéről?*

— *Nem. Mindössze annyit mondhatok, hogy nagy terjedelmű, tizenhat teljes oldalra terjed a munkálomat és részletesen foglalkozik a katonai kérdésekkel, a véderőjavaslattal, a honvédség fejlesztésének ügyével, a bünvádi perrendtartás dolgával, a választói reformmal, szóval mindazokkal a nagy kérdésekkel, amik körül a válság megfordul.*

— *És gondolja, kegyelmes ur, hogy az adott viszonyok között ennek még valami értelme van? Hogy célra vezethet?*

— *Nemcsak, hogy értelme van, de feltétlenül szükség van rá. A béke feltétlenül meg lesz. Bizonyos még akkor is, ha ők nem akarják.*

Később híre ment, hogy *Lukács* miniszterelnöknel délig a Justh-párt részéről többen kopogtattak kibontakozó tervekkel, de a miniszterelnök nem vehette figyelembe ezeket az ötleteket, mert nem voltak ellátva a Justh-párti vezérek szankciójával, mert ő a tárgyalás felvételének előfeltétele gyanánt a normális vita felvételét, vagyis a technikai obstrukció teljes lezárását tüzte ki.

A déli órákban új közvetítők is bukkantak fel, akik a kormány és a Justh-párt közt létre akarták hozni a békét. Előbb *Darvai Fülöp* próbálkozott, később *Sándor Pál* közölte *Justh Gyulával*, hogy sürgős ügyben beszélni szeretne vele. *Justh* a kupola-teremben tanácskozott *Sándor Pállal*. Hasonló szándékkal kezdtek tárgyalni *Rosenberg Gyula*, *Várady Zsigmond*, *Hantos Elemér* és a Justh-párt részéről *Kelemen Samu*.

Mint értesülünk, a Ház ülésének végén, két óra után *Hantos Elemér* tette meg az utolsó béke-ajánlatot *Justh*éknak. E szerint

Lukács miniszterelnök kész velük tovább tárgyalni, ha holnap fölveszik a rendes vitát a véderőreform felett. Justh Gyula azonban erre hajlandó nem volt s így a kormány a technikai obstrukcióval szemben a harcra szánta el magát és a történendőkért a szélső ellenzékre akarja hátrítani a felelősséget.

A pártkörökből.

A nemzeti munkapárt körhelyiségeiben már a kora esti órákban a párt tagjai a szokottnál is nagyobb számban jelentek meg. A párt vidéken időzött képviselőtagjai, akik a délelőtti ülésen még nem lehettek jelen, délután megérkeztek Budapestre. A pártban jelen volt Lukács László miniszterelnök, aki a párt tagjaival élénk eszmecseréket folytatott. Ott voltak továbbá a kormány tagjai közül Székely Ferencz, Serényi Béla gróf, Hazai Samu, Beöthy László és Josipovich Géza miniszterek, több államtitkár; jelen volt Návay Lajos, a képviselőház elnöke, Beöthy Pál és Jankovich Béla, a képviselőház alelnökei, gróf Tisza István és a párt számos főrendiházi tagja is. A pártban roppant lelkes a hangulat s egyöntetű a vélemény a követendő eljárásra nézve. A párt tagjai között általános az a felfogás, hogy rövid időn belül sikerülni fog a parlament normális tanácskozási képességét biztosítani. A harcoss elemet természetesen most is a bihari gárda képviseli, amely a ház két alelnökét, de különösen Jankovichot melegen ünnepelte mai fellépéséért. A párt vezetőemberei bizalmas eszmecserét folytattak, amelyen végleg megállapodtak abban, hogy Návay lemondását holnap terjesztik a Ház elé, s egyben kikiáltották Tiszát elnökjelöltté. Tisza vállalta a jelöltséget, amire nagy ovációban részesítették. Tisza arra kérte az embereket, hogy, ha már ő ezt a súlyos feladatot elfogadta, tartsák becsületbeli kötelességüknek a Ház ülésén való tömeges részvételt s teljes erejükkel támogassák akciójában, amelynek sikerét az ország eminens érdeke sürgeti. Pikkáns látvány volt az, amikor Lukács miniszterelnök a párt vezérkarától körülvéve hosszan tanulmányozta a házszabályokat. A klubban kiadták a jelezőt, hogy az ellenzék obstrukciós szándékával szemben minden áron ki kell holnap megszervezni, hogy az elnökválasztás szerdára kitűzessék. Meg kell még állapítani, hogy a pártnak higgadtabb elemei, valamint Tisza titkos antagonistái éppenséggel nincsenek elragadtatva a Tisza-féle kísérlettől.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-pártkörben, ma este a képviselők igen nagy számban voltak együtt. Fent járt a pártkörben Kossuth Ferencz is, a párt vezére, továbbá Décsy Zoltán és Ságghy Gyula alelnökök. A képviselők elítélő hangon vitatták a képviselőház mai ülésén történeteket. A politikai helyzetet illető megbeszélések során egyhangú volt az az álláspont, hogy mindaddig, amíg a kormány és a negyvennyolczas függetlenségi párt között a tárgyalások végleg meg nem szakítottak, a Kossuth-párt várakozó álláspontot foglal el, de addig is a legéberebb figyelemmel kíséri a házszabályok kezelését. A párt minden egyes tagja el van szánva arra, hogy a házszabályok bármely megsértése esetén a legkomolyabb fegyvereket veszi igénybe. Nagy mebotránkozással beszéltek a párt tagjai Jankovich Béla alelnöknek mai eljárásáról és ha ez megfelelő módon nem reparálattnék, a párt elérkezettnek látja az időt, hogy teljes erővel akcióba lépjen. A mai puccsot a Ház holnapi ülésén Décsy Zoltán és Gál Sándor fogják bírálást tárgyává tenni, akik nyomban az ülés elején a házszabályokhoz fognak szót kérni. Az elnökválasztás és Tisza vállalkozása dolgában az a párt felfogása, hogy a Návay lemondását nem kell megobstruálni; jöjjön az új elnök. Tisza vagy bárki más és próbálja meg az erőszakot. — ez a legjobb módja annak, hogy a Tisza-féle muszus végleg lejárja magát s ezzel együtt ki fog derülni az is, hogy az erőszakoskodás semilven praktikus eredménnyel nem járhat, de eredményezheti azt, hogy az eddig passzív elemeket is a legszélsőbb harcra kergeti.

A függetlenségi Justh-párt képviselő tagjai nagy számban gyűltek össze már a kora esti

órákban a párt körhelyiségeiben, ahol nagy izgalommal tárgyalták a mai nap eseményeit. Megjelent a pártkörben Justh Gyula pártelnök és Földes Béla alelnök, akik a nagy társalgóban folyó diszkusszióban beható részt vettek, majd este hét órakor a párt elnöki szobájába bizalmas értekezletre vonultak vissza. A tanácskozáson a párt képviselő tagjai nagy számmal vettek részt, valamint a pártönkivüli függetlenségi képviselők közül is többen. A tanácskozás czélja a holnap teendő és lépések megbeszélése volt. A bizalmas konferencia körülbelül egy óráig tartott. A párt tagjai még a késői esti órákig maradtak együtt a klubban és tárgyalták a nap eseményeit. A mi értesülésünk szerint a pártban bizonyos elkedvetlenedés volt észlelhető, mert az este megejtett sereg-számlánál kitűnt, hogy a technikai obstrukcióban a párt 37 tagja közül legföljebb 25-re számíthatnak. A pártönkivüli negyvennyolczasok fele és a négy kiscsapat, a Kossuth-párt tiz-tizenkét és a néppárt négy-öt tagja azonban bőven pótolni fogja a beállott hiányt. Hir szerint Holló Lajos mindamellett ma egy újabb békejavaslatot készített, amelyben összefoglalta a párt minimális választójogi követeléseit. Ugy lehet, hogy ezt az elaborátumot már ma este eljuttatta a miniszterelnökhöz, de legkésőbb holnap reggel át fojja adni Lukácsnak. A körben fentjárt Polónyi Géza is, aki megerősítette, hogy holnap átnyújtja a miniszterelnöknek a maga békejavaslatát.

Kristóffy a provizórium mellett.

Békéscsabáról jelentik: Nagy sokaság előtt vasárnap délután mondotta el Kristóffy József képviselő beszámolóbeszédét, amelyben röviden ismertette a jelenlegi politikai helyzetet, kifejtette, hogy szerinte elsősorban a katonai kérdést kell, szükség esetén provizóriummal megoldani. Azután házfelosztásnak és új választásoknak kell következniük, amelyek után pártkeretek lehullásával a feltétlenül szükséges választójogi reform hívei és ellenzői nyílt sisakkal harcolhatnak. A hallgatóság a beszédet mindvégig nagy tetszéssel hallgatta.

Általános sztrájk készül.

A parlamentben most folyó eseményekbe beleszól a szociáldemokrata párt is és kiáltványt bocsájít ki, amely holnap fog megjelenni. A szociáldemokraták kiáltványa első beköszöntője az általános sztrájk, amely a munkások válasza lesz a parlamenti erőszakra.

A kiáltvány hangsúlyozza, hogy a szociáldemokrata párt husvéti pártgyűlésén az idén egyhangúlag fogadták el a következő javaslatot:

A Justh-pártnak a katonai javaslatok ellen és az általános választójogért folytatott obstrukcióját a szervezett munkásságnak és az ország valamennyi joggatlan milliójának támogatásáról biztosítja a pártgyűlés és az erőszakos, vagy törvénytelen támadás ellenében ezt az obstrukciót nemcsak a törvény, de a tömegek erejének védelme alá is helyezi.

A szociáldemokrata párt vezetősége szerint most elérkezett az az idő, amikor a tömegek erejének védelmére szorultak a küzdő parlamenti pártok, amikor Tisza István ül a képviselőház elnöki székében.

Felhívja a munkásokat, hogy álljanak készen az általános sztrájkra, amely a kiáltvány szerint „talán holnap, talán már ma” beköszönhet.

Egy antimilitarista plakát is megjelent ma, amelyet a hatóságok azonban azonnal eldoboztak. Ma éjjel két munkás a következő plakátot akarta a parlament falára ragasztani:

„Olyan törvénynek, amely a törvényes ut megkerülésével, vagy a meglevő törvények sárba tiprásával készült, senkisév tartozik engedelmessé. Ha a képviselőházban erőszakot alkalmaznak, akkor az országban megszűnt a törvények kötelező ereje, az olyan védőtörvény alapján, amelyet erőszakos uton hajtanak keresztül, senki sem sorozható be. Aki erőszakos uton akarja megcsinálni a véderőtörvényt, tulajdonképpen eltörli a katonakötelezettséget, és megszűnteti a hadsereget.

Éljen a munkapárti antimilitarizmus!”

A rendőrség a két munkást bevitte a főkapitányságra, a plakátot pedig a parlament falairól levétette.

Budapest, május 20.

A tisztviselők családi pótléka. Teleszky János pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésében beterjesztette az állami, vármegyei és államvasuti alkalmazottak családi pótlékáról és egyes egyéb intézkedésekről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat a családi pótlék szempontjából az alkalmazottakat két csoportba sorozza. Az első csoportba soroztatnak: 1. az V—XI. fizetési osztályba tartozó állami és vármegyei tisztviselők; 2. a m. kir. államvasuti alkalmazottak A táblázatának II—IX. fizetési osztályába tartozó államvasuti tisztviselők; 3. az államvasuti rendszerű II—IX. fizetési osztályba tartozó állami vasgyári és állami közszolgáltatási tisztviselők; 4. a posta-, távírda- és távbeszélőalkalmazottak A táblázatának államvasuti rendszerű V—IX. fizetési osztályba tartozó tisztviselők; 5. a posta-, távírda- és távbeszélőalkalmazottak B táblázatba tartozó üzemi kezelési alkalmazottak; 6. a m. kir. állami rendőrségnél és a határrendőrségnél alkalmazott polgári biztosok; 7. az állami gazdasági szaktanítók és szaktanítónők; 8. az állami elemi népiiskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők, valamint a m. kir. államvasutak által fentartott iskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők; 9. a pénzügyi és földművelésügyi minisztérium által fentartott vagy segélyezett kincstári elemi iskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők; 10. a vármegyei közkórházaknál rendszeres fizetéssel alkalmazott tisztviselők, valamint a rendszeres fizetést élvező vármegyei utbiztosok; 11. a m. kir. államvasutaknál, az állami vasgyáraknál és az állami közszolgáltatásnál állandóan alkalmazott havidíjas tisztviselő-gyakornokok; 12. az állami középiskoláknál évi segélydíj élvezetében álló helyettes tanárok, az állami ipariskoláknál évi ösztöndíj élvezetében álló tanárjelöltek, valamint az évi segélydíj élvezetében álló állami és vármegyei gyakornokok. A második csoportba soroztatnak: 1. az állami kisdíjvonók; 2. az állami hivatalokban, intézetekben és vállalatoknál, továbbá a vármegyeknél, a m. kir. államvasutaknál, az állami vasgyáraknál és az állami közszolgáltatásnál állandóan alkalmazott díjvonók; 3. az állami és vármegyei altisztek és szolgák; 4. a m. kir. államvasuti alkalmazottak B táblázatába tartozó összes alkalmazottak; 5. az állami vasgyáraknál és az állami közszolgáltatásnál alkalmazott altisztek és szolgák; 6. a posta-, távírda- és távbeszélőalkalmazottak C táblázatába tartozó összes alkalmazottak; 7. a m. kir. állami rendőrség és a m. kir. határrendőrség örszemélyzetének, továbbá a m. kir. pénzügyőrök és a m. kir. esendőrség legénységének tagjai, valamint a m. kir. esendőrségnek rangosztályába nem sorozott havidíjasai; 8. az állami hivatalokban, intézetekben és vállalatoknál, továbbá a vármegyeknél, a m. kir. államvasutaknál, az állami vasgyáraknál és az állami közszolgáltatásnál havi bér vagy napi bér mellett állandóan alkalmazott kezelőnők, művezetőjelöltek, altisztek és hivatszolgák; 9. az állami és vármegyei utkaparók.

Választójogi népgyűlések. Békés városában vasárnap délután sok ezer ember részvételével nagy népgyűlés volt, amelyet a 48-as szociáldemokrata párt rendezett az Általános Választójogi Népszövetséggel karöltve. A népgyűlés szónoka Mezőfi Vilmos volt, akinek indítványára kimondta a népgyűlés, hogy arra az esetre, ha a parlamentben a Justh-pártot házszabályellenesen és erőszakkal megakadályozza a többség a választójogért folytatott küzdelmében, akkor megtagadja az adófizetést. Az indítványt a népgyűlés egyhangúlag elfogadta. — Május 26-án, pünkösd vasárnapján, a függetlenségi és 48-as párt, a szociáldemokrata párt és a Választójog Országos Szövetsége Egerben és Kiskunhalason rendez népgyűléseket az általános, titkos választójog érdekében és a katonai javaslatok ellen. Május 27-én, pünkösd hétfőjén, Péterócson és Törökszentmiklóson tartanak népgyűléseket.

A komáromi vasutasok visszahelyezése. Tudvalevőleg a komáromi választásból kifolyólag kilenc vasutast, aki Balla Aladárra szavazott, sürgősen szolgálati érdekből Esztergomba helyeztek át. Május 14-én Ofner és Just forgalmi főnökök aláírásával rendelet jött, amelyben most már ugyancsak szolgálati érdekből a kilenc áthelyezett vasutast visszahelyezték Komáromra.

Az első erőszak.

— Néma zárt ülések. —

A képviselőház ülése.

Budapest, május 20

A képviselőház mai ülésének révén a Ház elnöksége a munkapárti többség által támogatva megtette az első lépést a parlamenti erőszak felé. Már az ülés megnyitása előtt rémhírek keringtek a folyosón *Návay* lemondásáról, *Beöthy* Pál elnökléséről, házszabálysértésekről és a többi. Ezek a hírek csakhamar újabb táplálékot nyertek abban a körülményben, hogy *Návay* Lajos elnök csakugyan nem mutatkozott az elnöki szobában, hanem helyette *Beöthy* Pál alelnök intézkedett ott.

A Justh-párt el volt határozva, hogy megismétli szombati taktikáját. Az ülés megnyitása előtt *Justh* Gyula, *Egry* Béla és *Kun* Béla megjelent *Beöthy* Pál alelnöknél és engedelmet kértek napirend előtti felszólalásra, hogy a miniszterelnök kibontakozó kísérleteit megtárgyalhassák. *Beöthy* Pál az engedelmet minden megokolás nélkül megtagadta. Az ellenzékiek erre elhatározták, hogy ma szintén zárt üléssel fognak technikálni.

Az ülés elején a terem már zsúfolva van. Jelen van *Lukács* László miniszterelnök, s a kormány valamennyi tagja az egy *Josipovich* Géza horvát miniszter kivételével, aztán gróf *Tisza* István, gróf *Andrássy* Gyula s több hűvé, a Kossuth-pártból *Kossuth* Ferencz, gróf *Apponyi* Albert, *Désy* Zoltán, *Tóth* János, *Zlinszky* István, *Kelemen* Béla s még vagy tizen, legszélről *Justh* Gyula, *Földes* Béla, *Holló* Lajos, *Bakonyi* Samu, *Polónyi* Géza s még vagy harminczan az obstruáló függetlenségiéik közül.

Beöthy Pál alelnök délelőtt háromnegyed tizenegy órakor nagy zajban nyitotta meg az ülést. A formalitások elintézése után az elnök bejelentette, hogy napirend előtti felszólalásra többeknek nem adott engedélyt, amit a munkapárt zajos helyesséssel vett tudomásul.

Itt *Lovász* Márton az elnöki emelvény felé siet és zárt ülést kérő ívet ad át az elnöknek, mire az elnök kedvetlenül elrendeli a zárt ülést. Előbb azonban elrendeli, hogy a zárt ülést kérő képviselőkről állapítsák meg, hogy csakugyan jelen vannak-e? Ez az ellenzék tiltakozása közben történt meg. Ezután megismétlődtek a szombati jelenetek. A munkapárt nem ment be az ülésterembe, az ellenzék ugyszintén. A Ház nem volt tanácskozásképes és így a zárt ülésen elnöklő *Jankovich* alelnöknek ismételtelen fel kellett függesztenie az ülést.

Igy tartott ez háromnegyedkettőig, amikor végre nyílt ülésre került a sor, amelyen *Teleszky* János pénzügyminiszter letette a Ház asztalára a tisztviselők családi pótlékáról szóló törvényjavaslatát.

— Éljen! — zúgta a jobboldal.

— Holnap vegyük elő!

— Tárgyaljuk mindjárt! — kiáltották balról.

Teleszky János pénzügyminiszter kérte a törvényjavaslat kinyomatását s előzetes tárgyalás céljából a pénzügyi bizottsághoz való utasítását.

Ez rövid vita után, amelynek a végén *Jankovich* alelnök *Lovász* Márton módosító indítványát egyszerűen nem vette tudomásul, meg is történt. *Szmrecsányi* György kért ekkor szót a házszabályokhoz.

— Üljön le! — harsogta a jobboldali kórus.

— Melyik szakaszhoz kíván szólni? — kérdezte

Jankovich Béla elnök.

— A 266. szakaszhoz — felelte *Szmrecsányi* György s nyomban folytatta: E szakasz szerint az elnökök akadályoztatása esetén az alelnökök helyettesítik. A mai ülésen *Návay* elnököt nem volt szerencsénk...

Oriási zaj tört ki jobbról.

— Mi köze hozzá?

— Ültesse le az elnök! — kiáltották.

Szmrecsányi György kérte az elnöklő alelnököt, vajjon igaz-e az a híresztelés, hogy az elnök

— Ki vele! Mi köze hozzá? Menjen az ebéd-
Vöbe! Hagyjuk az elnököt! — zúgták feléje ekkor a jobboldalról.

— Ez nem trtozik a házszabályokhoz — szölt ismét az elnök.

— Igaz-e, hogy az elnök lemondását bejelentette? — fejezte be szavait *Szmrecsányi* György.

Ezután történt az első erőszak. Az elnök egyáltalán nem méltatta figyelemre *Szmrecsányi* kérdését, hanem lírtelen a következő kijelentéseket tette:

— Miután a tanácskozára szánt idő letelt, előterjesztést teszek a legközelebbi ülés idejére és napirendjére!

— Nem kapok feleletet! — vágta közbe *Szmrecsányi* György.

Jankovich elnök ügyet sem vetett a közbekialtásra, hanem folytatta:

— Javaslom, hogy a legközelebbi ülés...

Benedek János s vele együtt ketten-hárman felpattantak.

— A házszabályokhoz kérek szót!

Jankovich Béla elnök ezzel sem törődve, fejezte be napirendi indítványát, mely szerint a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt tíz órakor tartja s annak napirendjére tüzze ki a véderőjavaslatot. S nyomban utána fel is tette a kérdést: elfogadjá-e a Ház.

— Igen! — kiáltották jobbról.

A baloldalon óriási láрма tört ki.

— Nem hallottuk a napirendi indítványt!

— Így nem lehet szavazni!

— Ez november 18!

— A házszabályokhoz kérünk szót!

Jankovich Béla elnök villámsebességgel folytatta azonban mondókáját:

— Felkérem *Mihályi* jegyző urat, sziveskedjék a mai ülés jegyzőkönyvét felolvasni!

A baloldalnak még ideje sem volt, hogy magához térjen a meglepetéstől, amit a jegyzőkönyvnek ez a szokatlan hitelesítési módja keltett, *Mihályi* Péter jegyző már is felolvasta a jegyzőkönyvet s az elnök felteszi a kérdést, van-e észrevétel a jegyzőkönyv ellen.

Lovász Márton, *Bakonyi* Samu, *Polónyi* Géza egy időben ugrottak fel:

— A jegyzőkönyvhöz kérünk szót.

— Ha nincs észrevétel — folytatta ennek dacára *Jankovich* Béla elnök, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki és az ülést bezárom! Azzal már fel is kell a helyéről.

— Éljen az elnök! — kiáltották jobbról.

— Erőszak! Házszabálysértés! November 18!

— Kiáltották balról.

Ezután nagy kavardás keletkezett. Az ellenzék pártok szidalmakat kiáltottak a munkapárt felé, amely tombolva ünnepelte *Jankovich* alelnököt, aki a koczkát a parlamenti erőszak kérdésében ma elvetette. Ezzel ért véget a mai ülés délelőtt két órakor.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath. Bécsből jelentik: A képviselőház mai ülésén a költségvetési provizóriumra vonatkozó javaslat első olvasását folytatták. A költségvetési provizóriumot ezután a költségvetési bizottság elé utalják. *Sylvester* elnök kifejti, hogy a ház minden pártja hozzájárult ahhoz, hogy a vita berekesztésére vonatkozó indítványt feltegyék és ezért a javaslat benyújtása után kihirdette annak elfogadását. Az ülést ezután berekesztették. Legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz.

A porosz választójog. Berlinből jelentik: A porosz képviselőház ülésén napirenden vannak a választójogi indítványok. A nemzeti liberálisok indítványt nyújtottak be, amely a plutokrata kivételeket kiküszöbölő választójogi rendszer fentartása mellett a titkos szavazást és a közvetlen választást követeli. A szabadelvűek az általános, egyenlő és titkos választójog behozása és a kerületek új beosztása dolgában nyújtottak be javaslatot, valamint indítványt arra az esetre, ha főindítványukat a ház elveti. Ez a pótdítmány csupán az

általános, titkos, közvetlen választójogot követeli. Az ülésterem és a tribünök zsúfolva vannak. A miniszteri padokon senki sincs. Miután a benyújtó pártok szónokai megindokolják ad indítványokat, a szociáldemokraták házszabály-indítványban követelik a miniszterelnök és a belügyminiszter jelenlétét, utalással az akormány rendelkezéseire. A konzervatívok, szabad konzervatívok és a centrum ellenzék a javaslatot, amit azzal indokolnak, hogy a miniszterek a pártok részéről kezdeményezett indítványoknál többnyire nincsenek jelen. Különben a kormány csak rövid idő előtt körvonalozta világosan álláspontját. A szabadelvűek és nemzeti liberálisok amellelt foglalnak állást, hogy a miniszter jelenléte szükséges vagy legalább is kívánatos. Végül a szociáldemokraták javaslatát a ház elveti. A nemzeti liberálisok javaslatát elvetik, épp úgy a szabadelvűek javaslatát a választókerületek új beosztása dolgában. Ezután elvetik 188 szavazattal 158 ellen a szabadelvűeknek pótdítmányát, amely a porosz államkormányt felkéri kívánata, hogy még ezen az ülésen törvényjavaslatot nyújtson be, amely a porosz képviselőválasztást az általános, közvetlen és titkos választójog alapjára helyezi.

Louis és Izvolszki távozása. Párisból jelentik: *Louis* nagykövet a legközelebbi napokban visszatér Pétervárra. Ezzel ugyan a felmerült diplomáciai incidens még nincs elintézve, de a kormány, saját méltósága érdekében, állást foglalt nagykövete mellett, ki a neki kijelölt politikától soha egy vonalnyira sem tért el. *Louis* nemsokára el fogja hagyni pétérvári állását, de ezzel *Izvolszki* állása, mint Oroszország párisi képviselője, is tarthatatlanná válik.

A német birodalmi gyűlés. Berlinből jelentik: A ház első sorban elfogadja első és második olvasásban a Németország és Bulgária között kötött három szerződést. Következik a póthitel első olvasása. A ház első és második olvasásban elfogadja a birodalomgyűlési épület kibővítésére és aviatikai kísérleti intézet felállítására vonatkozó javaslatokat. Ezután a ház megkezdi a pálinka-kontingens megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslat második olvasását.

A francia kamara elnöke. Párisból jelentik: *A Figaro* igen élesen sikra száll az ellen, hogy *Delcassé* jelöljék kamarai elnöknek. *Delcassé* — ugymond a lap — éppen a mai fenyegető világ helyzet mellett a tengerészeti kormány élén kell, hogy maradjon, annál inkább, mert éppen az ő minisztersége alatt történt a Liberté szerencsétlensége és a haditegenészet oly állapotban van, amely még sokáig szükségessé teszi a miniszternek intenzív gondozását. Ha a nemzeti védelemmel megbízott miniszter kicsinyes hiúságból most elhagyná helyét, ugy ez áruulás volna. A Poincaré minisztériumban azonban nem szabad áruulónak lennie és a miniszterelnök áruulást nem is tűnne.

Szerbia légi flottája. Belgrádból jelentik: Hat szerb tiszt Párisba utazott, hogy ott a repülőgéptanfolyamot látogassák. A hadügyminiszter Franciaországban néhány repülőgépet fog vásárolni.

Marokkóiak támadása. Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelenti Oranból: Egy itteni esti lap közli, hogy az e hó 14-ére virradó éjjel 14 ezer marokkói *Merada* városát megtámadta. A francziák védekeztek. A harc két óra hosszáig tartott. Mindkét részről sebesülések történtek. A Havas-ügynökség megjegyzi, hogy a hadügyminisztérium és belügyminisztérium éjjélig nem kapott megerősítést.

Tüntetés a cári uralom ellen. Lembergől jelentik: A szociáldemokrata párt kezdeményezésére tegnap nagy népgyűlés volt a városháza udvarán. Több ezer ember jött össze, köztük közel 300 egyetemi hallgató és hallgató, hogy tiltakozzanak a lengyelek üldözése ellen Oroszországban. Török birodalmi tanácsi képviselő és a zárt szociáldemokraták egy képviselőjének beszéde után nagy lelkesedéssel elfogadták a határozatot, majd a tüntető tömeg vörös zászlók alatt bejárta a főbb utvonalakot. A zászlókon ez volt a felírás: Vesszen a cári uralom!

A svéd nők választói joga. Stookholmból jelentik: Az első kamara hosszabb tárgyalás után 86 szavazattal 56 ellenében elvetette a nők parlamenti választójogára vonatkozó kormányjavaslatot. A második kamara ellenben szintén hosszasan tárgyalás után 140 szavazattal 66 ellenében elfogadta a javaslatot. A javaslatot erre az évre tehát elvetettnek tekintik.

Roosevelt és Taft harca. Newyorkból jelentik: Ohio-államban Tafton és Rooseveltten kívül most már Lafolette is megjelent és Toledóban egy beszédében kijelentette: hogy ha Roosevelt és Taft körülbelül egyenlő szavazatszámra jut a konventbe, akkor majd ő mondja a döntő szót és progresszív programmal ő fogja megállapítani, hogy ki legyen a jelölt. Taft kijelentette, hogy Roosevelt főként a trösztök híve. Lafolette azt állítja, hogy Roosevelt mögött az aczéltörzst áll, amelyik egymillió dollárt bocsátott választási alap céljaira. Taft titkára, Hüles, váratlanul Washingtonba érkezett, hogy átvegye Townsend főállamügyésznek egy jelentését. Townsend a leghatározottabban azt állítja, hogy a *Harvester-tröszt ellen megindított vizsgálat megszüntetése kizárólag Roosevelt műve*, amennyiben a hadügyminisztérium aktáiból világosan kitérül, hogy Taft abban az időben a Filippiszigetekre volt. Ez egyúttal megdönti Rooseveltnek azt az állítását, hogy Taft a döntő kabinetülésen jelen volt. Az ohioi választási agitációnak azonban hirtelen vége szakadt, mert Taft is, Roosevelt is berekedt. Az elnök egy hangot sem képes kijelenteni, a sok szónoklástól teljesen kimerült s szava inkább hörgés, semmint artikulált beszéd. Sokkal rosszabbul járt Roosevelt. Kénytelen volt magát orvosi kezelésnek alávetni és specialista gégeorvosok szerint *hangszálait meg kell operáltatnia.*

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, május 20. A hadügyminisztériumba beérkezett távirat szerint a törökök Rhodus szigetén egy heves, állítólag 48 órás küzdelemben kétszáz halottat vesztettek. A többiek, mintegy ezerkétszáz embert foglyul ejtettek. A „*Messenger*” jelenti: Rhodus szigetén összesen 2300 török katona és 38 tiszt jutott az olaszok hadifogságába. A foglyokat sorakoztatták, aztán két zászlóalj Bersaglieri sorfala közt vonultak, mialatt az olasz csapatok fegyverüket tisztelegtek.

A Dardanellákon való átkelésre váró első hajócsoporthoz, mintegy 200 hajó, ma áthajózott a Dardanellákon. Mint a Dardanellák kormányzója jelenti, baleset nem történt.

A mai minisztertanács a konstantinápolyi olaszok kiutasításának kérdését tárgyalta. A végleges döntés ez ügyben a legközelebbi minisztertanácsra tartozik.

Hír szerint a hadügyminiszter intézkedéseket tett, hogy a Boszporusz bejáratának mind két oldalán csapatokat vonjon össze. Két zászlóalj tegnap megszállta Bunikdere magaslatait.

Róma, május 20. Az „*Avanti*” értesülése szerint Velenczében Ragni tábornok parancsnoksága alatt új hadtestet alakítanak abból a ezélből, hogy Lemnoszt, Chiost, Mytilenét és Samost megszállja. A csapatok hajóra szállítása már meg is kezdődött.

Egy pénzesoporthoz ajánlatot tett a kormánynak, hogy a tripoliszi kikötő egy részéből tengeri fürdőt csinál. A kormány elvben már elfogadta az ajánlatot és a részvénytársaság már legközelebb megalakul két és félmillió líra alaptőkével.

Konstantinápoly, május 20. A porta a német nagykövetségnek jegyzéket nyújtott át 96 olaszról, akiknek kiutasítása el van határozva. A kiutasítottak között van Lori alkonzul, dr. Manaraa podeszta, Bennari mérnök és két Castelli fivér, mogarai kereskedők. A többiek jelentéktelen emberek.

A perzsiai felkelés.

Teherán, május 20. Ideérkezett jelentés szerint Jeffrem rendőrfőnököt, aki a felkelők ellen működő kormánycsapatokat vezeti, megölték. Egy másik távirat jelenti, hogy Jeffrem parancsnokot áruló módon ölték le, közvetlenül azután, hogy a Szalar ed Daulech parancsnoksága alatt álló fölkelőket súlyosan leverte.

Az albán forrongás.

Konstantinápoly, május 20. A Tanin és a Sabah jelentése szerint a kormány, bár az albániai helyzet aggodalomra nem ad okot, erőlyes katonai intézkedéseket tett, hogy a csapatok minden eshetőségre elkészülve álljanak. A kormány 7 zászlóaljat küldött Ipekbe és ötöt Ljakovoba. Egyidejűleg utasította a matessarifot, hogy hirdesse ki az os-

tromállapotot. A stambuli helyőrségből tegnap vonaton több zászlóalj és egy gépfegyverosztály indult Verinovicsba, egy másik verzió szerint Monastirba.

Az állatkert megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 20.

Gyönyörű, ragyogó, napfényes időben elegáns, hatalmas tömeg meghívott közönség jelenlétében ma délelőtt nyitották meg a főváros legújabb kulturintézményét, az új állatkertet. Ha elhagyjuk egy kissé a hivatalos hangot, talán igazabb hurokat pendítünk meg, ha annak örülünk, hogy végre van Budapestnek egy olyan mulatóhelye, amely külfölddel is felveszi a versenyt. Élvezettel fog ide elmenni mindenki, mert — hogy közhelyléljünk — valósággal tündérvilágba lép le. Pár nappal ezelőtt pompás cikkben méltattuk az új állatkert berendezését, végig sétáltunk már az egész területen.

Tizenegy órára hirdették a megnyitást. De már félórával előbb valóságos kocsitábor szorogott a széles uton. A földalatti villamos szinte öntötte a közönséget. Megjelentek a megnyitáson: gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, gróf Széchenyi Béla, gróf Szapáry László, Kazy József és Némethy Károly államtitkárok, Kehrens bécsi amerikai nagykövet, Hammond volt nagykövet, Marx János Máv. elnökgazgató, Pulszky Garibaldi a Kassa-Oderbergi vasut vezérigazgatója, gróf Széchenyi Gyula, Matlekovits Sándor, bálafalvi Fekete altábornagy, városparancsnok, Balázs és Zigler altábornagyok, Kepes főtörzsorvos, Abraham törzsorvos, Boda Dezső főkapitány, a főváros törvényhatósági bizottságának csaknem valamennyi tagja a családjával, országgyűlési képviselők, a tudományos intézetek képviselői és Budapest előkelő társadalmának legtöbb tagja. A főváros hatóságát dr. Bárczy István polgármester, dr. Vaszilievits János és dr. Bódy Tivadar alpolgármesterek, dr. Márkus Jenő, gróf Festetics Géza, Folkusházy Lajos, dr. Déri Ferencz, Szalay Károly, Vita Emil, Piperkovits Bátor tanácsnokok és dr. Kiss Ferencz kerületi előjáró képviselők viselték.

Amint megérkezett gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, aki a kormányt képviselte, a jelenvolt előkelőségekkel erre a célra elkerített helyre vezették. Majd előlépett dr. Bódy Tivadar alpolgármester, mint az Állatkert előkészítő bizottságának elnöke, akinek feledhetetlen érdemei vannak ennek az új intézménynek megteremtése körül és üdvözölte a megjelenteket. Majd elmondotta az Állatkert létesítésének történetét és felkérte dr. Bárczy István polgármestert, hogy a főváros nevében vegye át és nyissa meg ezt az új intézményt. A polgármester válaszában afölött való örömeinek adott kifejezést, hogy olyan kitűnően sikerült ez az alkotás. Megérdemelt dícséretben részesítette ezért mindazokat, akiknek része van ebben a sikerben. Dr. Bódy Tivadar alpolgármester, dr. Lendl Adolf, dr. Neuschloss Kornél, dr. Márkus Jenő tanácsos, Végh Gyula, Koós és Loumetzky építésszek járnak elül ebben a tekintetben és az őszinte éljenzés, ami minden név után elhangzott, bizonyítja, hogy a polgármester elismerésével mindenki szívből egyetért. Beszéde végén a polgármester ünnepiesen a főváros tulajdonába átvette az Állatkertet és azt megnyitottnak jelentette ki.

Ennyi volt a hivatalos ünnepély. Alig hangzott el a polgármester utolsó szava, a nagy vendégsereg az állatkert megtekintésére indult. Dr. Bárczy István polgármester, gróf Serényi Béla miniszter, az államtitkárok, a generálisok társaságában járta végig az állatkertet; követte őket a rendkívül nagy számban megjelent közönség, amely órák hosszat gyönyörködött az új állatkert látványosságában. A hatalmas sziklacsoporthoz megelevenült, mert a nehéz turistautakon elegáns ruhájú hölgyek igyekeztek fölfelé a csucsra, ahonnan pompás kilátás nyílik. Nagyszerű változás, ami itt három év alatt történt. Hegyek,

patakok, tavak, vízesések támadtak, huszonnégy hangulatos, művészien képzett ház épült és kötezer állat gyűlt össze itt. S most, hogy első ízben lepte el a közönség az új Állatkert útjait, láttuk, hogy nagyszerű látványosság itt maga a közönség is, amely tarka, mozgó virágként lepi el a magas sziklákat és dombokokat s nem vész el, tülekedve a poros utakon.

Az ünnepség befejeztével József főherceg legidősebb fia, József Ferencz főherceg tekintette meg az állatkertet. A nagyközönség számára délután 3 órakor nyílt meg az állatkert. Fekete tömeg hullámozott föl és alá a kanyargós utakon. Mindenütt tetszésnyilvánítás hangzott, az új állatkert megnyerte a közönség tetszését.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND: Naptár. Kedd, május 21. Róm. kath.: Timót vt. — Prot.: Konst. és Ilona. — Görög-ország: május 8. Ján. evang. — Zsidó: Szivan 5. — A nap két reggel 4 óra 18 perczkor, nyugszik este 7 óra 36 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 14 perczkor, nyugszik délnél 12 óra 2 perczkor.

Némethy Károly belügyi államtitkár fogad délnél 12—2-ig.

A posta- és távirat vezérigazgatója fogad délnél 12—2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2 óráig. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—1-ig. — Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-i és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Mücsarnok tavaszi tárlata és Pataky László hagyatéki kiállítása. Nyitva 9—6 óráig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — Szinyei-Merse Pál gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.) Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Történelmi Képcsarnok. Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A trónörökös Londonban.** Londoni jelentés szerint Ferencz Ferdinánd trónörökös feleségével, Hohenberg Zsófia hercegnővel a nemzetközi kertészeti kiállításra odaérkezett.

— **Lipót Szalvátor főherceg Brassóban.** Szombat este Lipót Szalvátor főherceg Nagyszombatból Brassóba érkezett. Katonai szemlét tartott, a főispán kalauzolásával megtekintette a várost és a szomszéd Rozsnyó községbe autókírándulást tett.

— **Burg Ferdinánd főhercegi rangja.** Bécsi arisztokrata körökben beszéltek, hogy a hajdani Ferdinánd Károly főherceg, aki házassága óta Burg Ferdinánd néven él, ismét visszatér az udvar körébe. Nagy port vert föl a múlt év őszén az, hogy a főherceg lemondott rangjáról, mert csakis így kapta meg az uralkodó engedelmét, hogy elvehesse Czuber Bertát, egy prágai egyetemi tanár leányát. Nyolcz éves szerelmi regénynek volt a befejezése ez a házassági frigy. A polgár-főherceg azóta Lugano mellett egy szerény villában él. Most azt beszélék Bécsben, hogy a trónörökösnek sikerült az uralkodónál kivinni azt, hogy Burg Ferdinándné, született Czuber Berta grófnői rangot kapjon. A házasság ilyenformán beilleszthető lesz a Habsburg-ház jogrendjébe és Burg Ferdinánd ismét visszakaphatja főhercegi rangját. Hír szerint magas katonai parancsnokságot szantak neki.

— **Királyi kitüntetések.** A király Abfall Károly kiérdemesült római katolikus esperesnek és esákovai plébánosnak, sok évi érdemes működése elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét, Bauer Jakabné, született Borovitz Friderika eszéki lakosnak, a közbiztonság terén sok éven át kifejtett buzgó és sikeres tevékenysége elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet, Fekete Bálint pusztatomaji uradalmi római katolikus jellegű népiskolai tanítónak, sok évi buzgó működése elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A veszprémi királynapok.** A veszprémi király-napok emlékére készült emlékoszlopot a király arcmását ábrázoló ércplakettel tegnap leplezték le a veszprémi állomási kertben. Az ünnepélyre különvonaton érkeztek meg Marx János elnökgazdát, ugyis, mint a magyar kormány megbízott képviselője, *Kotányi Zsigmond* udvari tanácsos; *Geduly Gyula* miniszteri tanácsos és *Papp János* udvari tanácsos kíséretében, akiket *Hunkár Dénes* főispán és *Komjáthy László* polgármester fogadtak. Délelőtt tizenegy órakor automobilon érkezett meg *Károly Albrecht* főherceg is kísérete Hajmáskérről. Az ünnepélyt, amelyen az előkelőségek magyar díszruhában jelentek meg, a veszprémi dalegyetlet nyitotta meg a Himnusz eléneklésével, amelyet a főherceg, a katonák és az egybegyűlt nagyszámú közönség fedetlen fővel hallgatott végig. *Kedey Gyula* nagyprépost lelkes beszédje alatt lehullott a lepel az emléklakettéről. A polgármester ezután felolvasta a királynak küldendő hódoló távirat szövegét és átadta a szoborművet a vasútnak. Az államvasutak nevében Marx János elnökgazdát mondott köszönetet, tolmácsolván a kormány üdvözlését is és átvette a szóp emléket, mely a Máv területén áll, az államvasutak hódolatjeljes gondozásában. A színházban este díszelőadás volt.

— **Strindberg temetése.** Stockholmi jelentés szerint vasárnap reggel meghatóan egyszerű gyász-pomával temették el Strindberg Ágostont a solnai sírkertben. Maga a költő kívánta, hogy ne legyen koporsója fölött hivatalos beszéd, azok vigyék utolsó útjára, akik legjobban szerették. Az uppsalai egyetem diákjai és gyári munkások fölváltva vitték a koporsót s az egyetemi meg a munkás dalkörök Strindberg kedves, melabus nótáit énekeltek. Mielőtt a sirt beföldelték, a diákok és munkások hajdonfővel elvonultak előtte. A temetésen Jenő herceg és valamennyi miniszter is megjelent.

— **Népünnepély a Károlyi-palotában.** Hangoz vásári zaj váltotta fel tegnap az Egyetem-utcai Károlyi-palota előkelő csendjét. Népünnepélyt rendeztek a palota kertjében a tornádó által elpusztított erdélyi községek inséges lakóinak fölségítésére. Gróf Pappenheim Szigfridné, született Károlyi Erzsébet grófnő némes leke sugallta ezt a gondolatot és a palotának fenkölt gondolkodású ura, gróf Károlyi Mihály szívesen tett eleget nővére kérésének és készséggel engedte át a palotát és a kertet a hazafias és emberbaráti cél szolgálatára. A nagyközönséget már délelőtt bebozástották a palotába, amikor is délelőtt tíz óráig egy óráig egy koronás belépődij mellett a palotának történelmi nevezetességű termeit mutogatták meg. Délután három órakor ismét megnyitották a palota kaput és kezdetét vette a népünnepély. A kert tágas udvarán katonabanda szórakoztatta a közönséget. Csakhamar vidám élet folyt mindenfelé. Az udvaron levő nagy sátorban vendéglőt állítottak fel, ahol sört és sonkás zsemlyét lehetett kapni igen olcsón. Az udvar másik oldalán a nyílt színpadon Nagy Endre és művészemélyzet adott elő időközönként tréfás apróságokat. Bent a kertben le és fel hullámzó a közönség. A különböző sátrakban a mágnás hölgyek ma is változatlan kedvességgel folytatták az árusítást, és igen szép és értékes dolgokat lehetett valóban poton át megvenni. A pálmaházat ma is uszonnázó helyiségek alakították át, mely előtt különösen a késő délutáni órákban nagy és előkelő közönség gyűlt egybe. Az utakon perzsesuri leánykák és fiúk sűrűtek-forogtak és perzset, füttyölket és trombitákat árusítottak. Este hét órakor kigyultak a színes villamos lámpák erei a kert utain, bokrai között és a fák magasba nyúló ágain és tündéri fényben ragyogtatták a parkot. A esodaszép látvány mindenkit elbűvölt. Kevéssel utóbb énekszóval, lámpionokkal bevonult a palotába az egyetemi ifjak énekkara és Haackl karnagy vezetésével szebbnél szebb nótákat adott elő a pálmaház előtti pázsíton. A közönség gyönyörködve hallgatta a dalokat és lelkes óvációkba részesítette az ifjúságot. Az énekkar ezután az udvarra vonult és a palota erkélye előtt szerenádót adott a palota urának, gróf Károlyi Mihálynak tiszteletére, majd a katonazene kíséretével elénekelte a Szózatot, amelyet kalaplévére hallgatott végig a közönség, együtt énekelve az ifjakkal. Végül a kert közepén elterülő hatalmas pázsíton kezdetét vette a tűzijáték, tündéri világosságot árasztva a kertre. A tegnapi nap mintegy háromezer koronát jövedelmezett a jótékony cözúra.

— **Aranylakodalom.** Dr. Baltik Frigyes, a dunántúli evangélikus egyházkerület érdemes püspöke a napokban ülte meg házasságának ötvenéves évfordulóját Balassagyarmaton. A szép ünnepség alkalmából a család összes tagjai egybegyűltek. A jubiláns párt az egyházkerület hívei elhalmozták a szeretet minden megnyilvánulásával.

— **Ferencz Szalvátor felmentése.** Ferencz Szalvátor főherceg felmentéséről még a következőket jelentik Bécsből: Az eset annál feltűnőbb, mert a főherceget egyúttal a *fizetésnélkül szabad-ságolt tábornokok állományába* helyezték és a legnagyobb ritkaság, hogy egy főherceg már 46 éves korában — ennyi idős most *Ferencz Szalvátor* főherceg. — bucsút mondjon a katonai pályának. Katonai körökben a főherceg lemondását arra vezetik vissza, hogy a legutóbbi hadosztályparancsnoki kinevezésénél egy nálánál fiatalabb tábornokot neveztek ki, míg őt mellőzték. — A mellőzés okai viszont egészen a *morvaországi hadgyakorlatokig* nyulnak vissza, amelyeken tudvalóleg *Vilmos* császár is résztvett. *Ferencz Szalvátor* főherceg akkor egy hadosztály élén állt, amely azonban nem igen tünt ki a gyakorlaton. Attól az időtől fogva a hadsereg vezetésében történt minden fontos változásnál *döntő szava van Ferencz Ferdinánd trónörökösnek.* Ferencz Szalvátor főherceg visszavonulása most, úgy látszik, azoknak a *nézeteltéréseknek a folyamánys,* amelyek közle és a trónörökös között felmerültek.

— **A halott dán király.** Kopenhágából jelentik: Már korán reggel nagy embertömeg gyűlt össze a kastély-templom előtt, melyben *Frigyes* király holtteste van felravatalozva. A templom belseje fekete és fehér posztóval van bevonva. A király koporsója ravatalon áll, a királyi zászlóval, a bíbor királyi paláttal és a koronával van borítva. A koporsó előtt van felállítva a három ezüst orosz-lán: A ravatal körül katonatisztek teljesítenek őrszolgálatot. — A magyar kormánynak *Frigyes* király elhunytá alkalmából kifejezett részvételére Dánia bécsi követe a következő távirattal válaszolt:

Nagyméltóságú *Lukács László* miniszterelnök urnak Budapest. Mélyen meghatva a rokonszenv által, amelyet Nagyméltóságod a magyar királyi kormány nevében kifejezésre juttatni szives volt, arra kéni, méltóztassék legbensőbb köszönetem nyilvánítását elfogadni. Nem mulasztottam el a magyar királyi kormány részvétét saját kormányom előtt tolmácsolni. *Grevenkop-Castenskiöld* dán miniszter.

— **A póstyéni sakkverseny.** Póstyéből táviratozzák: A sakkverseny mai napján *Schlechter* nyert *Leonhardt*tal szemben, *Breyer* nyert *Johner*tal szemben, *Lowitzky* nyert *Cohn*tal szemben és *Hromadka* *Sterk*tal szemben. A *Rubinstein-Alapin*, *Spielmann-Balla*, *Salve-Marschall*, *Yates-Bárász* és a *Duras-Teichmann* közötti játék remisszettel végződött. A holnapi fordulónál a következők kerülnek egymással szembe: *Barász-Teichman*, *Cohn-Yates*, *Johner-Lowitzky*, *Marschall-Breyer*, *Balla-Salve*, *Alapin-Spielmann*, *Leonhardt-Rubinstein*, *Hromadka-Schlechter* és *Sterk-Duras*.

— **A szekszárdi kulturünnep.** Magyarország egyik legnagyobb kultüregyülete, a Dunántúli Közművelődési Egyesület fényes ünnepséget rendezett tegnap Szekszárdon, ez alkalommal alakítva meg megyei szervezetét a Tolnavármegyei Közművelődési Egyesület. Az ünnepségen *Rákosi Jenő* főrendiházi tag elnöksége alatt részt vett a D. K. E. számos előkelő tagja. Tolnamegye minden előkelősége, gróf *Apponyi Géza* főispán vezetése alatt az összes hivatalok, hatóságok, kulturintézetek. A megyeház dísztermében, lelkes éljenzés közepette tartotta meg megnyitó beszédét *Rákosi Jenő*, amely után táviratot küldött a gyűlés a kormányának, *Székely Kálmán*nak, az egyesület alapító elnökének, *Palavicini Ede* örögrófnak és *Bezzárdy Viktor* belügyi államtitkárnak, az egyesület elnökeinek. Eután gróf *Apponyi* főispán és *Simontits* alispán üdvözölték a gyűlést. *Árkay Kálmán* az Országos Közművelődési Tanács nevében hozott üdvözlést. *Fodor Oszkár* titkári jelentése után *Lőrinczy György* lépett a szószékre és tartott érdekes előadást a magyarságról, majd a napirend szerint *Kovács Aladár* referálása mellett megalakították a Tolnamegyei Közművelődési Egyesületet. A közgyűlés után a kaszinó nyári helyiségében fényes lakoma volt, amelyen sok felköszöntőt mondtak, azután a vendégek a város nevezetességeit tekintették meg.

— **Megtámadott rendőr.** Ma éjszaka a Gyömrői-úton *Csaba József* harmincz éves és többésmagával részegen duhajkodott. *Horváth Gyula* 1901-es számú rendőr esendire intette őket, mire a részeg társaság késekkel megröhanta a rendőrt, majd kövekkel dobálták. A rendőr szorongatott helyzetében kardot rántott és támadói közül kettőt megvágott. A többiek elmenekültek, csak *Csaba Józsefet* sikerült elfogni, akit a rendőrség letartóztatott.

— **Szabadsághősök emléke.** Száztizenhét esztendővel ezelőtt, 1795. május 20-án végezték ki *Martinovicsot* és társait a budai Vérmezőn. Eltemetetésének helyére az ujabban felfedezett régi színehagyott föliánsok mutatnak rá. Azt találjuk ezekben, hogy *Martinovics* sírja azon a helyen van, ahol május 20-án reggel hat órakor a várbeli helyőrségi templomtorony keresztjének árnyékát a Vérmező síkján látjuk. E hely meghatározása végett gróf *Kreith Béla* vezetésével ma reggel hat órakor egy hazafias társaság figyelte meg az említett árnyék helyét. Egy ideiglenes jelző-fácskát, amelyen a Kossuth-muzeum pecsétje van, szurtak a földre pont hat órakor azon a helyen, ahova a kereszt árnyéka esett. Elhatározták, hogy illetékes helyen lépéseket tesznek egy maradandó emlékmű felállítására. A társaság ezután a kisváthhegyi 48-as hősök emlékének megtekintésére indult, amely érdekes történelmi emlék ugyszólván teljesen ismeretlen a főváros közönsége előtt. Innen bombázták honvédeink Budavárát három héten át, míg nem május 21-én győzedelmes bevették azt. Ennek az emléket ünnepi holnap a hazafias polgárság. — A Közponi Demokráta Kör, amely minden évben megemlékezik *Martinovics* emlékére, most szombaton este tartotta meg idei *Martinovics-emlékünnepélyét*, hogy kegyelettel adózzék a magyar demokrácia vértanúinak. Az ünnepi emlékbeszédet dr. *Benodek János* orsz. képviselő tartotta, aki nagyhatású beszédében szép szavakkal emlékezett meg a magyar demokrácia legelső uttörőiről. Utána *Vázsonyi Vilmos*, a kör elnöke tartott nagyobb beszédet, amelyet lelkes ovációval fogadott a szokatlanul nagy számban összegyűlt közönség. Majd igen látogatott társasvacsora volt.

— **Ékszerdoboz az üres telken.** A főkapitányság épületében nagy izgalom, lótas-futás volt ma este. Azt hitték, hogy egy nagyszabású, szenzációs betörésnek jöttek a nyomára s csak a nyomozás során derült ki, hogy alig jelentékeny dologról van szó s a szenzáció szimpla napi hírré zsugorodott össze. A nyolczadik kerületi kapitányság ugyanis telefonon felhívta a főkapitányság ügyeletes kapitányát s értesítette, hogy a *Tisza Kálmán-tér* 12-ik számú telken egy ékszerkasszétát találtak. A földön szerteszórva takarékpénztári könyveket, részvényeket hevertek. A főkapitányságról nagy csomó detektív ment a helyszínére, ahol nyomban hamar tisztázódott az ügy s kiderült, hogy a talált holmik egy két napos betörés maradványai. Két nappal ezelőtt, szombaton ugyanis két eddig még ismeretlen ember betört *Hoffmann Antalné Lónyay-utca* 50-ik szám alatt lévő második emeleti lakásába, két szekrényt kifosztottak, elvittek 1600 korona értékű ékszert, három takarékpénztári könyvet s jelentéktelen értékű részvényeket. Az ismeretlen tettesek minden valószínűség szerint erre a telekre mentek, a hol most kezdik az építkezést. Itt feltörték az ékszerdobozt és az ékszereket elvitték magukkal. A takarékpénztári könyveket és a részvényeket azért hagyták ott, mert egyrészt esetleg árulójuk lenne, másrészt csak igen keveset érnek. Az elszórt dobozt és a papirokat ma délután egy munkás vette észre, azonnal szólt a közelben posztoló rendőrnek, aki azután a nyolczadik kerületi kapitányságot lárázta föl. A detektívek különben már némi nyomot is találtak s nagyon valószínű, hogy a tettesek hamarosan kézre kerülnek. Mind a kettő 18—20 év körüli fiatalember; az álluk és az ajkuk borotvált, az egyik szürke kabátot, a másik pedig barna felöltőt viselt. Úgy a kifosztott lakás körül, mint az üres teleknél is látták őket. A rendőrség most nyomozza a két betörőt.

— **Az idei nagygyakorlatok.** Makóról jelentik: *Frank Ottó* lovag altábornagy, a cs. és kir. katonai földrajzi intézet főparancsnoka ma Makóra érkezett, hogy fölvizsgálja a katonai földrajzi intézetnek három hét óta működő kirendeltségét, mely napról-napra nagy buzgalommal készíti Makó környékének terepfelvételeit. A hadgyakorlatok minden valószínűség szerint itt fognak megtartatni. *Frank* altábornagy holnap vizsgálja meg a Makóról elágazó utakat, melyek Földekük, Apátfalva és Mezőhegyes felé vezetnek. Az utakat a vezérkari főnök is megvizsgálta és azokat elég jó karban találta. Mindazonáltal javításra szorulnak, különösen a hidak és átereszek, melyek aligha bírják meg az átvonuló tüzérséget és lovasságot. Egyébként a napokban Mezőhegyesen járt udvartartás egyik tisztje a trónörökös lakásának megállapítása és megvizsgálása céljából. A trónörökös a jószágigazgatóság épületében fog lakni.

— **A kalocsai érsek alapítványai.** Zentáról jelentik: A kalocsai érsek értesítette Zenta városát, hogy a város által négy év előtt épített 550 házából álló munkásházakhoz saját költségén templomot és paróchiát épít és e mindkettőt fentartására szükséges alapítványokat szintén tevé az érsek.

— **A török hadügyminiszter balesete.** Konstantinápolyi jelentés szerint Mahmud Sefket basa hadügyminiszter szombat a katonai szemle alkalmával leesett lováról és lábában olyan fájdalmakat érzett, hogy nem birt talpraállni. Beszállították a kórházba, ahol röntgenzéssel vizsgálták meg a lábát, de konstataáltak, hogy nem szenvedett lábtörést és így hamarosan fel fog gyógyulni.

— **Német vendégek tanulmányútja.** A kölni Vereinigung für Recht und Staatswissenschaftliche Fortbildung hatvanhárom tagja ma dr. Groven kölni alpolgármester vezetésével Bécsből Budapestre érkezett ötnapos tanulmányútra. A pályaudvaron a Magyar Jogászegylet részéről dr. Meszlényi Arthur törvényszéki bíró, dr. Klug Emil ügyvéd és dr. Kramolin Viktor törvényszéki bíró fogadta a vendégeket, akik rögtön tovább utaztak a mezőhegyesi állami uradalom és ménés megtekintésére. Ott a földmivelésügyi minisztérium nevében Kajlinger Imre miniszteri tanácsos fogja üdvözölni és kalauzolni a társaságot. Holnap, kedden este visszaérkeznek a német vendégek Budapestre, akik között előkelő jogászok, közigazgatási tisztviselők, kereskedők és iparosok vannak, ahol négy napon keresztül fogják közhasznú városi és állami intézményeinket és jelentős ipari vállalkozásokat megismerelni és szakelőadásokból jogi és gazdasági viszonyainkról tájékozódni.

— **Az itéletidő pusztításai.** Szatmári jelentés szerint az esőzések miatt a Szatmár város alatt elfolyó Szamos vize 24 óra alatt egy méter 60 centiméterrel növekedett. Szombatról vasárnapra virradó éjjel a vízállás meghaladja a két és fél métert és egyre növekszik. Szombat éjjel tizenkét óra tájban a *Pallag-féle* uszoda óriási recsegéropogással elszakadt a parttól, illetve a partnak s amelyet a víz alámosott, hatalmas robajjal leszakadt. Az uszodát a víz magával ragadta s vitte egyenesen a katonai uszodának. A *Pallag-féle* uszoda neki vágódott a katonai uszodának, ennek kötelei is elszakadtak és mindkét uszodát elragadta az ár, magukkal vivén a regatta egyesület vízi épületét is. A kaszárnyában nyomban riadót fuvattak s a katonaság kivonult *Földényi* főhadnagy vezetésével, azután megérkeztek a csendőrök a mentők és a tüzoltók *Monus* Lajos tüzfelügyelő vezetésével, majd a rendőrök automobilon *Tanácsy* Gyula rendőrkapitány és dr. *Csoma* Aladár főkapitányhelyettes vezetésével. — Megkíséreltek mindent, hogy az uszodákat megmentsék, de ez lehetetlen volt. — Egy újabb szatmári jelentés szerint *Szinérváralján* az árvíz mindjobban terjed. A község egyes utcáin méteres magasságu víz áll. *Koltai* adóügyi jegyző háza beomlott. A lakásban senkiséim volt. A katolikus templom belseje tele van vízzel. A lakosság éjjel-nappal dolgozik a veszély elhárításán. *Ilosvay* Aladár főszolgabíró a munkálatokat személyesen vezeti. Az árvíz emberáldozatot is követelt. *Lőrinczy* Bertalan magánzó hat éves fia a megáradt *Szinér* patakba fulladt. *Ilonabányán* Nyisztor László 9 éves leánya beleesett a megáradt patakba. Szatmárról katonaságot küldtek ki. — *Csaba* Adorján főispán rendelkezésre *Ilosvay* Aladár alispán ma *Szinérváraljára* utazott, hogy az árvíz elleni akciózt személyesen vezesse. Az árvíz a hegyekről lefolyó patakok erősen táplálják, amely nöttön-nő. Az ár a szamosmenti falvak határát teljesen elöntötte. — *Eperjesi* jelentés szerint a legutóbb dühöngött vihar és felhőszakadás rendkívül sok kárt okozott az egész *Sáros* megyében is. *Bajorvágás* község határát az ár nagyrészt elöntötte. *Orlón* az ár elragadott egy kocsit lovastól, s egy a kocsis, mint a lovak *vizbefultak*. Az *Orlótól* *Kisszebenig* vivő országuton az *áradás* elvitte a hidakat, *Lubotényben* a megdagadt *Poprád* elvitte a nagy hid főpillérjeit; *Pécsujfalván* pedig az egész nagy hidat elsodorta. *Kendén* a község közepén levő hidnál torlasz keletkezett, úgy hogy a víz kicsapott medréből.

— **Lövöldöző merénylő.** Ma éjszaka *Varga* László és *Bácskai* Antal a *Lehel*-utcában igyekeztek hazafelé. Egyszerre több suhancz körül fogta őket, agyba-főbe verték, majd revolvereként rántottak elő és többször rájuk lőttek. Az egyik golyó *Bácskai* fejét, a másik *Varga* kezét horzsolta. A merénylők azután elmenekültek. *Varga* és *Bácskai* üldözöbe vették őket és a közben elősiető rendőrrel együtt a *Ferdinand-híd* mellett sikerült a támadók közül hármat elfogni. Ezek: *Stift* Károly szertegulyossegéd, *Varga* György borbély és *Vesiczek* Antal géplakatos. A rendőrség a lövöldöző merénylőket letartóztatta.

— **Babos Ödön jubileuma.** Ismét egy negyvenéves munkásságban eltöltött életre kell visszaneézni és jóleső érzéssel kell az ünneplők közé állni és örvendeni kell, hogy valaki elért munkás életének egy gyönyörű, virágos állomásához, oda, ahol az emberek megkülönböztetett tisztelete és szeretete bologgat feléje. Negyvenedik éve volt a napokban, hogy a Déli vasut népszerű főfelügyelője, *Babos* Ödön, értékes munkássága szolgálatát teljesíti. Társai, barátai és ismerősei impozáns módon ünnepték meg ezt a ritka jubileumot és a jubilánst, a Déli vasut jegykezelési osztályának érdemes főnökét, az évforduló alkalmából meleg, bensőséges ünneplésben részesítették. Első volt az üdvözlők sorában *Iovag* párdányi *Brám* Miksa miniszteri tanácsos, a Déli vasut vezérigazgatója. A szívből jövő ünneplés egy érdemekben gazdag pálya lelkiismeretes munkáját honorálta s széles körökben kelt rokonszenves viszhangot.

— **A solymári rózsaiünnepély.** Az idén lesz harminczadik évfordulója, hogy gróf *Karátsonyi* Guidó Solymáron a rózsaleány alapítványt megtette. Az évforduló alkalmából Solymáron június 2-án nagy ünnepséget tartanak. A rózsaleány esketését dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök végzi délelőtt tíz órakor a kegyuri templomban. Az örömanya tisztet dr. *Almásy* László országgyűlési képviselő neje tölti be. A vármegye részéről jelen lesznek *Ráday* Gedeon főispán, *Fazekas* Ágoston alispán és *Almásy* Sándor főszolgabíró. A harmincz év előtti első esketésnél néhai *Havnaid* Lajos bíbornok-érsek funkcionált.

— **Véres katonatiszti párbaj.** Ernesto Venezia szabadkai vívómester vívótermében szombaton délután három órakor súlyos sebesüléssel végződött *Ghiczy* Géza és *Jankovich* Oszkár szabadkai 4. huszárezredbeli századosok párbaja. Feltétel ez volt: levassági kardok, bandázs nélkül, végkimerülésig. *Ghiczy* százados könnyebben, ellenben *Jankovich* súlyosan megsebesült. Hosszu, mély sebet kapott a fejére, úgy hogy lakására kellett szállítani, hol műtétet hajtottak végre. A párbajt megelőzőleg napokig Szabadkán tartózkodott egy hadbíró-százados az ügy elbirálására. *Ghiczy* százados provokálta *Jankovich* és *Moys* századosokat. Az első párbaj megtörténte után azonban nem nyert befejezést az ügy. Ugyanazon afférnek következményeként *Ghiczy* Géza, *Jankovich* Oszkár és *Moys* Elenér századosokat, valamint *Kroob* Imre főhadnagyot Szabadkáról más-más ezredhez helyezték.

— **Egy részeg ember merénylete.** Vasárnap éjszaka nagy riadalmat okozott egy részeg ember s az ital hatása alatt majdnem gyilkolt. A Bécsi-ut 199. szám alatt lévő vendéglő udvarán *Pintér* József tizenkilenc éves szerelőségét revolverrel rántott elő és négyszer a levegőbe lőtt. Azután beméret a koresmába, ahol a revolvert maga elé tette és tovább ivott. A lövések zajára elősietett *Koresmáros* Mihály rendőr. Amikor *Pintér* a rendőrt meglátta, felkapta a revolvert és a halántékához szorította. Az utolsó pillanatban azonban megmondolta a dolgot, a revolvert a rendőrré szegezte. *Koresmáros* Mihály hozzáugrott, mielőtt a fegyvert elshűthette volna, kicsavarta a kezéből és a részeg embert bevitte a III. kerületi kapitányságra, ahol kijózanodásáig lezárták.

— **Égő szénásszekér az utcán.** Vasárnap délután a Váci-köruton eddig ismeretlen okból meggyuladt *Pribék* Ferenc huszonhat bál szénával megrakott teherkocsija. A szénásszekér az utca közepén nagy lánggal égett, úgy hogy a tüzoltókat kellett kihívni, akik a tüzet eloltották.

— **Házasság.** *Radies* Béla primásnak leányát, *Annát*, június hó 11-én vezeti oltárhoz *Dura* Károly, a nagyváradi első zenekar primása a Bakács-téri róm. kath. templomban.

Epstein Emil és *Reis* Elza május hó 12-én házasságot kötöttek.

— **Nagybeteg sikkasztó.** Ma este egy ügyvéd jelent meg a főkapitányságon és följelentést tett *Rottenstein* I. Gyula ügynök ellen, aki nagybetegesen fekszik a klinikán. Súlyos gyomorbaja van s a napokban operálják meg. A följelentés szerint *Mayer* Salamon lisztnagykereskedőt negyven ezer korona erejéig károsította meg az ügynök. *Rottenstein* alkalmazottja volt *Mayernek* s a kereskedő megbízta, hogy számára az ő blankettáján nyugta ellenében pénzt vehessen föl. *Rottenstein* hamis nyugta és bélyegzővel husz kis szatvéstől körülbelül negyven ezer koronát csalt ki, a pénzt nem szolgáltatotta be a főnökének, hanem a saját czéljaira használta föl. A rendőrség előbb még utána néz a följelentés adatainak s csak azután jár majd el a nagybeteg megvádolt ügynök ellen.

— **A szolnoki Damjanich-szobor leleplezése.** A szabadságharc hőseinek és legyőzhetetlen hőseinek, *Damjanich* Jánosnak szobrát, amely *Radnai* Béla művészetét dicséri, vasárnap leleplezték le Szolnokon. Az ünnepség vasárnap derűs, napsugaras szép időben folyt le. A város lobogódiszben várta az érkező vendégeket. A megyeház előtt hatalmas diadalkapu várta az ünneplőket, a szobor helyén nemzeti színű zászlók, a vármegye és a város színeiből egész lobogóerdőt hordatott össze az ünnepélyt rendező bizottság s kétoldalt hatalmas tribünöket emeltek. Vasárnap reggel érkeztek a képviselőház és főrendiház küldöttei s a kormány képviselői. Fogadásukra a pályaudvaron megjelentek *Horthy* Szabolcs Szolnok vármegye főispánja, dr. *Harsányi* Gyula polgármester, *Sipos* Orbán és *Kis* Ernő orsz. képviselők. *Gosztony* Sándor megyei főjegyző, *Zrumeczky* Viktor városi főjegyző, *Komor* Arnold műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke, dr. *Deutsch* Arnold vármegyei tb. ügyész, *Berki* József vármegyei ügyész és még számosan. A képviselőház küldöttségét *Beöthy* Pál alelnök vezette s vele jöttek gróf *Teleki* József, gróf *Bethlen* Pál, *Okolicsányi* László, *Söpkéz* Sándor, *Simon* Elemér, a főrendiház képviselőitében gróf *Szapáry* György, gróf *Almássy* Imre, gróf *Nemes* János, a kormányt *Kazy* József földmivelésügyi államtitkár, Budapest székesőváros képviselőitében *Antal* Gyula tanácsos. A vendégeket dr. *Harsányi* Gyula polgármester fogadta rövid üdvözlő beszéddel s *Beöthy* Pál képviselőházi alelnök köszönte meg az üdvözlést és *Kazy* államtitkár. Hosszu kocsisorban vonultak be a vendégek a városba. A vármegyei ház oszlopcsarnokában a vármegye tisztikara várta a vendégeket s díszbe öltözött megyei hajdúk sorfala. Dr. *Küry* Albert, a vármegye főjegyzője köszöntötte őket s *Horthy* főispán reggelivel várta az érkezőket. Délelőtt 11 órakor a szoborbizottság ünnepélyes közgyűlése kezdődött. A vármegyei ház nagytérmet zsufoltság megtöltötte az ünneplő közönség, a karzatokat pedig *Szolnok* városának s a vidékről összesereglett szép asszonyai és leányai. A képviselőház és főrendiház küldöttei csillogó díszruhában jöttek el a gyűlésre; megjelentek a 48-as honvédek, közöttük olyanok, akik *Damjanich* vezérlete alatt résztvettek a szolnoki csatában. Ott voltak *Keoskemét*, *Szeged*, *Szentes*, *Mezőtúr* városok, *Heves*, *Gömör*, *Abauj-Torna*, *Torontál*, *Csongrád* vármegyék, az *Orsz. Honvédegylet*, a *Képzőművészeti Társulat* küldöttei, *Damjanich* családját *Csernovits* Agenor és *Csernovits* Deodor képviselték, akik feleségestől jöttek el az ünnepélyre. Gróf *Almássy* Imre, a szoborbizottság fíradhatatlan elnöke nyitotta meg a közgyűlést, lelkes szavakkal üdvözölte az ünneplő közönséget. Dr. *Mandel* Sándor mondta el a szobor történetét. Azután az egész közönség a szobor elé vonult. Ezren és ezren lepték el a tágas térséget, ahol a *Millenium* és *Lant* egyesült daloskörök a *Himnusz* elénekléssel vezették be a szobor leleplezésének hazafias ünnepét. Gróf *Almássy* Imre, a szoborbizottság elnöke rövid beszéde után dr. *Küry* Albert, Szolnok vármegye főjegyzője mondta el az emlékbeszédet, *Damjanich* egyéniségét rajzolta meg mesteri módon és a függetlenségi harcra s a függetlenségi főrekvésekről ritka ékesszólással beszélt. A nagyszabású beszéd kíséretében hullott le a szoborról a lepel, miközben a művésztelep tornyában felhangzott a tárogatón a bus melódia, megkondultak a harangok. A szobor a *Tisza* és *Zagyva* torkolatánál áll, fehér márványból készült monumentum. Diadalkapun tör előre dőledez paripáján *Damjanich*, mellette pirossapkát hordó, egy rendkívül jellegzetes magyar paraszt csodálkozó tekintettel néz föl a hősré, a földön ágyukerék és egy sobesült, a csaták rendezés kísérője. *Szárvay* Gyula tüzes ódájának elszavalása után gróf *Almássy* Imre átadta a szobrot Szolnok város közönségének s dr. *Harsányi* polgármester átvevte azzal a fogadalommal, hogy azt kegyelettel őrizni fogják. A szobor megkoszorúzásával ért véget *Damjanich* szobrának leleplezési ünnepé. Délben egy órakor kétszáz terítékű ebéd volt, amelyen lelkes töltökben méltatták ennek a szép, hazafias ünnepnek jelentőségét.

— **Wright állapota válságos.** Newyorki jelentés szerint a tifuszbeteg *Wright* Vilburg aviatikus állapota nagyon komoly. A döntőfordulatot holnapra várják.

— **A revolveres tanár.** *Kövári* Andor tordai főgimnáziumi tanár valami elmérgesedett ügyből kifolyólag tegnap az utcán megverte szomszédjainak, *Hajts* Pál ügyvédjelöltnek szolgáját. Erre *Hajts* Pál kisetett az utcára, rátámadt *Kövári*ra és arculütötte. *Kövári* ekkor revolvert rántott elő és négyszer rálőtt *Hajts*ra. Egy golyó *Hajts* hüvelykujját találta, egy golyó pedig bal oldalába fúródott és a csontokat összetörve, a lapockájában akadt meg. *Hajts* ekkor kivette a tanár kezéből a revolvert és annak agyával fejbeverte *Kövárit*. *Hajts* összecsett és súlyos sebével a kolozsvári kórházba szállították.

— **Gyilkosság a Ferencz József-laktanyában.** Brokesch lovassági százados szobájában ma éjjel egy órakerült mellett akadtak rá egy Nina nevű leányra, aki három hét óta volt a családnál mint nevelőnő alkalmazva. Félig volt csak felöltözve melléből még patakzott a vér. A földön nem volt sehol se fegyver, se más gyilkoló szerszám. A rendőrség a titokzatos ügyben nagy apparátussal nyomoz. Minden jel arra mutat, hogy gyilkosság történt.

— **Nagy vasúti katasztrófa Franciaországban.** Párisból nagy vasúti katasztrófát jelentenek. A Pontoise felé közlekedő 434. számú vonat, amely este fél tízkor hagyta el az északi pályaudvart, a Mercadet-hidat elhagyván, összeütközött a Montsoult felől jövő 631. számú vonattal. Hivatalos értesítés szerint a 434. számú vonat lokomotívja összeütközött a 631. számú vonat három kocsiját. E három kocsi utasai közül tizenegy meghalt, köztük három katona és harminczkilenc megsebesült. A vizsgálat eddigi eredménye szerint a katasztrófát nem a lokomotív okozta, hanem egy kitérő sínnek hamis fekvése okozta. Ennek a sínnek szabályozó rudja eltört és ez volt a szerencsétlenség oka. A törés okát még nem tudták megállapítani. A hamis sínfevés következtében a pályaudvar felé haladó vonat automatikusan letért a sínről és nekiment a szomszéd sín ellenkező irányból jövő vonatnak. A következmények borzasztók voltak. Eddig tizenhárom halottat és negyvenöt sebesültet számláltak össze. A halottak között van Praxon, a szími követtség titkára. A kórházba szállított huszonkét súlyosan sebesült közül többen vannak, akik alig fognak éleiben maradni. A sértetlenül maradt utasok meg akarták támadni a befelé haladó vonat ártatlan lokomotívvezetőjét, mert azt hitték, hogy a katasztrófának ő volt az oka. Meg akarták lineselni és csak nehezen lehetett őket ettől a szándékuktól visszatartani. Dupuy közmunkaügyi miniszter kiment a szerencsétlenség helyére és intézkedéseket tett. A vizsgálat kiderítette, hogy a hid mellett levő váltóór volt a hibás, mert nem akadályozta meg, hogy a Párisból jövő vonat a hidra menjen. Az ügyészség letartóztatta a váltóór, aki azt vallotta, hogy ő jelt adott, de ezt, úgy látszik, a sötétségben a lokomotívvezető nem vette észre. A vasúti társaság ellen még nagyobb lett a felháborodás, amikor vasárnap délelőtt egy újabb szerencsétlenség történt az északi vasút pályaudvarán. Egy egyedül haladó lokomotív beleütközött egy éppen akkor indult személyvonatba és bár annak vezetője gyorsan fékezett, két vasúti alkalmazott mégis súlyosan megsérült. A vizsgálat újabb adatai szerint több bűnös mulasztás okozta a vasúti katasztrófát. A legnagyobb felelősség az északi vasúttársaságot éri, mert azon a helyen, ahol most az összeütközés történt, már eddig is gyakran voltak kisiklások és a jelzőkészülékek fogvatartóssága miatt sűrűn fordultak elő összeütközések. Már az eddigi vizsgálat is megállapította, hogy az északi állomástól Pontoise felé vezető sínpár teljesen kilopott, a talpák meglazultak s akárhány csavar hiányzik. Magát a katasztrófát közvetlenül az idézte elő, hogy a hid mellett levő váltó egészen hasznavehetetlen. Be van bizonyítva, hogy az ór szabályszerűen el akarta állítani a váltót, de rudja kezében keltétört. A felső rud az őrt fejbevágtá és karján megvérezte.

— **Nagy tüzek a vidéken.** A vidékről több nagy tüzeset jelentenek: A szobránczi járásban, Szentese községben borzalmas tűz pusztított május 14-én, és kilenc család kivételével hajléktalanná lett az egész lakosság. Több, mint 30 ház, az összes melléképületekkel, butorattal és házi eszközökkel együtt elpusztult. — Pozsonymás községben, eddig ismeretlen okból, a község közepén fekvő egyik lakóház kigyuladt és a tűz oly rohamosan terjedt, hogy csakhamar lángban állott 10 épület. Az emberek nagy része a földet dolgozott és mikorra a vészharang szavára hazafutottak, már leégett 13 lakóház, az összes istállókkal, ólakkal, butorokkal, háziállatokkal, járművekkel és gazdasági épületekkel együtt. — Szombathelyről írják, hogy csütörtökön Egyházashollóson egy pajtában tűz támadt és a nagy szélvész átröpítette az égő zsarátokokat a 400 méter fekvő Unger-féle házra, amelytől azután a tűz rohamosan terjedt tovább. A körmendi tűz-tűz rohamosan terjedt tovább, hogy az oltók nagy erőfeszítésünk köszönhető, így is 9 lakóház, 5 egész község el nem pusztult. — Eperjesről írják nekünk, hogy Radoskő községben május 14-én veszedelmes tűz pusztított, és a nagy szélben egyszerre lángban állt a fél falu. Huszonegy ház és sok melléképület a földig leégett és a tűzben sok állat is elpusztult. — Szatmárnémetiből jelentik: Tegnap éjjel Gencs községben kigyuladt és porig égett Holeman Gyula és Nagy Elek gözmalma. A kár 40.000 korona. A nyomozás megállapította, hogy a tűz gyújtogatásból eredt.

— **A stockholmi olimpiád magyar hivatalos megbízottja a Világjárás menetjegyjelölt r. t. (V., Föld-utca 1., Dorottya-utca sarok) elfogad jelentéseket a versenyekkel egyidőben induló társasutazásaira és Stadion belépőjegyekre. Utazási és hálókocsijegyeket ad ki a világ összes vasutaira és hajóira eredeti áron. Díjmentes felvilágosítással és költségvetéssel szolgál. Telefon 152-52. sz.**

— **Az erdélyi eziklon pusztításai.** A múlt héten tudvalevően hatalmas vihar pusztított Erdély északkeleti részén. A szolnokdoboka-megyei Bálványos-váraljától Szászrégenig vonult a veszedelem, amely falvakat döntött romba, erdőket tarolt le. A kár milliókra rug, a lakosság hajléktalanul nyomorog. A pusztulásról az Apolló Színház tiszta, áttekinthető mozgóképeket készített s e képeket páratlanul szenzációs új műsor keretében már be is mutatja közönségének.

— **Elgázolások.** Tegnap délután Gregorics Károly sofför automobiljával, amelyben Rosenberg Izidor bécsi ékszerész ült, a gróf Haller-utczában nekiment egy gázlángnak. Az automobil felborult, Rosenberg Izidor kizuhant belőle és a bal vállsontja eltört. A súlyosan sebesült embert a Telepi-utcai kórházba vitték. — A Deák Ferenc-utca és Bécsi-utca sarkán az 547-es számú automobil, amelyet Sudár József sofför vezetett, elgázolta Pásztor Rezső utazót, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A Főherceg Sándor-utca 25. számú lakására vitték. — A Rákóczi-ut és Esterházy-utca sarkán a 211. számú automobil, amelyet Károlyi György sofför vezetett, elgázolta Cündi Sándor lakatostanoncot, akinek a lába törtött el. A Rókusban ápolják. — Vasárnap délelőtt Janik Gusztáv 13 éves iskolásfiú a Váci-ut 157. számú ház előtt felkapaszkodott az 588-as számú villamospókocsira. Amikor leugrott, nem vette észre, hogy a villamossal párhuzamosan egy automobil robot az ut közepén s a gépkocsi elé ugrott, amely elgázolta. Az életveszélyesen sebesült fiút a Rókus-kórházba vitték. — Vasárnap délután a Salgótarjáni-ut és Köztemető-ut sarkán a váltóór hibás jelzése következtében a 123-as számú és a 398-as számú városi villamos kocsik összeütköztek. A kocsik peronjai megrongálódtak és az utasok közül Nagy István könnyebb sérülést szenvedett. — A Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán Spantak Antalné hetvennégy éves napaszmoszó fel akart szállni a 201-es számú városi villamoskocsira. Az egyik lába a lépcsőn volt, amikor a kalauz esengett, a kocsi megindult és az öregasszony lezuhant. A jobb lába eltört. A Rókus-kórházban ápolják. — A keleti pályaudvaron ma este Balázs Pál 20 éves munkás a Miskolc felől érkező 421-es számú vonat elé vetette magát, amely elgázolta. Tettének okát nem tudják. Holttestét a bonczani intézetbe vitték.

— **Életuntak.** Bartalics Albert huszonöt éves bádögsegéd vasárnap a Szentlélek-téren mellbörtölte magát. A Margit-kórházba vitték. — Kovácsics Ilona tizennyolcz éves cseléd az Almásy-tér 10. számú lakásán lúgkoldatot ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — Ma délelőtt Kramer Ernő tűzérőhadnagy Király-utca 57. számú házban lévő lakásán Kiss István negyedik tűzérőredbeli közkatona szolgálati fegyverével mellbörtölte magát. Életveszélyes sebével a XVI. számú helyőrségi kórházba vitték.

— **Fővárosi Orfeum.** Ma, kedden lesz a Fővárosi Orfeum kedvezet házi komikusainak, Aulbachnak és Gyárfásnak jutalomjátéka, mely az előzetes nagy érdeklődése után itélve, nagyon zsufozt ház előtt fog lefolyni. A jutalmazandók ez alkalommal színe hoznak egy külön e célra írt darabot, melynek ez lesz az egyetlen előadása. Több más meglepetésről is gondoskodnak persze. Minthogy a Fővárosi Orfeum előadásai iránt mostanában is csak olyan nagy az érdeklődés, mint a főszóban, czelszerű, ha az ember előre váltja meg a jegyeket.

— **Halálozás.** Svachulay István ügyvéd e hónap 19-én Budapesten elhunyt.

Faragó Sámuel, a Ferencz József-rend lovagja, a hónap 17-én elhunyt Léván.

Ikldi Szabó Imre volt országgyűlési képviselőt vasárnap délután temették el a Döbrentei-utca 8. sz. alatti gyászházban történt beszentelés után a Farkasréti-temetőben. A gyászszertartáson az elhunyt özvegyén és közvetlen hozzátartozóin kívül a rokonság részéről jelen voltak a Drasche-Lázár, Zarka, Angyán, Bárány, Wurda, Bezerédj, Bárdossy, báró Haas-Teichen, Hochreiter stb. családok egyes tagjai, továbbá számos jóbarát és sokan az elhunyt tisztelői közül. Küldöttséggel képviseltette magát Veszprémmegyei közönsége Koller Sándor alispán vezetésével, továbbá a Balaton-halászlati részvénytársaság, amelynek az elhunyt az elnöke, valamint a Balatonfüredi Stefánia-Yacht-Egyesület, amelynek vice-commodorja volt. A hozzátartozók, rokonok és jóbarátok, valamint a fenti testületek koszorúin kívül díszes koszorút küldött Veszprém városi közönsége is, kegyelettel adózván nagy érdemű volt képviselője emlékének.

Szegfű György 48-as honvédfőhadnagy, Zenta város nyug. főjegyzője e hó 18-án 82 éves korában elhunyt. Gyermekai nem maradtak és teljes vagyonát jótékony célokra hagyományozta, többek közt a múlt évben leégett templom helyén épülő új templom orgonájára 15.000 koronát.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz.** Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakerült.

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Hangszer-otthon.** Fekete Mihály, kit szak-körökben előnyösen ismernek, önállósította magát és József-körút 9. szám alatt május hó 15-én „Hangszer-otthon” cím alatt nagyszabású hangszerárúháza nyit. Fekete Mihály ur arra törekszik, hogy a legjobb minőségű hangszereket a legolcsóbb árban juttassa a vásárló közönség rendelkezésére és így akar állandó vevőket biztosítani czégének.

x **Az Angol Park igazgatósága csak azt akarja a nagyközönség tudtára adni, hogy egy este nem igen nézheti meg az Angol Park valamennyi látványosságát, mert a tenérek meglévőhöz már megint új csatlakozott.** Megnyit ugyanis a csodaszép Japán Kert, valamint egy kiválóan tudományos, de emellett érdekesítő dolog, az u. n. távkormányozható csónak látható a Parkban. Ez a távkormányzás abban áll, hogy 600.000 volt erejű Tesla sugarakkal a távolból kormányoztatik egy hajónak is beillő vitorlás csónak. Ezt meg kell nézni. De nem lehet elmulasztani az Ujvári-Variété, valamint a Péle-Méle nagyszerű és kedves előadásait.

Tavasszal Yes

porcellán poudert megóvja a női arcbőrt szeplőktől, napsugártól és az úgynevezett tavaszi hámlástól. A világ legjobb poudere. Ára 3 és 5 K.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Urnő és komorna.

— **Calderon-premiere a Nemzetiben.** —

Megint letűnt, nagy idők elevenedtek fel tegnap a Nemzeti Színházban. A spanyol irodalom egyik ragyogó képviselőjének, don Pedro Calderon de la Barcanak „Urnő és komorna” című vigjátékát adták elő.

Az idők patinája jócskán bevonta már Calderon emlékeit is, ezt a darabot is. Nem állítva ezzel, hogy a darab, mint színpadi és poétikai alkotás értékét veszítette volna. Az igazi költői művek éppen úgy, mint a művészi érc-szobrok annál értékesebbek, minél régiebbek.

Más kérdés azonban, hogy a színházi közönség, az a nagy tömeg, amelynek izlése, gondolkozási iránya, minden néven nevezendő követelménye teljesen megváltozott, a darabot a maga értéke szerint bírálja, vagy fogadja-e? Ami egykor lángba-tűzbe borította a világot, az ma már gyujtani nem tud. Annál kevésbbé, mert hiszen a Calderon és Lope után következett írói nemzedékek ugyancsak kiaknálták az eszközöket, amelyekkel a maguk korában elbájolták a publikumot. Akkor ujak voltak az eszközök, ma már kopottak és elhasználtak. A mai korban nem kérdozi az elfinomodott közönség, hogy a kezdeményezés érdeme a régieké volt. Csak azt tudja, hogy amit lát, az ósdi és kiérdemült; ezerszer látott és ugyanannyiszor megunt látványosság.

Igy áll a dolog Calderon darabjával is. Személyeserek, átöltözések, tévedések és félreértések egész sorából áll az egész darab. Egykor tapsolt az egész világ az ilyen mulatságos fogásoknak és trükköknek. Ma meglehetősen közömbösen hagyja a közönséget s legfőlegbb kuriózumképen nézi meg. A magasan járó színpadi nyelvezet is, a rimcsen-gés, a kötött nyelv annak minden bájos és gra-ciózus fordulataival és ritmusával, olybá tűnik fel a modern közönség előtt, mintha falábakon járnának a színpadon a szereplők.

Még jó volna, ha a rendezés valamely újat, vagy újszerűt tudott volna produkálni, amelylyel fölfrissíthetné s az ujak legalább a látszattal ruházta volna föl a darabot. De még próbát is aránylag keveset tartott a színház. A közreműködők egy része nem is volt egészen kész; annál kevésbbé tudott belemélyedni az ábrázolás lényegébe.

Ilyenformán nem lehetett nagy visszhangja a régi darabnak. S talán előre megsejtette ezt a publikum. Mert jöllehet a Calderon-bemutatót vasárnapra tűzték ki, mégis meglehetősen csekély számú közönség jelent meg. Az a közönség tap-

soit ugyan, de ez nem az elragadtatás tapsa volt. Az egyes felvonások után hívták a szereplőket s néha-néha felhangzott egy kis halk és félénk taps nyílt szín előtt is. De általában nem tartozott a vigjáték-sorozat legnagyobb sikerei közé.

A szereplők közül D. Ligeti Juliskát, Odryt, Mikályfit, V. Molnár Rózsit, Rajnait és Mészárts Alajost illeti elismerés. Külön említést érdemel Kosztolányi Dezső művészi fordítása, melynek rimel pompásan, csengtek.

Az előadást Pekár Gyula felolvasása vezette be, aki a spanyol színpadi irodalmat és különösen Calderont és műveit ösmertette. T. Sz.

(*) A Wagner-ciklus harmadik estéje. A tavaszi évad zenei szenzációja, a német Wagner-ciklus során vasárnap este a Bolygó hollandi műstikusan feketelő hajója kötött ki a Népopera színpaán. A hajóból a borongós zenedáma főalakjának legkiválóbb személyesítője Anton van Rooy lépett elő és egyszerre az érdeklődés és figyelem középpontjába került pompás maszkjával, nagy-szerű megjelenésével, klasszikus deklamációjával, sőt hangjával is. Mert bár mirdaszt, ami szerepének megjátszásában felülmulhatatlan, ami mintaképe ennek az alaknak, mert ősi bayreuthi tradíciókkal, a nagy Cosima asszony gondos utmutatása mellett kreálódott annak idején a wagneri művészet leghivatottabb templomában, ismételjük, mindezt magával hozhatta Van Rooy Antal, az egykor híres baritonnak azonban már csak a maradványai vannak torkában. Igaz viszont, hogy ezek a maradványok is felérnek bármely más baritonénekes organumával ma is és Van Rooy egyedülálló énekművészetével, deklamálásával párosulva a legtisztább, legegységesebb műélvezetet biztosítják, minden helyenkénti vibrálásuk és merevségük mellett is. A kiváló énekes művészetének harmonikus hatását nagyban elősegítették a körülötte és vele működő többi szereplők, akiknek elsőrangú produkciói folytán a „Bolygó hollandi” vasárnapi előadása volt a ciklus eddigi estéinek legsikerültebbje. Senta szerepében Éva von der Osten asszony fokozta multkori Elzájával keltett elragadtatásunkat. Az összes fekvésekben egyforma teltséggel csengő, erőteljes, friss szopránja hihetetlen magasságokban szárnyalt ezáltal is, játékban pedig stílus tekintetében a legtekintetesebbet nyújtotta. Robert Hutt megerősítette képességeiről való legkedvezőbb véleményünket, melyet Walterje után alkottunk meg fölé. Ma este Eriket énekelte úgy, ahogyan ezt a szerepet még soha sem hallottuk és minden lágyága mellett is férfias, friss, fiatal lírai tenorja elragadta a közönséget, amely őt is megtapsolta nyílt színen, csak úgy, mint összes szereptársait. A harmadik felvonásbeli nagy jelenetnek előadása után nagy érdeklődéssel várjuk Lohengrinjét, amely szerep, azt hiszük, kitűnően illik organumához. Daland személyesítőjében, Erdős Richárdban a művészetén kívül honfiktársát is ünnepelte a közönség. Operaházunk volt jeles baritonistája nagyot fejlődött hangban és játékban azóta, hogy utóljára hallottuk és meglepett pompás deklamációjával is. A kisebb szerepekben Lily Herking és Hanns Nietan jelesül egészítették ki az együtttest. Az előadást ezuttal Ottó Lohse, a brüsszeli Monnaie-színház volt és a leipzig városi színház jelenlegi karnagya vezette tökéletes tudással és a nagy dirigensek jellegzetes képességeivel. A zenekar meglepően új színeket, végtelen finomságokat és pompás dinamikai hatásokat produkált alatta. A karjeleneteknél kissé zavarólag hatott ugyan a férfikar tökéletlensége, ő kis szépséghibát azonban ily nagy-szerű előadásnál nem is illik észrevenni. A női kórus ezzel szemben most kitűnő volt. A rendezés munkájában a színpad technikai fogyatékoságai megkötötték Siegmund Krauss kezét és az apoteózis is elmaradt, mindamellett a színpadi képek a művészen egyszerű és primitív eszközökkel is stílusosan és festőien hatottak. A közönség igaz megértéssel mérlegelte az előadás nagyszerűségeit és tüntető lelkesedéssel tapsolta ki minden felvonás után igen sokszor a magánénekeseket és a karmestert. (—na.)

(*) Czimbalom-hangverseny. A specifikusan magyar ütőhangszer, a czimbalom voltaképpen csak nekünk, városi embereknek szokatlan szalonhangszere. A cigányzenekarok édes-bus muzsikálásából szívesen halljuk ki az aczélhurok sajátos bongását s alig gondolunk arra, hogy az ezen hangszeren való játszás esztétikailag önállóan is élvezhető lehessen. A czimbalom művészi értékelésének leglékelőbb propagálója nálunk Halász Mariska a jeles czimbalomművész, aki tanítványában jeles pedagógiai tevékenységgel igyekszik gyarapítani a nemzeti hangszereit. Iskolájának növendékei vasárnap délelőtt tartották meg vizsgálati hangversenyüket a Lloyd-palota dísztermében és szép, meggyőző eredménnyel számoltak be képességeikről és elveik elfogadhatóságáról. Valamennyi növendék izléssel, muzsikálisan, a cigány-czimbalmosok minden rossz szokása nélkül adott elő hangszereknél könnyebb-lehezebb darabokat magyar és külföldi szerzőktől. A változatos műsor keretében bemutatkozó hölgyek közül különösen kiváltak Bamberger Ella, aki a „Próféta” koronázási indulóját briliáns erővel és valóságos orkesztrális hatásokkal adta elő zajos tetszés mellett, majd tanárnoje átiratában magyar dalokat is játszott, továbbá Farkass Ilonka, aki hangszerének szintén jeles virtuóza. Allagának egy kompozícióját és egy régi kurucz-nótát pompás hanghatásokkal adta elő, majd két társnoje: Nagy Margit és Zadra Margit közreműködésével a Tannhäuserből játszott részletet. A három czimbalom szinte egy kisebbfajta zenekart helyettesített, ami kitűnő bizonyosság az érdekes, bár talán kissé elhanyagolt hangszere képességei mellett. Az előkelő és nagyszámu közönség lelkesen tapsolt a közreműködők mindegyikének és zajos ovációkban részesítette az igazgató-tanárnojt is.

(*) Somogyi Mór zongoraművész konzervatórium vasárnap délután tartotta ezidei negyedik nyilvános hangversenyét a Royalban. A rendkívül magas nivón álló hangverseny minden egyes számán meglátszott, hogy a növendékeket elsőrendű tanárok oktatják. A zongoraosztályban Haaber Anna Beethoven Ciss-moll szonátáját művészi elmélyedéssel, Vadnay Margit Reinhold Inpromtujúét sok stílusérzettel és ragyogó technikával adta elő. Sok színnel és finomsággal játszottak Geerő Gyula, Lielermann Lucie, Gundrum Gyula, Müller László, Lissér Juliska és Farkas Viola. Meglepetésszámba ment az énekosztálybeliek produkciói. Havas Ottó, Radamaes nagy áriáját kitűnően iskolázott, a magas régiókba könnyen szárnyaló kellemes tenorjával elragadóan szépen énekelte, nemkülönben nagy sikerű volt Hirschler Berta, Spolarits Olga és Klemenschitz Jolán finom izléssel előadott énekszámainak. A hegedűosztályban Erdős Barnabás, Blaszc Benő és Herczog Béla előadásai dicsérik kiváló mestereik iskoláját. Sulyánszky Halkó Géza és Zelovich Gizella lendületes czimbalomjátéka fejezte be a rendkívül sikerült hangversenyt. A termet a közönség teljesen megtöltötte és sokat tapsolt a fiatal előadónak és melegen ünnepelte az érdemdu igazgatót és a kiváló tanári kart.

(*) Hempel Frida az Operaházban. Az Operaház igazgatósága két vendégfellépésre szerződött a világhírű koloratur énekesnő, Hempel Frida porosz kir. kamaranékesnő. A művésznőt két legkiválóbb szerepében fogja hallani az Operaház közönsége és pedig május 27-én, hétfőn a Terevűt nőben és 29-én, szerdán a Rigoletto Gildijában. Mindkét előadásra jegyek már kaphatók az Operaház elővételi pénztáránál és a jegyrodókban.

(*) Színházak hírei. Az Operaházban holnap, kedden nincs előadás, szerdán Boró Ágnes, a párisi Nagyopera művésznője fejezi be vendégzerepését a Walkür Brünnhilde szerepében. Szereplőtársai lesznek Vasquezné, Anthes, Róza, Déri, Ney B., Venczel.

A Népopera Wagner-ciklusának 4-ik estéjén holnap, kedden pontosan fél 7 órai kezdettel a Tristan és Isolda kerül színpadra. A remekmű két főszerepében két elismert nagyszerű művész mutatkozik be a budapesti közönségnek. Tristán dr. Bary Rudolf, Isoldát pedig Mottl-Fassbender Zdenka énekl, Brangäne Cahier Charlesné lesz, akinek kiváló művészetét más szerepekben már sokszor volt alkalma csodálni közönségünknek. Kurvenál Van Booy Antalnál van kitűnő kezében. Márke királyt pedig Bender Pál tolmácsolja. Kisebb szerepekben Ilans Nietan, Charles Mott és Ullmann lépnek fel. Az előadást Lolise Ottó, a lipsei Operaház igazgatója vezényli. A szerdai színet után esztendőnkön este 6 órai kezdettel a Mesterdalnokokra kerül a sor, amelyet Mikorey Ferencz vezényel és amelyre már hetekkel ezelőtt eltek az összes jegyek. A legzelebbi előadás a Lohengrin megismétlése lesz, úgy a színpadon, mint a zenekarban új attrakciókat

fogunk látni. A dirigensi széken dr. Leöwe Ferdinand foglal helyet, Elsát pedig Hempel Frida énekl, akinek ez az alakítása méltán világhírű. Hutt Róbert lesz az új Lohengrin Cahier Charlesné Ortrud és Breitenfeld Richard Telramund.

A Király Színházban Baron Rezső nagy hatást ígérő mulatságos operettjének, a Csókszanatóriumnak már az utolsó házi próbái folynak. A darabnak esztendőnkön, e hé 23-án délelőtt 11 órakor lesz a sajtó meghívott képviselői előtt a jelmezes főpróbája, amelyre a sajtó képviselőin kívül mást nem bocsátanak be. A Csókszanatórium bemutatójára kedden Rényi és Márton operettje, a Kis gróf kerül színpadra, amelyben a fő nő szerepet Haller Irma, a Fővárosi Nyári Színház primadonnája játszza, szerdán a Gésák-at adják, esztendőnkön pedig a Leányvásár van műsorra tüze Berky Lillyvel Bessy szerepében.

(*) Harmath Hedvig síremléke. Holnap lesz egy esztendeje, hogy a Vigszínház felejtethetetlen emlékü művésznője, M. Harmath Hedvig meghalt. A kerepesi temetőben levő virágokkal, koszorúkkal borított sírja fölé emelt díszes és művészi síremléket ma délben leplezték le, kizáróan a hozzátartozói jelenlétében. Harmath Hedvig síremléke a temető egyik legszebb művészi ékesége, Gémes-Gindert Péter szobrászművész rendkívül sikerült impozáns munkája. Hatalmas, harmadfél méter magas fehér márványtömb, melynek elő részén van a kora ifjúságában elköltözött művésznő reliefképmása és a neve. Ugyancsak Gémes-Gindert művészi vésője alól került ki Harmath Hedvignek az a mellszobra is, amelyet nemsokára a Vigszínház előcsarnokában fognak felállítani.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Repülőgép a közönség között. Londoni jelentés szerint a katonai repülőterem Salisbury környékén tegnap néhány ezer ember nézte a katonai aeroplánok manővereit. Amikor Ashton hadnagy két más aviatikus tiszttel versenyzett magasság- és gyorsaságra nézve, súlyos katasztrófa történt. Ashton maradt a győztes, két versenytársa leszállt. A hadnagy még a levegőben maradt s a nézőközönség zúgó hurrázása között siklórepüléssel ereszkedett alá. A motort elállította és nyilegyenesen siklott le, a kíváncsiak ezrei pedig rohantak a repülőgép felé. Az aeroplán földet ért, suhanva süvített el a réten s egyenesen nekirohant a tömegnek. Ashton látta a veszedelmet s mivel elkerülni nem tudta, leugrott a nyeregéből. Az aeroplán egy egész csoportot legázolt. Két fiatalember holtan maradt a gyeperen, egy katonának vállpercét törte el a propeller és egy asszony is súlyosan megsebesült.

© Megsérült magyar repülőgép. A rákosi repülőterem szombatn este és vasárnap is végzett az idősebbik Tóth csinos repülőket, sőt ma reggel is. Sajnos azonban, ma megsérült a gép; ugyanis amikor leszállt, a futószerkezete megrongálódott egy homokbuczkába való ütődés miatt. Ideje is volna már, ha új repülőteret kapnának a rákosi magyar aviatikusok, ezen az egyenetlen, homokbuczkákkal és vízmosással teli téren nem lehet a sok szellemi munka és anyagi áldozat árán készült drága gépekkel repüléseket végezni.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ma délután Ertz Géza elnöke alatt felolvasó ülést tartott. Elsőnek báró Eötvös Lóránd bemutatta Oltau Károlynak „Ingákkal való relatív gravitáció-mérések pontosságáról” című művét. Utána Koch Antal bemutatta Vadász M. Elemérnek két munkáját. Majd Onódi Adolf mutatott be három, klintáján és felügyelete alatt készült munkát. Ezután Radó Gusztáv ismertette Szücs Adolfnak „Adalékok az egyoldalú felületek elméletéhez” című értekezését és végül Bugarszky István terjesztette elő Róna Erzsébetnek egy tanulmányát. Az összes előadásokat a megjelent nagy és előkelő közönség élénk figyelemmel és tetszéssel kísérte.

* A Petőfi-Társaság felolvasó-ülése. A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta május havi felolvasó-ülését Herczeg Ferencz elnöke alatt az Akadémia üléstermében. Dr. Váradi Antal bejelentette, hogy Bertha Sándor Párisban élő hazánkfia egy francia irodalmi folyóiratban közzétette Petőfi életrajzát és Petőfinék több költeményét. Ezután a beteg Lőrinczy György helyett Pakots József terjesztette elő jelentését a gróf Vigyázó-féle pályázat eredményéről. A pályázatra több mint ötven vers érkezett be. A jutalom odaítélésénél két költemény jött számba, egyik a Gondolat című, a másik pedig, amelynek címe Temető volt a kertünk... A bíráló-bizottság az utóbbinak ítélte oda a díjat, amelyet Horváth Ákos

nyert el. *Váradi Antal Szágyú szöke* című humoros elbeszélését olvasta fel, *Pósa Lajos* több kisebb költeményt olvasott fel, *Pekár Gyula* „*Aszsony*” című novelláját olvasta fel, amelyet a hallgatóság mindvégig nagy tetszéssel kísért. A felolvasó-ülés után zárt ülés következett. A Halmos-féle 500 koronás pályázatra 21 pályamű érkezett be. A pályázat eldöntésére *Jakab Odón*, *Palágyi Lajos* és *Koroda Pál* tagokat küldték ki. Végül a társaság titkári teendőivel megbízták *Pakots József*et addig is, amíg a végleges titkár megválasztása napirendre kerül.

FŐVÁROS.

Egységes közlekedési politika.

— A villamos városi vasut programja. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 20.

Annak a rettenetes állapotnak — melynek valósággal botrányos kinövésai „villamosvasuti mizériák” gyűjtőnév alatt váltak a fővárosban fogalomná — elsősorban az az oka, hogy a székesfőváros híján van a minden nagyvárosban helyesen és céltudatosan inaugurált egységes közlekedési politikának. A villamos vasuttársaságok a fővárossal kötött területhasználati szerződésük alapján még a legutóbbi időkig is teljességgel uralták a főváros közlekedési politikáját. Oda és akkor építettek új vonalat, ahova és amikor azt fiskális érdekek tették szükségessé és vajmi kevés tekintettel voltak a lakosság érdekeire. Kötelezni a vasuttársaságokat új vonalak megépítésére a fentemlített szerződés alapján a fővárosnak módjában sem állott, és a fővárosnak csak nagynehezen lábrakapott külterjes fejlődése is szorosan összefügg a vasuttársaságok rideg üzletpolitikájával. Ahová a villamosvasut elvezet, ott eleven, friss városi élet fejlődik, de sohasem fog fellendülni az a része a fővárosnak, amely elől az olcsó és kényelmes villamosvasuti közlekedés el van zárva.

A legutóbbi esztendőben ébredt csak a főváros vezetősége annak a tudatára, hogy a rohamosan fejlődő főváros megköveteli egy céltudatos egységes közlekedési program megvalósítását. Az első elhatározó lépést e téren a városi villamosvasut többségi részvényeinek megszerzésével tette a főváros. Alig, hogy e ténykedésével a városi villamosvasut irányítására döntő befolyást biztosított magának, ismertté lett a budapesti villamos városi vasut nagyszabású programja hálózatának kiterjesztésére. Nem szenved kétséget, hogy e program elkészítésére a társaságot már irányadó helyről inspirálták, valamint az is bizonyos, hogy a főváros vezetőségében most meg van a hajlandóság és az erős akarat, hogy a villamosvasuti közlekedés terén az évtizedes mulasztásokat mentül hamarabb pótolja és az uralkodó abnormis állapotokat az egész vonalon orvosolja.

Ma csak a városi villamosvasut programja bír az aktualitás jellegével, mert ezt a programot kellett volna ma tárgyalnia annak a vegyes bizottságnak, melyet a főváros közgyűlése a pénzügyi és közlekedési bizottságok husz-husz tagjából alakított meg. A vegyes bizottság ma összeült a program megvitatására, de azt érdemben nem tárgyalta, hanem abban állapodott meg, hogy egy albizottság delegáltassék a programmal kapcsolatos összes kérdések tárgyalására és tanulmányozására. *Bárczy István* dr., polgármester és *Vásonyi Vilmos* dr. ma ismételtén rámutattak az egységes közlekedési politika inaugurálásának a szükségességére, ami annyit jelent, hogy a főváros döntő és irányító befolyást akar magának biztosítani a közlekedés minden ágazatában.

A vegyes bizottság mai üléséről adjuk alábbi részletes tudósítást:

A budapesti villamos városi vasut nagyszabású programjának tárgyalására kiküldött vegyes bizottság ma délután dr. *Bárczy István* polgármester elnöklésével ülést tartott. A közlekedési ligyosztály nevében *Valtinyi József* műszaki tanácsos ismertette a bemutatott programot és rámutatott arra a nagy fontosságra, amelylyel az a főváros közlekedése szempontjából bír. A tervezett

új vonalhalozat hoseza 112 kilométer volna és megépítése körülbelül 45 millió korona tökélet igényelne. A program ismertetése után azt a javaslatot terjesztette a bizottság elé, hogy a bemutatott új vonalhalozat tervének minden szempontból való beható tárgyalhatása céljából, továbbá a Wesselényi-utcai vonal ügyének külön tárgyalására és a közlekedés kérdéseivel összefüggő kérdések letárgyalására, tanulmányozására, végül a kötetendő új egységes területhasználati szerződés összes feltételeinek megállapítására kilencz tagu albizottságot küldjenek ki. Az albizottság elnöke dr. *Vaszilievits János* alpolgármester, helyettes elnöke dr. *Bódy Tivadar* alpolgármester.

Dr. *Bárczy István* polgármester az előterjesztést kiegészítette még azzal, hogy az albizottságra azért is szükség van, mert nem elég magát a vasuttársaság előterjesztését letárgyalni, hanem figyelembe kell venni a másik vasuti társaság hálózatát, a földalatti vasut kérdését és az omnibusz, illetve autobusz közlekedés ügyét is, hogy ily módon nagyszabású egységes közlekedési politika inaugurálható legyen. De figyelemmel kell lenni a főváros pénzügyi érdekeire is. A bizottság plénuma majd csak a konkrét javaslatokkal fog foglalkozni. A polgármester előterjesztéséhez többen szoltak hozzá, valamennyien kerületi szempontokból. Ezekkel szemben dr. *Vásonyi Vilmos* rámutatott arra, hogy a kérdés hamis vágyányokra terelődött, amikor kerületi szempontok nyomulnak előtérbe. A legnagyobb körültekintésre ott van szükség és a terv jelentőségét is abban látja, hogy a városi vasutal kötött régebbi szerződést az új programban nyújtandó előnyök fejében megváltoztathassák, hogy a nyereségrészesedés tekintetében a közúti és a városi vasut között a paritást helyreállítsák. Az albizottság a kérdést részleteiben le fogja tárgyalni és a plénumnak módjában lesz a kérdéssel majdan foglalkozni. Kívánja, hogy az albizottságban minden kerület képviselve legyen.

Dr. *Bárczy István* polgármester ismételt felszólalása után báró *Herzog Péter* szoltal fel, aki szerette volna, ha az előterjesztés felett általánosságban is vitát indítottak volna. Financziális szempontból teljesen egyetért *Vásonyi Vilmos*sal. *Petri*, Ottó annak a nézetének adott kifejezést, hogy ideje volna, ha a város maga építene új vonalakat. Dr. *Glückshtal* Samu fontosnak tartja azt, amit *Petri* felhozott, de az ilyesmit nem lehet elvi alapon eldönteni, mert ez matematikai kérdés. Dr. *Feleki Béla*, dr. *Kollár Lajos*, dr. *Eulenberg Salamon* és *Szekula Gyula* ismételt felszólalása után *Vásonyi Vilmos* szoltal megint fel és elsősorban *Petri* fejtegetéseire reflektált. Ha van társaság — ugymond — amelylyel szerződéses viszonyban áll a város és van egy másik, amelynek részvényfőbbsége a város birtokában van, ugy nem lehet arról tárgyalni, hogy a város külön hálózatot létesítsen külön személyzettel és külön szervezettel, legfeljebb arról lehet szó, hogy saját rezsiben megépítsen egyes vonalakat és azokat a városi villamos vasut kezelésére bizza. Nem idegen vállalattal áll a főváros szemben és így semmi nehézség sincsen, hogy a vonalak közül a főváros azokat építtesse meg, amelyeket akar. Akkor fogják kivánni egyes vonalak kiépítését, amikor az pénzügyileg is, de közérdekből is kívánatosnak fog mutatkozni.

Az albizottságot, minthogy a bizottság többsége abban állapodott meg, hogy abban minden kerület egy-egy kiküldöttel vegyen részt, a polgármester indítványára a következőképpen alakították meg: Dr. *Platthy György*, dr. *Kollár Lajos*, dr. *Stern József*, dr. *Eulenberg Salamon*, dr. *Bródy Lajos*, dr. *Vásonyi Vilmos*, báró *Herzog Péter*, dr. *Heltai Ferencz*, dr. *Springer Ferencz* és dr. *Lówy Lajos*.

A bizottság végül elfogadta *Vásonyinak* azt az indítványát, hogy az albizottság a Wesselényi-utcai vonal ügyét sürgősen tárgyalja.

(Tanítónök a közoktatásügyi bizottságban.) A tanítónök megválasztották közoktatásügyi bizottságba szánt képviselőiket s a tanács tudomásul vette az eredményt. A polgári iskolák né képviselője *Goth Ilona*, az elemi iskolának *Weiler Stefánia*. A két nőbizottsági tag már a legközelebbi ülésen részt is vesz, mert a tanügy osztály vezetője, *Déri Ferencz* dr. tanácsos intézkedett, hogy a két új bizottsági tagot meghívják az ülésekre.

(Vásári est a Gyermekotthon javára.) A VI. ker. népkönyvtár gyermekotthon és a szüneli gyermektelep javára nagyszabású vásári estét rendeznek a Sziv-utcai iskola kertjében. A rendezőség élén *Vásonyi Vilmos* dr.-né és *Brüll Alfréd* állanak. A vásár kezdete este hat órákor. A vásárt kabaré és táncz követi.

(A fővárosi szükségglakás-telepek.) A főváros szociálpolitikai bizottsága pénteken délután négy órákor tartotta első ülését dr. *Wildner* tanácsnok elnökle alatt, aki kimentette a bizottság elnöké-

nek, *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármesternek távollmaradását. A tanácsnok üdvözölte a bizottság tagjait majd rövidesen ráutalt azokra a fontosabb szociálpolitikai alkotásokra amelyeknek előkészítésével jelenleg a szociálpolitikai ügyosztály foglalkozik. Dr. *Baránszky Gyula* örömet fejezte ki afelett hogy dr. *Wildner* Odón került a szociálpolitikai ügyosztály élére. *Gelléri Mór* a bizottságnak albizottságokra való felosztását tartaná célszerűnek. Dr. *Ferenczi Imre* szociálpolitikai szakelőadó ismertette az ügyosztály előterjesztését a szükségglakás-telepek kezelésére nézve. A székesfőváros tudvalevőleg jelenleg lebontatja a régi rossz kolerabarakkókat és azok helyett minden kerületben kellő számú modern szükségglakást épít. A kezelési szabályzat azt az elvet igyekszik a gyakorlatban megvalósítani, hogy a szükségglakásokat csak átmenetileg vehessék igénybe az arra rászorultak. A fő elv az, hogy a szükségglakásokban ezenkívül ingyen bárki csak két hétig lakhat, azontul legfeljebb három hónapig árendes 3 korona lakásbért kell fizetni. Három hónapon tul 5 korona heti bér mellett is csak elkerülhetetlen szükség esetén türi meg a lakókat a tanács a szükségglakásokban. Azok a fizetőképes lakók, akik nem közérdekből elrendelt kilakoltatás, hanem lakáshiány, vagy bírói kilakoltatás folytán váltak hajléktalanokká, kezdetűl fogva 4 korona heti bért tartoznak fizetni. A bizottság végül a kezelési szabályzatot teljes egészében változatlanul elfogadta.

KÖZIGAZGATÁS.

Egy főjegyző ünneplése. Szép ünnepély színhelye volt szombaton a dunakeszi-i község háza, ahol az előjáróság és a község *Kováts Antal* dunakeszi-i főjegyző 20 éves szolgálati évfordulóját ünnepelte diszkozyülés keretében. *Szárás* községi bíró megnyitóbeszéde után *Györi Ferencz* jegyző tolmácsolta a község főkivánatait, dr. *Romeiser* tb. főszolgabíró pedig a váci járás nevében üdvözölte a jubilánst. *Richter Béla* r. katk. plébános az iskolaszék nevében tartott lendületes beszédet. *Bohunka Lajos* tűzoltó-főparancsnok a tüzoltóság, *Bajnok Géza* tanító a tanestűlet, *Heinisch Gyula* kézményseprőmester az iparosok, *Ungár Dezső* fakereskedő a kereskedők, *Lówy Izidor* kereskedő az izz. hitközség nevében üdvözölték az ünnepeltet. A diszkozyülést 120 teritékű banket követte. Este 8 órákor pedig a dunakeszi-i dalárda *Bajnok Géza* karnagy vezetésével szerenádöt adott az ünnepelt főjegyző tiszteletére.

EGYESÜLETEK.

(—) A magyar szent korona országainak Vöröskereszt Egylete ma délelőtt 11 órákor tartotta harminczharmadik országos közgyűlését. A közgyűlésen *Darányi Ignác* v. b. t. t. elnököl, *Mária Valéria* főherceggasszony, fővédnök képvisletével öv. *Zichy Nándorné* grófné csillagkeresztes hölgyet bizta meg. *Frigyes* főherceg védnök helyettes, *Klotild* és *Mária* főherceggasszonyok, továbbá *Lajos* és *Gyözö* főhercegek nem jelenhetnek meg a közgyűlésen. Ezután a mult év működésére tett rövid visszajelentést. A választmány mult évi jelentését báró *babarcsi Schwartz* Ottó terjesztette elő. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette, majd elfogadták a zárszámadásokat és megadták a felmentvényt. Megállapították a főkegyelet által a központba beszoigaltatandó hányadot. A módosított alapszabályokat elfogadták s végül megajtták a választásokat. A lelépő választmányi tagokat újból megválasztották és új választmányi tagoknak megválasztották *Fejérváry Imréné* bárónét, *Herzog Lipót* Mórné bárónét, öv. *Heránszky Nándornét*, *Kirchner Hermannét*, *Stephani* Ervinnét, dr. *Bárczy István* polgármestert és másokat. Az igazgatóságba társelnökül öv. *Zichy Nándorné* grófnét, első alelnökül *Szechenyi Miklós* gróf v. b. t. t. nagyváradai püspököt választották meg. A számvizsgáló-bizottság tagjait a jövő évre is megválasztották és ezután a közgyűlést *Darányi Ignác* berekesztette.

Vigyázz! Ne tévedj!

Márvány a neve

pillangó a jegye a habzó és illatos

Brázay márványszappannak.

(—) Tisztviselők gyűlése. Vasárnap két országos tisztviselő gyűlés volt a fővárosban. Az egyiket az állami tisztviselők, a másikat a városi tisztviselők tartották. Az államiak rendkívüli kongresszusa délután folyt le a régi képviselőház üléstermében, *Benedek* Sándor közigazgatási bíró elnöklésével. *Papp* Elek államtitkár a kormány nevében üdvözölte a kongresszust, mire *Szentpály* István országgyűlési képviselő személyes parlamenti támogatásáról biztosította a kongresszust. *Jancsó* Benedek a középiskolai tanárok, *Gálfi* Lajos a felsőkereskedelmi iskolai tanárok, *Czabán* Samu az állami tanítók egyesülete, *Kraemer* Miklós pedig az aradi tanáregyesület csatlakozását jelentették be. Ezután dr. *Andor* Endre főelőadó indítványára a kongresszus elhatározta, hogy ismeretes emlékiratát egyelőre még nem terjeszti fel a királyhoz, mert bizik a pénzügyminiszter zentai ígéréteiben. A határozati javaslatot csak hosszú vita után fogadták el. Végül *László* Józsefné a postakezelnők nevében azt kérte, hogy nőtisztviselő elhalálozása esetén életben maradt anyja kapjon nyugdíjat, valamint a nőtisztviselő árvája is. — A városi tisztviselők országos nagygyűlésén *Holló* Lajos és *Deveczis* Ferencz elnökölték. *Szalay* Lajos és *Fehér* Gábor előadók a városi tisztviselők helyzetét ismertették és elfogadásra ajánlottak egy határozati javaslatot, melyet a szombati előértekezlet készített és amely szerint az állami tisztviselők anyagi kedvezményeinek a városiakra való kiterjesztését kérik. Több felszólalás után úgy döntöttek, hogy kérésükkel hétfőn küldöttséget menesztenek a képviselőházba. Ma délután *Lukács* László miniszterelnöknél megjelent a városi tisztviselők kongresszusáról *Holló* Lajos képviselő vezetésével a városi tisztviselők küldöttsége. *Holló* Lajos azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a városi tisztviselők fizetésrendezése, valamint nyugdíjügye törvényhozásilag szabályoztassék. Kéri a belügyminisztert, hogy a városi törvénytől eltekintve, oldják meg ezt a kérdést. *Lukács* László miniszterelnök mint belügyminiszter kijelentette, hogy szívesen látja a küldöttség megjelenését. A kormány a városokra kulturális, ipari és minden fontos állami szempontból igen nagy súlyt helyez. A városok fejlődésének fontos tényezője a tisztviselői kar. Szükséges tehát, hogy existenciájuk biztosítottassék. A kormány helyzete eddig nem tette lehetővé, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék, biztosítja azonban a küldöttséget, hogy ő legnagyobb jóakarattal fogja kezelni ezt a kérdést. A küldöttség tagjai ezután *Beöthy* László kereskedelmi miniszterhez mentek, akitől azt kérték, hogy a féláru vasúti jegy kedvezményét, a városok összes tisztviselőire és azok családjaira terjeszse ki. *Beöthy* László kereskedelmi miniszter megígérte, hogy a kérést tanulmányozni fogja és igyekezni fog, hogy azt teljesíthesse is.

(—) Egyesületi gyűlések. A pesti Chevre Kadisa vasárnap délelőtt tartotta meg a közgyűlést *Winterberg* Gyula elnöklésével. Alelnökké *Adler* Gyulát, előjáróvá báró *Dirstay* Bélát, új választmányi tagokká *Schön Ignác*ot és *Fleischmann* Sándort választották meg. — A *Magántisztviselők Országos Nyugdíjegyesülete* vasárnap délelőtt tartotta meg a közgyűlést. Gyulai *Andor* előterjesztette az évi jelentést, amelynek elfogadása után megválasztották elnökké gróf *Wickenburg* Márkot, alelnökké dr. *Freund* Istvánt, Révay Ödönt és *Székács* Antalt. — A *Magyar Izraelita Kézmű- és Földművelési Egyesület* kertészképzőtelepét vasárnap délelőtt avatták fel nagy ünnepélyességgel az egyesület kereszturi ijonnal épült telepén. A telep működéséről *Kemény* Dávid egyesületi igazgató számolt be. — A *budapesti egyetemek és főiskolák* protestáns hallgatóinak *Bethlen* Gábor-köre vasárnap délelőtt a fővárosi Vigadó nagytermében jubileumi és zászlóavató közgyűlést tartott. Az ünnepély után, amelyen a kormány nevében *Balogh* Jenő államtitkár beszélt, bankett volt. — A *magyar arany- és ezüstművesek, ékszerészek, aranyverők, óráskor országos szövetsége* tegnap tartotta meg közgyűlést *Popper* Hugó elnöklésével. A szövetség széghyalapja tízezer koronát tesz ki. Megválasztották továbbra is az eddigi tisztikart. — A *Budapest és környékbeli szociáldemokrata párt-szervezetek* vasárnap kongresszust tartottak, amelyen a párt-szervezetek központi végrehajtó-bizottsága beszámolt az egy évi működéséről. Azonkívül

a jövő teendőit beszélték meg. Az indítványok között elhatározták, hogy a szervezkedést a nőkre is kiterjesztik. — A *Budapesti Poliklinikai Egyesület* vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlést a poliklinika nagytermében. A közgyűlésen *József* főherceg és *Augusztina* főhercegnő is megjelent. A kormány képviselője, sok kitüntetés és nagyszámú közönség előtt gróf *Apponyi* Albert nyitotta meg az ülést. Az évi jelentés előterjesztése után a hölgybizottság elnöke, *egyhangilag* gróf *Andrássy* Gyulánét választották meg. Ez alkalommal díszítette először a nagytermet az egyesület tavaly elhunyt alelnökének, dr. *Sámuel* Lázárnak arcképe. A portrét a tehetséges *Pólya* Tibor festette.

BELATINY PEZSGŐ

SPORT.

Budapesti tavaszi lóversenyek.

— Tizedik nap. —

A tegnapi tizedik versenynap fénypontja a harmincezer koronával jutalmazott Alagi verseny volt. A nyergelőlől kikerült hat ló közül főleg *Bonyt* favorizálták, de sok híve volt *Bartek*nek is. A két favorit be is váltotta a hozzájuk fizetett reményeket. A többi versenyben is legnagyobb részt a papirforma vált be. Kivételt csak a *Láromévesek* handicapja képezett, amelyben a teljesen elhanyagolt *Tábornok* jött be elsőnek, 34-szeres quótával örvezdeltve kevésszámú híveit.

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. *Erdő-díj*. 5000 K 2500 m. I. *Reeves* J. 46 sk *Fantasia* 47 és fél (*Guttman*), 2. *Mautner* V. 56 sk *Piroska* 56 és fél (*Korb*), 3. *Rohoney* G. 46 sk *Rézungyalát* 46 (*Ferguson*). I. h. — 5 h. Tot.: 10:22, II. 10:23, III. 5:12.

II. *Háromévesek handicapja*. 5000 K 1600 m. I. *hg. Pálffy* M. pm. *Tábornok* 44 (*Suzter*), 2. br. *Springer* G. stpm *Marat* 46 és fél (*Painter*), 3. *Egyedi* L. sm. *Balmoral* 42 és fél (*Baluska*). Tot.: 10:338, 40:292, 168, II. 10:467, 20:276, 172, 94, III. 5:192.

III. *Atagi-díj*. 30.000 K. 2000 m. I. *Uchtritz* Zs. pm. *Bony* 55 (*Gulyás*), 2. *hg. Lubomirski* Gy. pm *Bartek* 55 (*Pretzner*), 3. br. *Rotschild* A. sm *Jage* 55 (*Dugan*). Tot.: 10:20, 40:64, 66, II. 10:19, 20:32, 34, III. 5:10.

IV. *Kétévesek versenye*. 5000 K. 900 m. I. *Rohoney* G. fk. *Mumus* 51 (*Smejda*), 2. *Baltazzi* A. stpk *Imme* 52 és fél (*Gulyás*), 3. *Springer* G. stpk *Missive* 52 és fél (*Ferguson*). Tot.: 10:41, 40, 49, 74, II. 10:43, 20:42, 62, III. 5:20.

V. *Kétéves nyertelenek versenye*. 5000 K. 900 m. I. br. *Springer* G. pm. *Tragópan* 56 (*Carlake*), 2. *Baltazzi* A. sk *Iola* 54 és fél (*Gulyás*), 9. *Zombory* E. pph *Nelson* 56 (*Ferguson*). Tot.: 10:20, 40:60, 64, 56, II. 10:31, 20:32, 38, 64, III. 5:13.

VI. *Kétévesek előversenye*. 2000 K. 900 m. I. *hg. Lubomirski* Gy. pk. *Nina* 51 (*Smutny*), 2. *Dávid* E. pk *Diamantine* 53 és fél kg (*Pretzner*), 3. *Zombory* R. pk. *Midi* 50 és fél kg (*Gulyás*). Tot.: 10:20, 40:46, 46, 44, II. 10:20, 20:22, 20, 22, III. 5:10.

VII. *Wetter-handicap*. 3000 K. 1000 m. I. *Egyedi* L. 36 stpk *Romola* 54 (*Miles*), 2. *Zangen* I. 56 pm. *Bursak* 59 és fél kg (*Richards*), 3. *Rödey* R. 36 stpk *Szaracén* 53 (*Gulyás*). Tot.: 10:56, 40:92, 462, 96, II. 10:49, 20:44, 220, 48, III. 5:23.

— Tizenegyedik nap. —

A tavaszi versenyek holnap utolsó napján kerül eldöntésre a 30.000 koronával dotált Államdíj és a 10.000 koronás Záró handicap. Az előbbi díj nyertesét *Chilperichen*, a Záró handicapét *Sapristiben* látjuk. Tipjeink a következők:

- I. *Minister*—*Nándor*.
- II. *Piroska*.
- III. *Chilperic*—*Briton*.
- IV. *Sapristi*—*Falsetto*.
- V. *Jacotot*—*Champion*.
- VI. *Pipiske*—*Sabina*.
- VII. *Wetter*—*Grancia*.

( ) A vasárnapi labdarugó-mérkőzések. Tizenhatezer néző előtt folyt le az Üllői-úti pályán a *Woolwich Arsenal*—*Ferencvárosi Torna Club* mérkőzés, amelyet az angolok 2:1 arányban nyertek meg gyönyörű szép játék után. Az első félidő első gólját a zöld-fehérek rugták *Korodi* révén, majd az angol ballhű kiegyenlítő az eredményt. Szünet után rendkívül érdekesítő és izgalmas játék közepette szerepte meg a *Woolwich Arsenal* a győztes gólját. Elsőrangban játszott az FTC-nél *Schlösser* és *Blum*. A matchet *Hertzog* Ede vezette. A bajnoki mérkőzések során a Magyar Test-

gyakorlók Köre 6:0 arányban, imponáló fölény mellett verte a Nemzeti Sport Club csapatát. A match nagyrésze egy kapura való játszás volt, de mind amellet a Testgyakorlók gyönyörű szép játékokat produkáltak. Half sor és a csatárok pompásan értették meg egymást és így az NSC védelme nem tudta megakadályozni *Lane* (2), *Szántó* (2), *Kertész* II. egy és *Feldmann* öngólját. Reprezentatív formában volt *Révész* és *Lane*. A mérkőzést *Vámos Soma* vezette. A *Budapesti Torna Club* indolens játékának köszönhető 2:0 arányú vereségét a *Törekvéstől*. A csatárok, de különösen a fedezetsor abszolút rosszul és kedvetlenül dolgoztak és a *Törekvés* lelkesen játszó csatársora *Nyilas* és *Böti* révén érte el góljait. *Biró* Górszki *Tivadar* volt. A *Terézvárosi Torna Club* meglepetésszerű eredményt ért el a BAK ellen 2:0 arányú győzelmével. A BAK-ot a balszerencse üldözte, míg a FTC-nél *Vágó*, *Beimel* és *Hegyi* játéknak köszönhetik a piros-zöldek győzelmüket. *Biró* Hajos *József* volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ *Kinevezések a bíróságnál*. A király *Balogh* Samu nagyváradi ítélőtáblai bírót a királyi kuriához bíróvá kinevezte. Dr. *Kürthy* István nagykanizsai járásbírónak az ítélőtáblai bírói címet és jelleget adományozta. Továbbá dr. *Kövess* Emil budapesti gyakorló ügyvédet a miskolci ügyészséghez ügyészé, dr. *Majtán* Arnold nagyszombati járásbírói jegyzőt a privigyei, dr. *Szily* Zoltánt, a győri ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt a tétli, *Flórián* János erzsébetvárosi törvényszéki és dr. *Ötömösy* Zoltán fogarasi járásbírói jegyzőket a brassói, *Rend* Aurél erzsébetvárosi törvényszéki jegyzőt a szamosújvári, *Fejér* Gyula fogarasi járásbírói jegyzőt a fogarasi, *Szebeni* Lukács nagyszombati törvényszéki jegyzőt a körösbányai, *Bödy* Aladár nyitrai járásbírói és dr. *Sartory* Zsigmond nagykanizsai törvényszéki jegyzőket a letenyei, *Glósz* Miksa dr.-t, a kolozsvári ítélőtáblánál alkalmazott bíróság jegyzőt a szelistei járásbíróihoz, végül dr. *Szabó* József nagyikindai törvényszéki jegyzőt a nagyikindai törvényszékhez bírákka kinevezte.

§ *Életfogytiglani fegyház*. Veszprémből jelentik: *Makkos* Vendel pápai rablógyilkos ügyében *Horváth* Zoltán törvényszéki elnök ma hirdette ki nagy közönség jelenlétében a kir. Kuria ítéletét, amelyet a felség életfogytiglani fegyházbüntetésre változtatott. *Makkos* az ítéletet sirva fogadta.

§ *Egy volt miniszter vád alá helyezése*. Berlinből jelentik: Az ügyészség vádindítványt tett *Dernburg* Bernát titkos tanácsos és volt gyarmatügyi miniszter ellen, osztályharcra való izgatás miatt. *Dernburg* élén áll egy társaságnak, amely céljául tűzte ki nagy telkek vásárlását és eladását és polgári, valamint munkásházák építését. A társaság minapi ülésén *Dernburg* beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy Berlinben hatszáz ezer ember él olyan rossz lakásban, amelyben öt ember jut egy szobára. A társaság ezen a bajon akar segíteni és föl akarja rázni a közvélemény lelkiismeretét. A társaság plakátot készített, amelyen le van rajzolva egy szegény gyermek, akin meglátszik a nyomor és szűkölködés, mellette pedig egy gazdag ember gyermeke, piros-pozsgás arccal és a jólétnek minden jelével. Az ügyészség ezt a plakátot elkoboztatta és vádindítványt tett *Dernburg* ellen, aki most Rómában tartózkodik.

§ *A gyilkos hadnagy bünpöre*. Rómából jelentik: *Noha* a végtárgyalás *Paterno* hadnagy bünpörében zárt ajtók mögött folyik, egyes részletek a vádlott kihallgatásáról nyilvánosságra is kerültek. — *Paterno*, a gyilkos hadnagy, hévvel beszélt *Trigona* grófnéval való szerelmi viszonyáról és elmondta, hogy gyakran voltak féltékenységi jelenetek köztük a királyi palotában. Az elnök kérdésre elmondta *Paterno*, hogy nem tudja, mikor és hol vásárolta a tört, melylyel kedvesét leszurta, de az illető kereskedő ezt megegyeztetten. *Paterno* nem volt izgatott, sőt ellenkezőleg, a legnagyobb lelki nyugalommal lealkudott egy lírát. Elbeszélte azután a vádlott, hogy egy vendégfogadóban találta adott a grófnének.

— Letérdeltem előtte, szerelmi lázban égyörtant, de ő jéghideg maradt. Könyörögtem, menője meg, mi történt, különben szemelattára szíven szurom magamat. Ő hallgatott. Azt kérdeztem: Elmenjek? Könyök közt rimázkodtam. És, mikor még mindig néma volt, vadul belészurtam törömet.

Elnök: Ugy-e, azért, hogy vagyont csikarjon ki tőle?

Paterno: Rágalom! Alávaló rágalom!

Tiltakozott az ellen, hogy sokszor bántalmazta Trígona grófnét, amint több udvari méltóság és a cselédek vallották. Végül az elnök felmutatta előtte a tört. Paterno felkiáltott:

— Ezzel akartam magamat megölni! De az után elhallgatott és mivel többé nem válaszolt a kérdésekre, az elnök kedvre halasztotta a tárgyalást

KÖZGAZDASÁG.

Propaganda a sanfranciscói kiállításra.

Budapest, május 20.

(—) Amerika ismét reklámuton van. San Francisco a nagy földrengés után immár ismét teljes pompájában és erejében érzi magát s az egész világnak szeretné megmutatni azt, hogy az amerikai népek csodás energiája és gazdagsága mit tudott teremteni rövid néhány év alatt a romokból. E célból San Francisco világkiállítás rendezését tervezi 1915-ben. És noha a legutóbbi világkiállítások csödjé egészen határozottan megmutatta azt, hogy úgy az ipar és kereskedelem, mint a nagyközönség kimerült már a sok kiállítástól, San Francisco mégis megkockáztatja a világkiállítást. Bizik abban, hogy földrajzi fekvése hozzájuttatja a sikerhez, valamint az a körülmény, hogy a kiállítás egyuttal a Panama-csatorna megnyitását tenné emlékeztetné. Ez a világraszóló munka bizonyára nagy forgalmat fog biztosítani a kiállításnak. A munkát az amerikaiak már megkezdték s most járja végig a világot egy reklámküldöttség, mely az egyes államokat igyekszik hivatalos részvételre bírni.

A küldöttség két nap óta Budapesten tartózkodik. Tiszteleg, propagandát csap, bankettezik, dícséri az országot, Budapestet és a magyarokat s azzal a csudálatos reklámérzékkel, mely az amerikaiakat annyira jellemzi, már is kivitte azt, hogy *hivatatosan* is kijelentette a magyar kormány, hogy részt fog venni a kiállításon. Mi értjük, ha szép banketteket rendeznek és szép beszédek mondának az előkelő amerikaiak előtt: de semmiképpen sem tartjuk helyénvalónak, hogy az első szóra mindjárt milliós áldozatokat vállaljunk egy olyan célért, amelyből majdnem semmi gyakorlati hasznunk nem lesz. *A magyar iparnak és magyar kereskedelemnek nincs szüksége a sanfranciscói kiállításon való részvételre.* És az államnak, amely nem képes iskolákat állítani még a főváros szomszédságában sem, valóban okosabb és hasznosabb célokra kell fordítania azt a kevés pénzt, amit a hadsereg még nem emészt föl.

A reklám uton lévő amerikai bizottság tagjai Hammond, Sesnon, Staunton ellentengernagy, Hale, Kerens bécsi amerikai nagykövet kíséretében szombat este érkeztek Bécsből Budapestre. A nyugati pályaudvaron Hollán Sándor min. tanácsos és Hennyey Vilmos min. tanácsos a kereskedelemügyi minisztérium képviselőjében fogadták a küldöttséget. A küldöttség vasárnap reggel kiállításra jelent meg József főhercegnél. Richard C. Kerens amerikai nagykövet mutatta be a főhercegné a vendégeket; ki mintegy félóra hosszat elbeszélgetett a küldöttség tagjaival. Ezután a küldöttség átvonult a miniszterelnöki palotába, ahol Lukács László miniszterelnöknél tett látogatást. Ruben P. Halle, a kiállítás alelnöke válaszolt jövetelük célját, mire Lukács László miniszterelnök megígérte, hogy azon lesz, hogy Magyarország szintén részt vehessen a kiállításon. Hasonlóan nyilatkoztak dr. Teleszky János, Beöthy László és gróf Serényi Béla miniszterek is, akiknél szintén tettek látogatást. Tizenegy órakor a parlamentet tekintették meg a vendégek. A mezőgazdasági muzeumban Ottlik Iván földművelésügyi államtitkár fogadta a vendégeket a muzeum tisztviselői karánál élén. Délben gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter a városligeti fővárosi pavilonban lőnesöt adott a vendégek tiszteletére, amelyen a küldöttség tagjai és a bécsi amerikai nagykövetség, valamint a budapesti amerikai főkonzulátus tagjai kívül részt vettek: Hazai Samu és dr. Székely Ferencz miniszterek. Ottlik

Iván, Kálmán Gusztáv államtitkár, gróf Károlyi Mihály, Bárczy István polgármester, Pulszky Garibaldi a Ksod vezérigazgatója és még számosan.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter rövid pohárköszöntővel üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében John Hays Hammond felelt néhány szóval. Este fél kilenc órakor a magyar királyi kormány adott az országos kaszinó termében díszes lakomát a vendégek tiszteletére, megjelentek a többi közt: Beöthy László, Hazai Samu, Jospovich Géza, Székely Ferencz és Teleszky János miniszterek is. Székely Ferencz igazságügyminiszter üdvözölte a vendégeket s beszédében kijelentette, hogy a sanfranciscói kiállításon részt vesz Magyarország is.

John J. Hammond, a küldöttség vezetője felelt az amerikaiak részéről a köszöntőre. Szívének minden hálójával köszöni — ugymond — azt az oly lebilincselően szeretetreméltó fogadtatást, amelyben itt neki és társainak része volt. A küldöttség célja a magyarok meghívása arra, hogy a Panama-csatorna megnyitása alkalmából 1915-ben San Francisco-ban rendezendő világkiállításon ök is részt vegyenek. Több köszöntő nem volt.

A kereskedelmi és iparkamarában ma délelőtt értekezletet tartottak, amelynek tárgya az 1915-ben San Francisco-ban rendezendő nemzetközi kiállításra való meghívás és a részvétel megbeszélése volt. Az értekezleten a kereskedelemügyi és a földművelésügyi kormány képviselőin kívül megjelentek az összes közgazdasági egyesületek és a kamara kiküldöttjei. Láncoz Leó, a kamara elnöke, nyitotta meg az értekezletet s magyar, később angol nyelven üdvözölte a megjelent amerikai vendégeket. Matlekovits Sándor titkos tanácsos ismertette az értekezlet célját. Gelléri Mór királyi tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója, kijelentette, hogy már az export szempontjából is nagyon fontos Magyarország részvétele a kiállításon. Ajánlja, hogy a Kereskedelmi Múzeum állítsa össze a kivitel cikkek listáját. Helyesnek tartaná mintatár összeállítását, amelyet a sanfranciscói kiállítás befejezése után valamennyi amerikai városban is bemutatnának. Ebből a kiállításból, véleménye szerint, a magyar iparnak, a magyar kereskedelemnek, a magyar művészetnek, szóval a magyar kultúrának csak haszna lehet. Fodor István udvari tanácsos is mondott beszédet, amely után Ruben B. Halle, a kiállítási bizottság alelnöke, hosszabb angol beszédben fejtegette a sanfranciscói kiállítás rendkívüli fontosságát s felsorolta azokat az érveket, amelyek minden intelligens nemzetre ugyszólván szükségessé teszik a kiállításon való részvételt.

A kereskedelmi és iparkamarából az állatkert megnyitó ünnepségére mentek az amerikai vendégek, majd a Park-Klubot tekintették meg, dél felé egy órakor pedig az Országos Magyar Kiállítási Központ lőnesöt adott a városligeti Gerbeaud-pavilonban.

A sanfranciscói kiállítási küldöttség ma kora délután kirándulást tett a Svábhegyre, majd a Jánoshegyre látogatott el. Később a svábhegyi szállodában a kereskedelemügyi miniszter teát adott a vendégek tiszteletére. Este 7 órakor a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság által rendelkezésre bocsátott külön hajón a vendégek sőtahajózásra indultak. A hajón domonyi Domony Mórjé igazgató látta vendégül az amerikaiakat. A hajó, miután előbb az összekötő vasuti hidig ment le, mekerülte a Margitszigetet, azután a felső állomásnál kötött ki, ahonnan a vendégek gyalog sétáltak le az alsó szigetre, ahol a székesfőváros ebédet adott. Este tíz órakor tértek vissza Hungária-szállóbeli lakásukra és 11 órakor a kereskedelemügyi kormány által rendelkezésükre bocsátott külön vonaton indultak el Fiuméba, ahova a kereskedelemügyi minisztérium megbízásából elkísérte őket Jekelfalussy Zoltán kivándorlási felügyelő, dr. Jármy Elemér miniszteri titkár és Gordon Róbert. Fiumében gróf Wickenburg István fiumei kormányzó vendégei lesznek az amerikaiak, akik holnap este külön hajón folytatják útjukat Olaszországba.

A főváros új kölcsöne. Az a kapkodó és rövidlátó pénzügyi politika, melyről a mi szép fővárosunk vezetősége az utóbbi időben olyan híressé lett, ismét egy szegénytelen kudarcához juttatja a várost, mely kénytelen lesz 5 és egynegyed százalékos függő kölcsönt fölvenni. Oly lealázóan magas kamatláb ez a fővárosra nézve, hogy eléggé elítélni sem lehet azt a gazdálkodást, mely a legsúlyosabb kamatláb viszonyok közepette kénytelen 30—60 milliós függő kölcsönökhöz fordulni. Ilyen körülmények között valóban érthető, hogy miért adóztatja a főváros az ipart és a kereskedelmet annyiféle és oly nagy adókkal és illetékekkel és hogy

azok az üzemek, amelyeket a főváros házi kezelésbe vett, mért nem lettek olcsóbbak. Hiszen, ha így folytatják a városházán, akkor rövidesen emelni kell még a pótdadókat is, csak hogy a főváros fizetni tudja a rettenetes kamatterheteket.

Három új szeszgyár. Három iparjellegű szeszgyár alapítása foglalkoztatja gazdasági körünket. Lipótvároton, Szempcezen és Bélaházán akarják felépíteni a szeszgyárakat, amelyek exbontingens szesztermelő gyárak lennének.

Kinevezés. A Hollandi Életbiztosító R.-T. amsterdami igazgatósága Vándor Károlyt a magyarországi fiókját eddigi szervező főnökét vezértitkári címmel az intézet vezetőségének cégjegyző tagjává nevezte ki. Vándor Károly az életbiztosítás terén csaknem három évtizede általánosan ismert egyéniség és a legrealisabb gyakorlat embere, a kinek előléptetése szakkörökben meglepetést keltett.

Alapító és szervező kereskedelmi társulat. Ma tartotta alakuló közgyűlését az Alapító és Szervező Kereskedelmi Társulat Részvénytársaság, amely ügykörébe a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság terén előforduló új alakulásoknak a szervezése nehézségein való átsegítését, szabadalmak értékesítését, új iparágak meghonosítását vette fel. Az új részvénytársaság, amely 200.000 korona alaptőkével alakult, ezenkívül a közvetítés minden ágával fog foglalkozni, műszaki és gazdasági kérdésekben véleményt ad, további parcellázásokat fog műszakilag és jogilag keresztül vinni. A részvénytársaság elnöke Kelemen Béla nyug. főispán, orsz. képviselő, alelnökei: Kubik Gyula volt orsz. képviselő, mérnök, Zsolnay Miklós gyáros, igazgatósági tagjai: Szinnyey-Merse Félix, dr. Baross Gábor, dr. Ghyllány József, dr. Patz Károly, Stein Manó, Weisz Mihály, ifj. Röck István, dr. Christján Géza és Ullmann Viktor lettek. Az igazgatóság a vezérigazgatói ténykedéssel Ullmann Viktort bízta meg.

A takarékbetétek gyűmölösztetése. Dr. Teleszky János pénzügyminiszter zentai programbeszédében kitért a lézülőben lévő takarékpénztári törvényre is. A pénzügyminisztériumban — mint a miniszter szavaiból kitűnt — olyan intézkedések életbeléptetésével foglalkoznak, amelyek célja az elhelyezésre váró tőkék gazdagságos és észszerű kihasználása. Erre több terv merült föl. Az egyik terv szerint takarékpénztárak a betétek egy bizonyos hányadát állampapírokban kötelesek elhelyezni. Természetesen ezt a biztosító társaságokra is kiterjeszterék s ezek díjtartalékuk egy részét lennének kötelesek járadékba fektetni.

Az Aradi Kamara évi jelentése. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara, amely pünkösdi vasárnapján ünneplő fennállásának negyvenedik évfordulóját, az összes kamarákat megelőzően most adta ki évi jelentését vasok ötödfeliszáz oldalas kötetben. Az évi jelentés behatóan foglalkozik egyrészt a lefolyt negyven esztendő gazdasági történetével, másrészt az utolsó esztendő kereskedelmi és pénzügyi eseményeivel. Ez az évi jelentés a legszöb dokumentum a kamara jubileumához.

A szén-ankét. Bécsből jelentik: Ma délben kezdődött a kereskedelmi minisztérium által egybehívott szénankét, amely több napra fog terjedni. A tárgyalásokon a szénipar, kereskedelem és a szénvásárló közönség képviselői vesznek részt.

Főszámoló vidéki bankok. A kedvezőtlen pénzügyi helyzet ismét válságba sodort két vidéki pénzügyintézetet. Az egyik — amelyről már tettünk említést — a Szolnokon székelő Kereskedő, iparosok és gazdák bankja, amely tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén kimondotta a főszámolást. — A másik főszámoló vidéki bank a Dunakaraszti takarékpénztár r.-t., mely két éve alakult át szövetkezetből részvénytársasággá.

A boszniai vasércbehozatal. A magyar vasipar, miután évtizedeken át hiába küzdött a magyar vasérc kivitele ellen, immar belátható időn belül abba a helyzetbe fog jutni, hogy maga is idegen vasérc behozatalára lesz utalva. Annak a politikának eredményeként, hogy 16 millió métermázsza hazai vasérctermelésből 8 millió métermázsza az idegenbe kihurcoltatik, egy emberöltő múlva a jelenlegi vasgyártás előfeltételei hazánkban megszűnnek. A vasipar pedig az ország egyik első és vezető iparága: évente több mint 100 millió korona értékűt produkál, legalább harminzötezer munkást foglalkoztat s valóságos közgazdasági katasztrófa fenyeget, ha előrelátó gondossággal vasgyártásunk feltételeit megalapozni nem törekszünk. Szinte természetes törekvése a magyar vasiparnak, hogy Bosznia kiterjedt, részben még teljesen feltáratlan

vaskövágókat magának biztosítsa. Ezt a vaskövágókat azonban ez idő szerint a bosnyák országos kormány tartja lefoglalva, amely állítólag hajlandó ugyan egyeseknek termelési engedélyt adni, de csak azzal a megkötéssel, hogy a vasércet az országban köteles feldolgozni, saját termelésű ércet pedig csak piaczi áron adja el. A piaczi ár ingadozó természetű azonban nem képezheti alapját reális vállalkozásnak s lehetetlenné teszi, hogy boszniai érczekre alapított vasipari vállalkozás nálunk létesülhessen. Föltétlenül méltányos követelménye tehát a magyar vasiparnak, hogy Boszniában, amelyet hozzánk messze évszázadokba visszanyúló történelmi kötelek fűznek, legalább is azok a jogok biztosítsanak, amelyeket nálunk az utolsó külföldi vállalkozó is élvezett. Avagy talán előbb ki-termeljék a bosnyák vasércbányákat az osztrákokkal s azután „rendezik” Bosznia közjogi helyzetét?

Az orosz gabonakereskedelmének monopóliuma.
A legkülönösebb gazdasági törvényjavaslat az, melyet 22 orsz. képviselő nyújtott be a dumában. A gabonakereskedelmét akarják az állammal monopolizálni. Ez a javaslat nem új, néhány évvel ezelőtt is foglalkoztak vele, de akkor, mint teljesen kivihetlent, félretették. A javaslat a mezőgazdaság érdekeire hivatkozik, de a tervezet éle leküzdhetetlen fajgyűlöletből a németek és zsidók ellen irányul, akik eddig az ország gabonakereskedelmét irányították. A monopóliumra vonatkozó törvényjavaslat kimondja, hogy a gabonaexport az állami monopólium tárgya. A javaslat további során szó van arról, hogy a gabonatermelők főös gabonájukat az állami raktárakban helyezték el. Végül intézkedik arról, kiknek a vezetése alá kerüljön a monopólium sorsának intézése. A monopólium költségeinek fedezésére az állam gabonabankjegyeket bocsát ki.

A balatoni villamosvilágítás mizériái. Kaposvárról jelentik: A Balatoni Szövetség és a parti érdekeltség 2 millió korona költséggel villamoslepet akart építeni Szántódán. Az építkezés azonban az alapfalak elhelyezését megelőző földmunkálatoknál már megakadt, amennyiben egy méter mélységben már mindenütt víz tört elő a talajból. A váraklanul támadt akadály meglehetősen zavart idézett elő, mert az eredeti terv szerint a szántódi villamosműveknek már ez évben meg kellett volna kezdeni működését. Ezenfelül a megkezdett építkezés munkálatai már sok ezer korona fölösleges költséget idéztek elő. Most a zalai partron keresnek megfelelő helyet és valószínű, hogy e célra a Tihany mögötti Aszófő község határában fogják a villamosmű helyét megjelölni.

A közműhelytelepek sorsa. Annak idején mi is foglalkoztunk részletesen a Magyar Közműhelytelep R.-T. és a Magyar Műhely és Raktártelep R.-T. szubvenziójának ügyével. Az előbbinek tudvalevőleg Erzsébetfalván, az utóbbinak, mely a Magyar Villamosági R.-T. alapítása, a Váci-úton van közműhelytelepe. Ezekről ma egyik esti lapban nagyfokú tájékoztatásra valló hír jelent meg. Először is a Magyar Műhely és Raktártelep R.-T., mely tíz évre elosztva 300.000 korona szubvenziót kapott, nem folyamodott újabb állami támogatásért s már évek óta szubvenzió nélkül dolgozik tovább. A Magyar Közműhelytelep R.-T. először 10 évre évi 24.000 korona szubvenziót kapott, amit lejáratkor 4 évre meghosszabbítottak. Ez 1914-ben jár le. A társaság újabb meghosszabbításért folyamodott, de a kormány ez ügyben még nem döntött. Egy dologban van tehát csak igaza lapársunknak: abban, hogy nincs értelme újabb állami támogatásnak.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitellezői védjegyet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Ij. Weisz Adolf Miskolcz, Városház-tér 7., Ungár László Budapest, Sip-utca 7., Haas Aladár Budapest, Hajós-utca 4., Neumann A. Kloaterbanic, Brüll Irma Budapest, Párisi-utca 1.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Igazgató:
ERDŐS ARMAND.

„Jó étvágya lesz
Ha **DIANA-SÓT** vesz.”

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, május 20.

A készáruipiaczon ma nyugodt volt a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok eleinte tartózkodók voltak, de később mégis valamivel jobb vételkedvet mutattak. Mivel másrészt az árubirtokosok nem nagyon erőltették a dolgot, nagyobb-arányu forgalom nem fejlődött ki, mindössze mintegy 14.000 q buza kelt el, változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 12.25 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.75 korona 77 kilós tiszavidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel drágább, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a zab szilárd. Forgalomba került 700 q rozs 10.40—10.55 koronás áron, 300 q zab 10.85—10.95 koronás áron és 300 q tengeri 9.10—9.12¹/₂ koronás áron, vagonba rakva. A határidőpiaczon barátságos hangulattal és a szombati zárhatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma elég élénk volt, majdnem állandóan jó vételkedv volt észlelhető, minek folytán rohamosan szilárdult az irányzat és mérsékelten tovább emelkedtek az árfolyamok. Különösen a tengeri körül uralkodott ma nagy élénkség, amely cikk eleinte sürögő kínálatra meglehetősen csökkent, később azonban arra a hírre, hogy a májusi kötésekre felmondott tengerit átveszik, ismét teljesen behozta a mai árveszteségét. Az októberi buza ma 2 fillérrel a szombati zárhaton fölé, 11.24 koronán indult, eleinte 11.25 és 11.24 között ingadozott, aztán 11.31-ig emelkedett és zárhatkor 11.29 koronán maradt. A májusi tengeri 9.07 koronán indulva, előbb 8.98-ig csökkent, aztán újra 9.12-ig emelkedett és így is zárult.

A vetések állapotában szombat délután megjelent hivatalos jelentés a gabonátőzsdén inkább kedvezőtlen megítélésben részesült. Ugy vélekednek, hogy ez rosszabb színben tünteti fel a helyzetet, mint az ezt megelőző jelentés és ezért ma nagy hajlandóság mutatkozott a kötések vásárlására, noha az időjárás kitünő és a legutolsó magtanudósítások szerint a vetések fejlődése nagyon kielégítő.

A külföldi tőzsdéken nyugodt a hangulat. A tegnapi reggelre beérkezett jelentések szerint szombaton Chicagóban $\frac{1}{2}$ ccenttel, Newyorkban $\frac{1}{8}$ ccenttel, Berlinben $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ márkával javultak, ellenben Párisban 5—10 ccentimmal, Antwerpenben szintén 5—10 ccentimmal csökkentek az árfolyamok, míg Liverpool és az argentinai piacok változatlan jegyzéseket küldtek.

A májusi ügyletekre ma 12.000 q búzát és 13.000 q tengerit mondtak fel folyó hónap 25-iki szállításra.

A hajózási társaság sürgönyjelentése szerint tegnap további 40.000 q román tengeri hajadt át a Vaskapun, ebből 23.000 q budapesti, 13.000 q passauai és 4000 q wieni rendeltetéssel.

Kötötlet:

Buza, Tiszavidéki: 100 q 81.5 k 24.45 K, 500 q 82 kg. 24.50 K, 300 q 81 kg. 24.50 K, 200 q 81

kg. 24.45 K, 500 q 81 kg. 24.45 K, 500 q 80.5 kg. 24.25 K, 200 q 80 kg. 24.20 K, 100 q 80 kg. 24.20 K, 300 q 77 kg. 23.50 K.

Pestvidéki: 300 q 80 kg. 24.— K, 600 q 80 kg. 23.90 K, 600 q 79 kg. 23.90 K.

Fejérmegyei: 600 q 79 kg. 23.90 K Budára, Rozs: 200 q 21.10 K, 140 q 20.80 K, 140 q

20.85 K, 200 q 21.— K, mind ppar.

Zab: 100 q 21.70 K kpf., 100 q 21.90 K kpf., 100 q 21.75 K kpf.

Tengeri: 200 q 18.25 K vagonba, 100 q 18.20 K vagonba.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.60—23.80
"	76	—	80	23.65—23.90
"	77	—	81	23.60—24.10
"	78	23.35—23.70	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.40—23.60
"	76	—	80	23.55—23.75
"	77	—	81	23.75—23.90
"	78	23.25—23.50	82	—
Festvidéki	75	—	79	23.40—23.60
"	76	—	80	23.55—3.75
"	77	—	81	23.75—23.90
"	78	23.25—23.50	82	—
Bánsági	75	—	79	23.55—23.75
"	76	—	80	23.65—23.85
"	77	—	81	—
"	78	23.35—23.50	82	—
Bácskai	75	—	79	23.55—23.80
"	76	—	80	23.65—23.90
"	77	—	81	—
"	78	23.35—23.70	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	21.20—21.30
középmínőségű új	—	—	—	21.—21.20
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	20.50—21.—
II. " " " "	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	21.50—22.—
II. " " " "	—	—	—	20.90—21.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	18.80—18.50
Köles	—	—	—	—

A határidőpiaczon kötötlet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (100 kg.-kint) 1912-re.

Májusi buza	23.50—52—44—50
Buza októberre	22.48—50—44—62
Rozs májusra	—
Rozs októberre	19.00—18.98—19.24—18
Zab májusra	21.74—76
Zab októberre	18.80—28—38
Tengeri májusra	18.14—24
Tengeri júliusra	18.08—16—28
Tengeri augusztusra	18.10—14—02—30
Tengeri szeptemberre	—
Káposztarepce	—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	23.48—23.50
Buza októberre	22.58—22.60
Rozs októberre	19.20—19.22
Zab májusra	—
Zab októberre	18.36—18.38
Tengeri 1912 májusra	18.24—18.26
Tengeri júliusra	18.26—18.28
Tengeri augusztusra	18.30—18.32
Káposztarepce augusztusra	35.90—36.10

Budapesti gabonaforgalom.

1912. május 17 től 1912. május 19-ig.

Erkezett Elszállított

	méter mázsá	
Buza	38029	3010
Rozs	—	—
Arpa	1165	—
Zab	5289	2603
Tengeri	21283	23494
Liszt	465	18285
Korpa	—	3015

Értéktőzsde.

A Deutsche Bank igazgatójának, Gvinnernek elszólásai a porosz urakházában, lesújtó kritikában részesült nemcsak Berlinben, hanem a többi nagy piacon is. Mivel pedig a Deutsche Bank heti börzejelentésében éppen az ellenkezőt ajánlotta, mint amit a bank igazgatója prédikált, nyomban megjelent Berlinben egy kommuniké, amely a mondottakat visszazavta. Így tehát az incidens föltt, amely oly nagy fölfordulást okozott és mérfelétlen veszteségnek lett csaknem az oka, napirendre tértek. A forgalom azonban megsínylette a német bank vezetőjének a könnyelmű nyilatkozatát, mert a kis spekulánsok egyelőre nem mer-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hazánálta valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen
renébe ksz. A
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

nek új vállalkozásba bocsátkozni. A nemzetközi piacon a mai előtőzse kissé javult, mert a magyar belpolitikai helyzetet kissé derűsebb színben látják. A helyi piacon a rimamurányi, a közén-árupiaczon a salgótarjáni valamit behozott mult-kori árveszteségéből. A zárlat élénk volt. — A déli tőzse iránya nyugodt volt. A nemzetközi piacon alig volt változás. A helyi piac tartott maradt. A készárupiacz nyugodtabb. A járadékpiacz üzletlen volt. A valuta és érczváltozó változatlan. A sorsjegypiacz nyugodt. A zárlat tartott volt.

42 előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitel 639.50—640, Magyar hitel 836.25—836.75, Osztrák-magyar államvasut 729.50—730.50, Rimamurányi 756.50—758, Közüti vasut 767.25—768.50, Városi vasut 414—414.75, Magyar bank 659—659.50, Hazai sorsjegy 124, Agrár-bank 524.75, Kereskedelmi bank 3970, Általános közszén 990—996, Salgótarjáni 752—758, Magyar villamossági 501 K.

A déli tőzsdén kötöttek: Osztrák hitel 639.25, Magyar hitel 836—837, Osztrák-magyar államvasut 730, Jelzálogbank 465.50—467, Rimamurányi 757.50, Közüti vasut 767.50—768, Városi vasut 413.50, Magyar bank 659—659.50, Hazai sorsjegy 123.75, Salgótarjáni 750—760, Általános közszén 995, Magyar villamossági 500.

Bécsi értéktőzse.

Bécs, május 20. (Magyar értékek zárlata), 4 száza iéko aranyjádék 109,— Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 291.50, Magyar hitelbank részvény 835.50, Magyar leszámító és váltó részvény —,—, Rima murányi 756.50, Magyar cukoripar —,—, Adria hajó zási részvénytársaság —,—, Magyar koronajádék 88.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —,— Magy. nyeresim. kölc. sorsjegy 427.75, Kassa-Oderbergi Vasut részv. —,— Magyar jelzálogbank —,—, Magy. kereskedelmi bank —,—.

Bécs, május 20. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 száza lékos papírjádék 89.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.60 1860-as sorsjegy —,—, Osztrák hitel sorsjegy —,—, Angol osztrák bankrészvény 327.5 Bécsi Bankverein 53125,— Osztrák-magyar bank 1988, Déli vasut 105,— Dunagőzhajózási r.t. 1218, Dohány részv. 340.50, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.97, Osztr. Lloyd 556,— 4.2 száza, ezüst jár. 89.05—92,— Osztr. koronajádék 89.05, 1864-es sorsj. —,— Osztrák hitelintézeti részvény 638.50, Union-Bank 610.50 Osztrák Landerbank 528.50, Osztrák-magyar államvasut 729.50, Elbevolgyi vasut —,—, Alpési részvény 964.50 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 241.27 Lipótkelő 734.50 Török sorsjegy 242.50.

MINDENKI aki iradokban, hivatalokban, üzletekben 3 gyárában a tisztaságot, kényelmet és egészségeset szem előtt tartja AZ „A. B. C.”-NÉL hygien. tisztított köcsöntörülőkésznek, portöröröknek, padlóruháknak bevezetését, nagyon olcsó köcsöndj mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg KEZDI. „A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Készítő Vállalat, Eötvös-utca 30. szám, Telefon 46—86. Külön osztály vendéglők részére.

Külföldi értéktőzse.

Berlin, május 20. (Értéktőzse.) Az új hét elején szilárd volt az irányzat, mert a gazdasági konjunktúra a nagy bankok heti jelentéseiben kevésbé pesszimistikusnak van jellemezve, mint Gwinner bankigazgató beszédében. Ezenkívül az ipari spekulációról szóló ösztönző jelentések is pesszimistikusabb hangulatot teremtettek. Ennek következtében a javulás, mely már a szombati forgalom végén utat tört magának, tovább haladt. Élénk üzlet azonban csak az első órákban fejlődött ki és csak bányá és Hanza részvényekben. Utóbbiak 2 1/2, előbbieket 1%-os és ennél magasabb emelkedést is elértek. Szilárdabban voltak a villamosági értékek is. Később az elért javulások ugyan tarthatók voltak, de a forgalom, tekintettel a pénzpiacz bizonytalan helyzetére, ismét a legszükebb határok között mozgott. Szilárdabban csupán a Kanada-részvények voltak helyi vásárlásokra. Végül a magánkamatláb csökkenése ösztönző hatással volt az irányzatra. A készárupiacz ipari értékei igen szilárdak voltak és a favorizált értékek árfolyama erősen emelkedett. Napi pénz 4 és fél, ultimópénz 4 1/4—5, magánkamatláb 4%.

Berlin, május 20. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjádék —,—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 96.60, osztr. hitelrészvény —,—, Déli vasut 15.40, orosz bankjegyek 215.70, 4 százalékos új orosz kölcson —,—, Discontó Commandit 184.50, Dinamitruszt 187,—, Harpeni 19.50. Unifikált török járadék 91.35, 4.2 százalékos ezüst jár 89,—, 4 százalékos magyar aranyjádék 91.30, Magya

koronajádék 88.80, Osztrák-magyar államvasut —,— Bécsi váltóár 847.25, Olasz járadék —,— Alt. villamosági Edison 262.40, Gelsenkircheni 190.70, Laurakóh 178.25.

Frankfurt, május 20. Zárlat. 4.20% papírjádék —,—, 4 száza-os osztr. ar.-jár. 96.85 Magy. ar.-jár. 91.30 Osztr. hitelint. részv. 199.87 Osztrák-magyar államvasut 154.— Északnyugati vasut —,—, Bustleli radi vasut —,— Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bank verein 133.80 Villamos részvény —,— 3 százaléko magyar aranykölcson 74.—, 4.2 százalékos ezüstjádék 92.05, Osztrák koronajádék 89.20, Magyar koronajádék 88.75 Osztrák-magyar bank 141.60 Déli vasut részvény 16.62, Elbevolgyi vasut —,—, Bécsi váltóár 847.53, Párisi váltóár 810.50, Union bankrészv. —,—.

Hamburg, május 20. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 91.40, 1860. sorsjegy —,—, Déli vasut 16.40 4 százalékos aranyjádék 96.30, Osztrák hitelrészvény —,— Osztrák-magyar államvasut —,—, Olasz járadék 94.—, 4 százalékos Magyar aranyjádék —,—.

London, május 20. Angol consol 77 3/4. Páris, május 20. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 93.90, Osztr. aranyjádék 97.50 Magyar arany járadék 93.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 513.50 3/4 százalékos Olasz járadék 94.57 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 269.—, 5 százalékos marokkói járadék 529.— 4 százalékos 1890. román kölc. —,— 4 százalékos amer. románjár. 1905. —,—, 5 százalékos orosz járadék 104.60 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.— 4 százalékos spanyol jár. 95.10 4 százalékos unifikált török jár. 90.05 Török sorsjegy 205.— Török dollár részvény —,— Osztrák földhitelintézet 1407, Osztrák Landerbank 563.— Magyar jelzálog bank 496.— Banque de Paris 18.10, Banque Ottomane 695.—, Osztrák-magyar államvasut —,—, Déli vasut 111.—, Meridionalvasut —,—, Hartman gépgyár 800.— Rio Tinto 19.70, Sucrierie d'Egypte 89.—, Tula 1042.— Urikányi közcén 172, Chartered 36.75, De Beers 503.50, East Rand 78.75, Jagersfontein 158.—, Trans. Land Compan 42.— Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó német piacokra (rövid) 1:3.25 Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 17/32 Olasz arany váltó (rövid) 1 Váltó Svájcra (rövid) 1/4 Csehek andorra 252.30 Magánkamatláb 2/5.

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra' with prices like 16.20-16.40, 12.40-12.60, etc.

Main table titled 'Budapesti értéktőzse' containing financial data for various categories: Allamadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Borsjegyek, and Közlekedési vállalatok. Columns include item names, prices in Pénz and Áru, and other financial metrics.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1912. május 14-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Felolvas: Molnár Ferenc.
Új betanulással!

Aesopus.

Eredeti vigjáték 5 felvonásban.
Irták: Rakosi Jenő.

Személyek:

Jegus	Bakó
Oliodor	Garamszegi
Xantus	Gyenes
Castus	Palhes
Samips	Kürthy
Alkias	Rózsahegy
Dornió	Rajnai
Kleon	Barthos
Aesopus	Beregi
Nycia	Sz. Fái

Kezdeté 1/2 8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét
írták: Stein Leo és Lindau K.
Zenejét szerzte: Eysler Edmund
Fordította: Meray Adolf.

Személyek:

Maros Béla, örnagy	Fereny
Mary White	Kürty K.
Raffainé	Szathmáryné
Tilda, leánya	Balog E.
Camillo	Fekete
Donogán báró	Szabolcs
Lovász	Fenyvesy
Szirácz báró	Szász
Berekes	Parányi

Kezdeté 1/2 8 órakor

APOLLO-PROJEKTOR

Népszínház-utca 2-3.
Telefon 68-30.

Firenze látkepe. Dán humoroszk
Olaszországi történet. Az er
délyi otklon pusztítása.
Amerikai humoroszk. Dalmácia
látkepe. Francia tréfa. Bor
szalmas álom (szenzációs
dán dráma).
Előadások kezdete egy hétköz
napokon, mint vasár- és ünne
pnapokon d. u. 6 óratól kezdve
folytatlagosan.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A rablólovag.

Színmű 3 felvonásban. Irták:
Biro Lajos.

Személyek:

Ferencz gróf	Törzs
László gróf	Sebestyén
Emma grófné	Hataszti M.
Mihály gróf	Réthely
Margit grófné	T. Forrai R.
Steli gróf	Z. Molnár
Viktor gróf	Tarnai
Galambos	Kürthy
Anna	R. Gombaszögi
Kürt	Balla

Kezdeté 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 21.
Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor
legelsőrangú színházi- és
variété-előadás.

Rigoletto Brothers univerzális művészek. Bird Millmann Co., szenzációs drótkötél-mutatóványok. Richard Grossmann Ehem, Mitglied des Deutschen Theaters Berlin. Gyanus eset! Nadas Sándor és Lázár M. kinema-szkecske. 4 Kola Wania. Zoraita. Miss Mic Millan. — Az eredeti medve-tánc-előadások: Oscar & Suzette. Bruno's Cowboys. K. Solti Hermin és Virágh Jenő új kuplékkal. Zenevezető operett. Manóveri kaland énekes bohózat és 16 pompás új attrakció.

A téllikertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. 45 új, szenzációs ének- és táncattrakció. Pünkösd vasárnap, május 20-án és Pünkösd hétfőn, május 21-én d. u. 3/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás a teljes esti műsorral.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma kedden, május 21-én

Aalbach és Gyártás jutalomjátéka.

Több érdekes meglepetés.

LOTTE SARROW,

„IDEGENFORGALMUNK“

és a többi attrakció.

Kezdeté este 8 órakor.

Jegyelővétel 10-11-ig és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órakor a szenzációs májusi műsor !!

A szűke csoda **Bird Millmann**
és társulata a drótkötélen.

A két Rigoletto univerzális ikrek utolérhetetlen mutatóványai.

Zoraita. Richard Grossmann. Oscar et Suzette.

Nadas Sándor és Lázár Miklós szenzációs sikerű kinema-szkecske.

Gyanus eset!

Manóveri kaland énekes, táncos bohózat, Brow, — Green Nixon, Solti Hermin, Virágh Jenő és még 16 pompás attrakció.

A téllikertben Royal-Cabaret. Belépődíj 1 óráig 1 korona 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. 45 új, szenzációs ének- és táncattrakció. Pünkösd vasárnap, május 20-án és pünkösd hétfőn május 21-én délután 3/2 órakor mérsékelt helyáru, nagy családi előadás teljes esti műsorral.

Mátyás király-kávéház

Rákóczi-ut 19. szám.

A főváros legelegánsabb terrasse-ja.
Minden **Vörös Misi** muzsikeste .. kál.

NEM BÉRLI

a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal 20-é a

ZONGORA!

20 koronás havi részletfizetés mellett, de csak ha

REMÉNYI MIHÁLY

a Magyar Királyi Zeneakadémia szállításánál veszi azt meg. Budapest, VI., Király-utca 58. Telefon 87-84. Kérjen árjegyzéket és prospektust.

A KRIEGER-féle

„Akácia“-krém
2-3 nap alatt minden arcot fehérré, simává s üdévé varázsol. Eitávolít szeplőt, májfoltot, mitesszert, pattanást, ráncokat stb. Ára 2 kor. A KRIEGER-féle

„Akácia“-szappan
kellemes illatú, tartós és üdítő hatású. Ára 1 kor. A KRIEGER-féle

„Akácia“-puder
megvéd a nap és szél befolyása ellen. Ára 1 kor. KRIEGER-féle gyógyszerárban, Budapest, Kálvin-tér.

500 év óta gyógyítanak Köszvényét csúszó stb. Trencsénteplicz

rádiós kénés hévíz és iszapfürdői.
Egész évben nyitva. Millió új építkezések.
Új nagyszálló. Új fürdők. Festői vidék.
Nagyszerű olcsó tavaszi kórak.
Méli kórakhoz: iszapzetkoldás.
Prospektust köld.
Fürdőigazgatóság.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket a azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
Főpostával szemben

Magyar Királyi Államvasutak
Igazgatóság.
142187-1912 szám.
F. II.

Menetrendmódosítás a Zólyom-Zólyombrézói, Zólyombrézó-erdőköz-tiszolci, Zólyombrézó-kisgarami és breznóbánya-vedesközi vonalon.

Folyó évi június hó 1-étől kezdve a Zólyom-Zólyombrézói vonalon az eddig csak vasár- és ünnepnapokon június hó 1-től bezárólag augusztus hó 31-ig személyszállítással közlekedő és jelenleg Besztercebányáról éjjel 11 óra 41 perckor induló 6671 sz. tehervonat Besztercebányától—Zólyomig naponta és egész évben át személyszállítással fog közlekedni.

E vonat azonban Besztercebányáról későbbben, azaz éjjel 11 óra 59 perckor fog indulni és Zólyomba éjjel 1 óra 15 perckor fog érkezni.

Ugyancsak e vonalon a jelenleg Zólyomról délután 5 óra 35 perckor induló 6614. sz. vonat korábban azaz máj 21 délután 5 óra 5 perckor fog indulni és Zólyombrézóra este 8 óra 12 perckor érkezni.

Az ellenirányban jelenleg Zólyombrézóról d. u. 8 óra 40 perckor induló 6611. sz. vonat 42 perccel későbbben azaz délután 4 óra 22 perckor fog indulni és Zólyomba este 6 óra 53 perckor érkezni.

Ezzel kapcsolatosan a csatlakozások fentartása céljából a Zólyombrézó-tiszolci vonalon a 6711, 6714 és 6771 sz. vonat, a Zólyombrézó-kisgarami vonalon a 9023. sz. vonat, a breznóbánya-vedesközi vonalon pedig a 6813 sz. vonatok menetrendei szenvednek némi módosítást.

A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hiddetmények nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Budapest, 1912. évi május hó 17-én.
Az Igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

ANGOL PARK.

Városliget — Hermina-ut 61-65.

A legnagyobb világvárosi szórakozóhely
Családok eldörögője.

Mindennap négy katonazenekar!
Megnyit a csodaszép JAPÁNI KERT.

Pazar növényzet, gyönyörű elrendezés.

A teljes enyélő UJVÁRI VARIETÉBEN
kittótt nagyszerű 10 órakor szenzációs műsoron kitérő előadás.

Péle-Méle-ben

1/2-12-kor cabaret, számos táncmutatóványok. Vasár- és ünnepnap és hétfő délután előadás. A legjobb szórakozások: Dél- előtt is nyitva a SKATING-RINK! Senegali falu, Alpesi falu, Angol női zenekar! A tudomány szenzációja:

A távkormányozható csónak!

Park Hotel és Dependance

(előbb: Wahliss).

Pörtschach am Würthersee.

Legelőkelőbb szálloda a Würthli tó mellett, 12 Dependance-szal, 300 szobával, 500 ágyal. Elsőrangú nagy étterem és kávéház, a tó partján egyetlen szép étkező terasszal. 70.000 négyzetméter saját park. 4 tennisz-tér. Motor-csónak és vítorlásport. Legmelegebb tó Ausztriában. 18-22 fok hőmérséklettel. Naponta zene. Minden szombatban reunion. Exquisit Pension 6 koronáért.

KARL HYSAM
tulajdonos személyes vezetése alatt.

21.
pból.
umei al-
a m. kir.
XI. fize-
ekpéntári
ségü se-
öki ál-
ius 7-ig
ci állásra
vkötés és
adi itélés-
elyi itélés.
a pályá-
május 18.
m é tuc
1,20 1,94
1. — 1,08
2,55 2,86
2,71 1,92
2,58 2,10
2,54 2,50
2,81 2,91
2,80 3,50
2,91 2,83
2,58 3,20
2, — 1,07
2,08 0,20
2,88 1,24
2,47 1,56
2,58 0,25
2,03 0,09
2,87 0,41
2,87 0,70
2,50 0,00
2,34 0,40
2,70 0,80
2,10 0,46
2,12 2,96
2,88 3,48
2, — 0,80
2,08 2,02
2,46 0,50
2,06 1,66
2,08 1,06
2,22 1,23
2,50 0,94
2,02 0,07
1,00 0,98

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1912. május 21-én.

NÉPOPERA.

A Wagner-ciklus előadása.

Tristan és Isolda.

3 felvonásban. Irtá: Wagner R.

Személyek:

Tristan	A. Barry
Marke király	P. Bender
Isolda	Mottl. Fasb.
Kurvenal	A. Van Rooy
Melot	L. Ullmann
Brangäne	Ch. Cahier
Matroz	H. Nietan
Pásztor	Ch. Mott.
Korányos	

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csitri.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Pierre Veber és de Gorsae Henri. Fordította: Heltai József.

Személyek:

Dalanny Maurice	Hegedűs
Vergnaud	Ditroi
Alcide	Tanay
Simoneau	Szerényi
Serain P. ere	Körmendi
Plebános	Vendrey
Colette	Varsányi
Aglae	Haraszthy
Valter Nancy	Mészáros
Suberville k. a.	Komlóssy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Először:

Románia.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferencz. Zenéjét szerzette: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guldó gróf	Szirmai
László, fia	Király
Howard Dorothy	Lonczay A.
Rózi	Fedák S.
Csibrákné	Gerő I.
Zápolya, igazgató	Rátkay
Kállal, önkéntes	Simai
Rozgonyi, riportér	Balázs
Schwarz, bankhiv.	Dévényi
Itató, színész	Sáfrány
Egressi, színész	Felotay

Kezdeté 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Aranylakodalmom.

Látványos színdarab 6 képpel dalokkal és táncokkal. Irtá: Bogth László és Rakosi Viktor. Zenéjét összeállította: Fekete József.

Személyek:

Koltay	Klenovits
Koltayné	Andor M.
Mikulák	Lataár
Krausz	Virág
Stóhr-Dannermark	Pártos
Howard	Szegő
Emerencia	L. Mihályfy
Julliska	Bejczin
Boriska	Foty Frída
Pista	Falussy
Lubomirsky	Fekete M.
Szelmás	Györi
Kurucz	Tábori
Prodán	Vajda

Kezdeté 1/2 8 órakor.

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma este 1/2 8 órakor

nagy előadás.

Az esti pünktárnál nagy a teltség! Jegyeket előre lehet váltani, előváltási díj nélkül egész nap: a cirkuszentránál. Hírszféle nagytözsde, Andrassy-ut 19. Olvasóterem Az Újság Erzsébet-körút 9. Kiadóhivatal Az Est Erzsébet-körút 20 és Váci-körút 14. Szántó-tözsde, Kecskeméti-utca 14. Breuer-tözsde, Teréz-körút 54. és Pataky-tözsde, Andrassy-ut 38. Csütörtökön d. u. félúru előadás. Vasárnap d. u. gyermekeknek félárak.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi **Perzsa és Smyrna** szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfelemelés nélkül **részletfizetésre is.**

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

A legjobb minőségű hangszerek legolcsóbb beszerzési forrása. ::

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmege)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is ha **vérzések** esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskúty L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkácsen.

ABBAZIA.

BRISTOL-SZÁLLODA

ELSŐRANGU HÁZ.

MÉRSEKELT ARAK.

CSILLAG BELA SZÁLLODÁS.

Weinberger és Fodor

az 655725

sportcikkek áruhaza.

FOOTBALL

czikkekben az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazar 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31

110-22 : TELEFON ; 110-22

Pünktös vasárnap, május 26-án és Pünktös hétfőn, május 27-én d. u. 3 1/2 órakor mérsékelt hely-áru ünnepi előadás a teljes esti szenzáció műsorral.

BIRD HILLMAN és társulata. A KÉT RIGOLETTO OSCAR ET SUZETTE. RICHARD GROSSMANN.

és az összes pompás attrakciók: — Jegyek — mérsékelt áron — elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál.

BUTOR kiárúsítás.

Felhívjuk az előkelő butorvásárló közönség figyelmét arra, hogy műasztalosok és kárpitosok által az **iparművészeti kiállításra** készült, de el nem adott remek ebédlők, látlók, uriszobák, szalonok, konyhabutorok, teljes lakberendezések, valamint szőnyegek, csillárok

50 százalék árengedménnyel

kiárúsítunk

József-utca 4. sz., II. em.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbas ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán művész és :: :: ékszerész

Budapesten, Erzsébet-körút 29., I. em.

Nagy képes album-árjegyzék hívántra ingyen és bérmentve

Heti műsor:

Május hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Népopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Új Színpad	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Uránia
22 Szerda	A vakur	Aesopus	—	Az asszonyfaló	A Gézák	A frankfurtiak	—	Az asszonyfaló	Aranylakodalmom	Románia
23 Csütörtök	—	Ünnéskomorna	A nürnbergi mesterdalnokok	A butor katona	Leányvásár	A sunyvacsora	—	Az asszonyfaló	A minta-asszonyok	Románia
24 Péntek	—	Rang és mód	—	Ártatlan Zsuzsi	A csók-szanatórium	A rablólovag	—	Az asszonyfaló	A dolovai nábob anyja	Románia
25 Szombat	A varázsviola	A szevillai borbély	Lohengrin	Ervitas zony	A csók-szanatórium	Sárga liljom	—	Az asszonyfaló	A kis gróf	Az országos színművészeti akadémiá előadása
26 Vasárnap	Délután: Csirnen	Sok nőbó semmiért	A Róma király	Az ördög	A Gézák	Sasfók	—	Falu rossza	A muzsika lány	—
27 Hétfő	Délután: A téveit nő	A szevillai borbély	—	Az asszonyfaló	A csók-szanatórium	A frankfurtiak	—	Az asszonyfaló	A kis gróf	—
Eglo:	—	Giszmadia miut kísértet	—	Csitri	Janos vitéz	Hivatások utas	—	Betyár kendője	Cigányserzem	—
	—	Széchy Mária	—	A halhatatlan lump	A csók-szanatórium	A rablólovag	—	Az asszonyfaló	A kis gróf	—

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi Indiai paragummi férfikülönlegeség tucata 12. — korona. 3 tucata 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogamközlő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 2, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Nők!

Férfiak!

A legbiztosabb gyógyulást heveny és idült **hugycső-folyások** ellen nyújtják a **KASANTOL** gyógyók. — Nőknél fehérfolyás, férfiaknál **hugycső-folyás**, tripper ellen a leggyorsabban ható szer. — Orvosi-lag ajánlva. — Üvegje 3 korona. — Kizárólag **Orkény Hugó** gyógyszerárában, Budapest, Thököly-ut 28. Depot 100. Postai széküldés diszkrétan naponta.

DARANYI LEGÚJABB MODELLE

Számoló
ÉS LÁTHATÓ IRASU

összeadó gépei

nem szorúlnak reklámra.

DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó-gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztálya helyén.
Budapest, VI., Váci-körút 37.
Telefon 139-54.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphillist, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotenzia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI
szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszerek.
Rendelés: 9-3, este 5-7-ig.
Budapesten, Rákóczi-út 8/a.
(Lépcsőházi bejárat.)

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
135.338. F. II.—1912. sz.

Menetrendváltás a szabadka—öbcei vonalon.

A szabadka—öbcei vonalon közlekedő 4302. sz. vonat menetrende f. é. június hó 1-től kezdődő érvénnyel a következőképp változik meg:

Szabadkáról a jelenlegi d. e. 11 óra 43 perces indulás helyett indulni fog este 7 óra 10 perckor s Öbcsére este 10 óra 35 perckor fog érkezni.

A részletes menetrendre a kifüggesztett látetmények nyújtanak felvilágosítást.
Budapest, 1912. évi május hó 11-én.
Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjaztatik.)

Nők és férfiak öröme
'NEOSAN'-tabletták!

Törv. védve és szabadalmazva. Orvosok által is elismert meglepő biztos hatású mindkét nem gyengeségi állapotainál. A férfit visszahozza és a legkésőbb korig fenntartja. Impotencia ellen nincs jobb szer az egész világon. A gyomrot nem rontják, káros hatásuk nincs. Egy doboz, mely 20 szemet tartalmaz 4 korona 50 fill. Postán széküldi utánvétellel, diszkrét csomagolásban a főraktár Magyarországon és Ausztriában.

Szent Hermina gyógyszerár
Budapest, VII., Thököly-ut 28. szám, Depot 100.

A világhírű **eredeti angol The Champion**

kerékpárokat dupla harang-csapágygyal és szabadon-futóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adunk és **kerékpár-alkatrészeket**

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrész-árhóvá rész nagykereskedők

Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. sz.
Fiókházak: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Diszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérn.

KISS szeren-NAGY cséje

A magyar kir. szab. osztálysorsjáték huzása már szerdán, 22-én!

A n. é. közönség b. tudomására hozzuk, hogy sorsjegykészletünk nagyon kevés, úgy, hogy ezen-tul csupán oly megrendeléseket teljesítünk, a melyek a sorsjegy árával együtt érkeznek.

Utánvét mellett nem küldünk sorsjegyet.

Határozott sorsjegyszámú rendelések effektuálá-sára nem kötelezhetjük magunkat.

Az I-ő osztályú sorsjegyek árai:
Nyolcad | Negyed | Fél | Egész
K 1.50 | K 3.— | K 6.— | K 12.—

Kiss Károly és Társa
bankrésztvénytársaság
a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye, Budapest,

Központ: **Kossuth Lajos-utca 13. sz.**
Fiókház: **Erzsébet-körút 32. sz.**

Nyilvánosított t. üzletfeleinket, hogy az osztály-sorsjáték hivatalos megújítás! összegelt legkésőbb minden egyes osztály huzási napja előtt fizesse meg, illetve adja fel postára, mert a huzások tartalma alatt utalványozott pénzeket visszaküldjük a feladónak.

Tisztviselői és egyéb kölcsönöket legelőnyösebben gyorsan folyósított Országos Kereskedelmi Vállalat, Baross-utca 112.

A Bosznia—hercegovinai orsz. vasutak igazgatósága.
9661—1912. számhoz.

A Bosznia—hercegovinai országos vasutak üzemkimutatása
1912. évi március haváról. — Üzemhossza 940 km.

Időszak	Szállított		Bevé-telek	Összehasonlítás az előző 1911. évvel	
	Személy mennyiség	Áruk Tonna		bevétel	különbö-zet
1912. január hó 1-től 1912. február hó 29-ig	874.659	237.378	2,362.140	1,985.160	376.980
1912. március hó 1-től 1912. március hó 31-ig	229.240	143.008	1,339.150	1,164.230	174.920
Összesen	603.899	380.386	3,701,290	3,149.390	551.900

Sarajevo, 1912. évi április hó 11-én.
Az igazgatóság.

KISS szeren-NAGY cséje

Több ezer db cliché
mind aktualitás, képes hetilapok számára **olcsón eladók.**
Közlebbi felvilágosítást ad a kiadóhivatal VI., Eötvös-utca 32. szám.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákosszentimre 4. szám. Telefon 116-40. 11261

35 éves
nyugdíjjogosult biztos és szép jövedelemmel bíró **nyugdíjot** házasság céljából hozzáillő nő ismeretségi keresi, kinek némi hozománya és lakásberendezése van. Fénykép 24 óra alatt visszaküldetik. Teljes című leveleknek diszkretió biztosítva. Kalandok kizárva. Ajánlatok N. I. Nyomda V., Arpad-u. 6. sz. alá intézendők.

Feltalálók
Tulajdonjoga szabadalmazáshoz értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnár szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megújított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legelőkeltebb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponta. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „parlók” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Pár-huzamosan osli tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Biogowski és Társa**, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Négyszobás
arilakás, minden kényelemmel, kerthasználattal, gyönyörű kilátással a budai hegyekre, augusztus 1-re kiadó. II. ker., Bimbó-utca 9. szám.

Zálogszedulákat
venszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Ezabella-utca sarkán.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. felület. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, úri szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28598

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes-megye).

Tisztviselő-otthon
Pensió Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknél. Teljes penzió 135 kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, szálaló-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhitel lakberendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Mézőnöki
műszerek, festmények, régi érmek, olcsón eladó. V., Sziget-utca 4-6. II., 25. ajtó.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísérte haziszer a dr. **William Hartig** tanár amerikai orvóláp-porá. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek — **Hölgyek** reuk keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jutallást. Verszegénység, gyengeség, idegesség, elion és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Mór E.** Budapest, VII., Isván-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánosságijoggal. Alapította **Markovits Iván 1893-ban**. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld **Gabelsberger szakiskola**. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületben; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégtől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

„OLLA”
bizonyítottan a legjobb higiénikus **gummi-**különlegesség. 2 évi jóllás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. „OLLA” gummi-gyártó Wien II/17 Praterstrasse 57

MILL TELEP NAGYOSZ
KÖZÉPEUROPA LEGNAGYOBB SZŐLŐ-ISKOLAJA.

Kitűző fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szabadszerek. Wernli gyalogsgági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernli lovassági karabély 16 korona, Krópatsek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. fegyversz 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. **Tiller Mór és Társa** udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz
Ára füzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.
Kapható **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) r.-k.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wessely-utca 31/E. Telefon 113-45. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor-árakat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerliczy-utca 7. sz.
10 szobás butoralbum 1 kor.

Vajbabet,
szőlő spárgát, zöldborsót, fejes-salátát, ubjurgonyát, hónapos retket postacomagoként K 3.—, barack-lekvárnak kilóját K 2.80. **Szabó Csongrádról.**

Mindenemű
üzletek eladását és vételét előnyösen és gyorsan eszközli Országos Kereskedelmi Vállalat, Baross-utca 112. 12439

Zálogszedulát,
briliántot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiségeket veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek **Kertész ékszerész és régiségkereskedő**, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövők

Singer varrógépek
Kerekpárók, gramfonok, hanglemezek legelőkeltebb kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzék ingyen küld.

FATIME és SEMIRAMIS
Özvegy-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű Válogatott 1-a paragummi gyártmányok. Előfancsinosított tartályval vagy anélkül. **Fatime és Semiramis** feltűnő biztonságot nyújtanak! Ezzel kaphatunk! Több évi tapasztározó képesség! Ár tucatonként 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20% rabatt. Szétküldés azonnali, útközárás mellett.
KELETI J.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

„Hungária” beszélő-gépek
tölcsernéküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Dió-kivonat
az ősz hajnak festésére.
Régóta kipróbált tökéletesen ártalmatlan a dionak zöld hajból készített hajfestőszor mely a korán őszült hajnak is peroz alatt eredeti szíke, barna, fekete vagy gesztenyészínét visszaadja. 1 palack dió-kivonat K 6 és 3, 1 skatula 6 próbapalackkal 7.50, díjtól, a restoror K 6 és 3, diókenőcs vagy díjtól K 4 és 2, dióép a szakal festéshez K 2, dió dupla kivonat K 6 és 4, káli-erme, glicerin-szappan legfinomabb tonlett-szappanok A 1 kor. Rendelhető a feltalálónál:
MACZUSKI A.
Wien, III/2. Erdtbergerláde 2.
Raktárak Budapestben: **Török J. győgyez.** Király-utca 12. **Vértessé S. illatsz.** Kristófer s. **Neruda N. drogeria.** Kossuth Lajos-u. 7. **Brüder Rudanovits** Baross-utca 1. **Thallmayer & Seitz drogeria.** Zrínyi-utca 3. **Kochmeister Fr. u. drogeria.** Hild-utca 8. sz. **Molnár és Moser drogeria.** Koronaherceg-utca 11. szám.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapított 1886-ban

MAKAY BÉLA
uj könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb irások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bú-bájós világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászépeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.
Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Készpénzért
vagy hitelképes egyé-
neknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló-, ebéd-, úri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zeufolt raktárat, itt jutányosan
vehet
a leggyorsabbul a legdrágább kivittelg minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó cég
BUDAPEST, Váci-körút 9. szám
(Beljárt Szercesen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Függöny
Kongressz-szövetek
85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat.
Béreczi D. Sándor
közimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessoefly-u. 5.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb árban szállít
Schulz-csillárgyár
Rózsa-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

MIKSZATH KALMAN
utolsó könyve:

Tövikes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytüredéke.)
Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Az Athenaeum Könyvtár
legújabb kötete:
Csupa báj, lehetőszerű finomság és elragadó kedvesség. Egy képzelt népnek: a pingvineknek történetében, minden népek hibáinak kacagató karikatúrája.
Anatole France: A Pinguinek Szigete.
Kézény. Fordította Bölny György (320 old.) Ára 1.90
Kóbor Tamás: Komédiák. Novellák (424 old.)
Bíró Lajos: Gória. Novellák (448 old.)
Balzac: A számár-bör. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
Zola: Pascal orvos. Kézény. (448 o.) Fordította Gerő Atilla.
Dickens: Két város. Regény. Fordította Bálint Mihály. (448 o.)
Csehov: Az orvos felesége. Novellák.
Bölsche: Szeretem az élők viláágában.
Voss R.: A költés és az aszony stb. stb.
Mindon kötet ára 1.90 fillér
Kapható minden könyvdrusnál, a Klodia és Athenaeum írod. és nyomda r.-társulat